

ЯК ТЕПЕР ЖИВЕ УКРАЇНА

Гетьман Богдан Хмельницький 1595-1995

Цього року Україна відзначала 400 років
з дня народження Богдана Хмельницького

Турсун Бахридурсун
11.12.1995
Агдашда

*Обкладинка, комп'ютерний набір,
пристосування ілюстрацій —
Милин Вакуленко*

*За вирізками з газет та
за оригінальними рисами
упорядкували:*

**Л. ТАРАНЕНКО
П. ВАКУЛЕНКО**

В збірнику зібрано майже все, що на думку упорядників,
було найцікавішим в пресі України влітку 1992 та 1995 років.

ЗМІСТ:

	Стор.
Політика.....	3
Всяка всячина.....	38
Кримінальна хроніка.....	43
Весела світлиця.....	47
Анекдот із анекдотів.....	54
Таке життя.....	58
Австраліяна.....	73

Використані малюнки художників:

А. Василенка, О. Гуцола, Б. Войтка, С. Федька, В. Омельченко,
О. Міхнушева, О. Монастирського, О. Лободи та інших.

ЯК ТЕПЕР ЖИВЕ УКРАЇНА

Гетьман Богдан Хмельницький 1595-1995

400 років з дня народження

В-во Український інформаційний центр УГПА

Аделаїда, Австралія

1995

Замість передмови...

Ця книжка виходить заходами новоствореного Управою УГПА Центру ресурсів і інформації.

Від самого приїзду перших українських імігрантів в 1948-49 роках і створення Української громади Південної Австралії, виникла потреба якогось місця, якогось центру, де люди, не тільки самі українці, але місцеві жителі Південної Австралії могли б дістати які-небудь інформації про життя-буття новоприбулих незнайомих і знайомих співжителів-емігрантів, їхні родини, влаштування життя на новій землі тут і в інших країнах повоєнного поселення, а також із не меншим зацікавленням дістати інформації про тих, що залишилися на старому континенті в Європі, а тим більше про вістки, що діється в Україні.

Першими такими місцями інформацій були зустрічі в церквах по неділях чи інших святах православних і католиків. Згодом, щоб могли зустрічатися разом одні і другі, люди самотужки, з власних пожертв, побудували Народний Дім, де розташована була Українська суботня школа, де спільно могли відбуватися українські національні свята, празники, концерти, самодіяльні театральні виставки, доповіді, заняття молодіжних організацій, тощо.

Із зростом розвитку громадського життя при церквах і Народному Домі, виникла проблема українського клубу для різного роду розваг, української бібліотеки, читальні та вкінці й Інформаційного центру ресурсів про Україну не тільки для самих українців, але й для зацікавлених чужинців.

Вже не раз до нашої Громади зверталися студенти середніх і вищих шкіл, українці й австралійці із просьбами допомогти їм для їхніх шкільних проєктів, есе і т.п. потрібною інформацією про Україну, про українську культуру, побут, історію, політичну ситуацію, тощо.

Декілька років тому Управа УГПА запропонувала створити в одній із зал Народного Дому такий Центр ресурсів і інформації про Україну для обслуги потребуючих.

Справа лежала декілька років майже забутою. Щойно з початком 1995 року був створений відповідний комітет під головуванням інж. С. Григорцева та за фінансовою допомогою УГПА, було передплачено цілий ряд газет і журналів, в першій мірі з України, з Америки, Канади, Франції, а також місцевих австралійських.

Люди почали приходити читати, позичати книжки і журнали, а недавно запроектовано за ініціативою Пилипа Вакуленка, довголітнього голови Української мови в Аделаїді, видати книжку з нагоди святкування 400-ліття з дня народження найбільшого козацького і всієї України гетьмана Богдана Зеновія Хмельницького.

Цією першою книжкою надіємося започаткувати в Південній Австралії дальший розвиток Центру ресурсів і інформації про Україну, її державу, Східну і Західну діаспору та інше.

С. Григорців

ПОЛІТИКА...

СВОЮ ВИНУ ТА НА ІВАНА ЗВЕРНУ...

Хто винен в економічній кризі в державі?

-Демократи!-кажуть нам сьогоднішні можновладці.

А ми й вуха розвісили! Наших демократів мало, але всі вони дуже помітні - весь час проявляють небайдужість, політичну активність, прагнуть принести користь конкретною роботою на підприємствах, у виконавчих структурах чи у комісіях Верховної Ради.

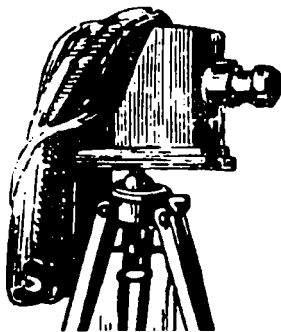
От і хочеться декому перекласти відповідальність за свої злочини на демократів, переконуючи громадськість, що вони при владі.

ТО ХТО Ж ЗА КЕРМОМ? ⇒ ⇒ ⇒ ⇒ ⇒ ⇒ ⇒

**ПОГЛЯНЬМО НА ПАРТІЙНИЙ СКЛАД
НАРОДНИХ ОБРАНЦІВ ПО ОБЛАСТЯХ УКРАЇНИ
У ВЕРХОВНІЙ РАДІ:**

Область	Число депутатів	Число членів КПРС	
м.Київ	22	12 або	54 %
Вінницька	17	16	94 %
Волинська	19	17	77 %
Луганська	25	23	92 %
Січеславська	33	29	87 %
Донецька	45	41	91 %
Житомирська	15	12	80 %
Закарпатська	11	10	91 %
Запорізька	18	15	83 %
Івано-Франк.	12	6	50 %
Київська	17	16	95 %
Кіровоградська	11	11	100 %
м.Севастополь	4	4	100 %
Крим	18	18	100 %
Львівська	24	11	43 %
Миколаївська	11	11	100 %
Одеська	23	22	96 %
Полтавська	16	14	88 %
Рівненська	10	8	80 %
Сумська	13	13	100 %
Тернопільська	10	3	30 %
Харківська	26	24	92 %
Херсонська	9	8	89 %
Хмельницька	12	10	84 %
Черкаська	14	13	93 %
Чернівецька	8	8	100 %
Чернігівська	13	12	92 %
ЗАГАЛОМ	450	378	85 %

Президент України Леонід Кучма

Вітання українцям світу з нагоди Дня незалежності України

Шановні співвітчизники!

Дорогі брати і сестри!

Чотири роки тому знайшло своє історичне ствердження виплекане багатьма поколіннями нашого народу прагнення до незалежності України. Свою непохитну волю на власну державу український народ одностайно висловив на референдумі 1 грудня 1991 року.

Долаючи труднощі і негаразди, ми творимо нову Україну — демократичну, цивілізовану, соборну.

Вагомий внесок у здобуття незалежності, розбудову й утверд-

ження держави належить вихідцям з України та їх нащадкам, яких доля розкидала по всіх континентах світу. Не пориваючи зв'язків зі своїми єдинокровними братами й сестрами, ви як зіницю ока оберігаєте й плекаєте рідну мову й національні традиції, звичаї та обряди, прагнете для своєї первісної Вітчизни якнайшвидшого виходу на стовповий шлях розвитку.

Незалежна Україна живе, набуває сили, торує свій шлях у майбутнє.

Впевнений, що за вашої активної підтримки, за вашого розуміння наших проблем ми спільними зусиллями збудуємо заможну й процвітаючу Україну.

Вітаючи вас з національним святом України — Днем незалежності, щиро зичу вам добра й миру.

*Президент України
Л. КУЧМА*

«Мир душі твоїй, Богдане...»

Ох і досталося мудрому гетьману від потомків-істориків, письменників і публіцистів! По цей день ідуть суперечки - чи прав Хмельницький, що з'єднав Україну і Росію, чи була в цьому необхідність? Великий Тарас по-своєму оцінив історичну подію:

«Чигирине, Чигирине!
Мій друже єдиний
Проспав еси степи, ліси
І всю Україну...»

Самого ж гетьмана назвав в «Розритій могилі» «нерозумним сином». Немає нічого дивного в такій несприятливій оцінці національного героя. Він і сам в останні місяці свого життя горював від того, що сталося, бо московські царі грубо порушували універсали 1654 року. Після смерті Хмельницького почалася тотальна колонізація України, яка закінчилася руйнуванням Січі. Поволі з лиця землі були стерті найменші признаки української державності.

Однак, було б помилковим протиставляти Богдана Хмельницького з тими, кому дісталася булава пізніше. Доля кожного по-своєму була трагічна, як і багатостраждальна історія українського народу. Другої в нас просто немає. Отож повинні ми її поважати і робити висновки, щоб не повторити помилку «славних прадідів великих».

У зв'язку з цим дуже своєчасною є поява Міжнародного добродійного фонду відбудови резиденції Богдана Хмельницького в Чигирині. Не може бути й суперечки, що Хмельницький являється видатним полководцем і політиком свого часу. Його дуже трудні спроби зберегти українську самостійну державу 17 віку, послужили далішим поштовхом для потомків в боротьбі за власну державність.

Сьогоднішні покоління українців повинні пам'ятати і заслуги, і помилки мудрого гетьмана, який діяв під тиском обставин, всіма способами боровся за волю і незалежність України. Нам необхідно увіковічнити пам'ять про Богдана Хмельницького, відбудувати його резиденцію, де писалися універсали, проводилися ради, приймалися послы інших країн. З цією метою і зроблений цей фонд. Для його реалізації створена наукова рада, в яку ввійшли відомі історики - повідомила нас Михайлина Бородай. Учені рахують, що праця над проектом потребує певного часу. Бо в Чигирині треба зробити розкопки, зібрати матеріали, де згадується подвір'я гетьмана. Зрозуміло, що будь-яка будова, а тим більше така - відбудова резиденції гетьмана, потребує не малих коштів.

«Правда України» 7.7.1995

Тарас Шевченко 1845. Вознесенський Собор у Переяславі.

УКРАЇНА ВІДЗНАЧАЄ ЦЬОГО ЛІТА 400-РІЧЧЯ НАРОДЖЕННЯ ГЕТЬМАНА БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

В цьому 1995 році вся Україна відзначає 400 років з дня народження великого гетьмана України Богдана Хмельницького. Відбудеться ряд заходів, щоб відзначити цю історичну подію на батьківщині гетьмана, головню в Чигирині, Черкасах, в Суботові, в Холодному Яру та Корсуні-Шевченковому.

Щий мити ши ч ми стричими міцм, д... а...
наполнився і ж в, і де піз іше розгном в з розуміп у і чванп в а польськкн
гетьманів, і потряс Варшавою, нагнавши страху польській шляхті на віки-
вічні, ми подаємо історичні дані з путівника в-ва «Мистецтво».

Чигирине, Чигирине,
Все на світі гине,
І святая твоя слава,
Як пилина, лине...

Т. Шевченко

Простори України багаті заповідними закутками, де зберігаються пам'ятки історичних подій та архітектури, побутують давні звичаї і традиції. Особливе місце серед цих куточків належить мальовничому Чигиринському району. Він розкинувся на видовженій височині – гряді, яку з обох боків омиває річка Тясмин, що в середній та нижній течіях утворює улоговину, рівнобіжну до русла недалекого Дніпра.

Долина Тясмину в усі епохи була густо заселена. Так було у віддалені доісторичні часи, так було в середньовіччя, коли Чигирин стає фортецею і адміністративним центром України.

Чигирин здавна був козацьким осередком. У 1592 році місто одержує магдебурзьке право. За ним утворювалася своя система управління (суд, міська рада та ін.). У XVI столітті на горі було закладено фортецю.

З 1620 року Чигирин – полкове місто. Коли в 1648 році боротьбу із польською шляхтою очолив Богдан Хмельницький, воно стає резиденцією гетьмана, фактичною столицею України, центром боротьби за соціальне та національне визволення українського народу, а перебудована фортеця – головним оборонним вузлом міста.

Після смерті Б. Хмельницького Чигирин ще залишається гетьманською столицею до 1676 року. За цей період тут гетьманували Юрій Хмельницький, Іван Виговський, Петро Дорошенко та інші.

У 1677 році місто витримало облогу 120-тисячного турецько-татарського війська. В 1678 році після двомісячної облоги 200-тисячним турецько-татарським військом, не маючи змоги чинити подальший опір, захисники підірвали фортецю. Після цього місто втратило військове та політичне значення.

Т. Г. Шевченко, який побував у Чигирині в 1843 та 1845 роках, з болем у серці писав:

Гетьмани, гетьмани, якби-то ви встали,
Встали, подивились на той Чигирин,
Що ви будували, де ви панували!
Заплакали б тяжко, бо ви б не пізнали
Козацької слави убогих руїн.

Сьогоднішній Чигирин – невеликий районний центр Черкаської області, що потребує негайного відродження, як одне з найсвятіших місць нашої держави.

Село С.ботів розташоване на лівому березі річки Тясмину та його притоці – річці С.б.-і, – 14 кілометрів від районного центру.

А... л... н х дки свідчать, що територія С.ботова

Пам'ятник
Б. Хмельницькому
на Замковій горі

Іллінська церква. Пам'ятка архітектури XVII ст.

Пам'ятник гетьманові
Хмельницькому в Кисві

Стоїть в селі Суботіві
На горі високій
Домовина України —
Широка, глибока.

Ото церков Богданова.
Там-то він молився,
Щоб москаль добром і лихом
З козаком ділився.

Т. Шевченко

була заселена здавна. Тут відкрито пам'ятки археології: городище пізньої бронзи із залишками бронзоливарного виробництва, ранньослов'янські поселення, могильник зарубинецької культури та сліди поселень періоду Київської Русі.

Перша письмова згадка про Суботів належить до початку XVII ст., коли він був власністю козацького сотника Михайла Хмельницького. З Суботовом пов'язано багато сторінок життя і діяльності Богдана Хмельницького. Тут майбутній гетьман провів свої дитячі роки. Він знехтував військовою кар'єрою на службі у магнатів і пов'язав свою долю з козацтвом. У битві під Цецорою в 1620 році Б. Хмельницький потрапив у полон до турків, а його батько загинув. Через два роки, випущений з полону, він вступив до чигиринського реєстрового полку і водночас господарював у Суботіві, де відбудував свій будинок і розширив господарство. В 1646 році польський король Владислав IV закріпив хутір за ним.

Село Суботів тісно пов'язане з подіями періоду визвольної війни українського народу 1648–1654 років. З Суботова гетьман керував збройними силами України. Тут він підписував свої універсали до народу. Як і Чигирин, Суботів був осередком гетьманської влади і дипломатії. У Суботіві, за народними переказами, 27 липня 1657 року в Іллінській церкві гетьмана поховано.

За Б. Хмельницького Суботів став в лікним містечком, досить значним осередком культури. Гетьман мав велику бібліотеку. Як і в Чигирині, в Суботіві був будинок гетьмана. Навпроти нього збудували Іллінську церкву, яка повністю збереглася до наших часів.

Після смерті Б. Хмельницького Суботів поступово втрачав своє значення осередку влади, але і сьогодні він привертає до себе увагу як пам'ятка тих подій.

Десятки сіл і хуторів обступають багатотисячні гектари дрімучих лісових масивів. Царство краси: розкішні шати віковичних ясенів та дубів, м'які килими різнотрав'я, п'янки запахи фіалок, конвалій, м'яти

Троїцька церква Метрo-
нинського монастиря

холодної, залишки старих вишневих садків. Царина героїчного минулого українського народу: сотні мовчазних скіфських курганів, козацькі могили та цвинтарі, церкви, таємничі підземні ходи та печери, могутні вали, чисті, як сльоза, криниці. Правічна наша Історія.

За свідченням археологічних досліджень, перші поселення в цих краях з'явилися ще в період пізнього палеоліту та мезоліту. Біля с. Мотронинського відкрито поселення дніпро-донецької культури. Найбільший же інтерес викликають пам'ятки скіфо-сарматського періоду. Мотронинське городище – одне з найбільших скіфських городищ, відкритих у наш час. Вали, кургани і сьогодні вражають своєю величчю. Висота деяких курганів досягає 10 метрів.

За потрібним рядом укріплень, земляними оборонними валами, містився колись знаменитий Мотронинський монастир. За народними переказами, він був збудований княгинею Мотроною ще до нашествия Батия "в пам'ять своєї християнської горесті" за чоловіком, який загинув у бою.

У 1620 і 1621 роках Мотронинський Троїцький монастир отримав універсали гетьмана Петра Сагайдачного, в яких описувалися його володіння та привілеї.

У 1753 році настоятелем Мотронинського монастиря став ієромонах Мелхіседек. У 1761 році він призначається духовним управителем Переяславської єпархії, залишаючись ігуменом Мотронинського монастиря. З цього часу Мотронинський Троїцький монастир перетворюється на осередок активного проведення ідей визвольної боротьби українського народу. В 1768 році він стає центром антикатолицького та антифеодального народного руху – Коліївщини.

Фотографії П. Вакулєнка

З 1911 року Мотронинський монастир стає жіночим, а в 20-х роках його закривають.

Нині на території Холодного Яру створено філіал Чигиринського державного історико-культурного заповідника. Заповідні Холоднороські ліси передаються в його володіння.

Тисячолітній дуб Холоднороського лісу.

Дубовий ліс Холодного Яру.

Хоч і Яр той; вже до його
І стежки малої
Не осталося, і здається,
Що ніхто й ногою

Не ступив там. А згадаєш –
То була й дорога
З монастиря Мотриного
До Яру страшного.

Т. Шевченко

НЕ ГАСЛАМИ ЄДИНИМИ

Газета «Черкаський край» напередодні дня Незалежності України перевела опит декількох громадян області і надрукувала їхні погляди про це свято. Комуністи, що фігурують як соціалісти, не покидають своєї ідеології і знов кують і мелять те саме...

О. МАЛИНОВСЬКИЙ,
голова Черкаського обласного
комітету Соціалістичної партії:

— Незалежність будь-якої держави за своїм одвічним призначенням покликана забезпечувати громадянам умови для вільної реалізації права на краще життя — як духовне, так і матеріальне. Тому так легко і невимушено чотири роки тому людську уяву заповнили сформовані політиками мітингового призову і засобами масової інформації картини загального благоденства і безтурботного життя. Люди вірили всім, хто критикував минуле і гучно славив ще нікому не знане майбутнє.

Соціалістична партія ж усі ці роки намагається донести людям правду про те, що їх очікує. І, на жаль, найгірші прогнози здійснюються.

Реальність сьогодні така: за гарними гаслами про державу для народу все зриміше постає сумна картина, коли саме головний суб'єкт незалежності — народ, з кожним днем живе все гірше і гірше. Водночас при потуранні тієї ж держави безсоромно жирує, привласнюючи загальнодержавні багатства, створені поколіннями радянських людей, мізерна частина нашого суспільства.

Наша держава стає все більш залежною від провідних капіталістичних країн, які за допомогою своїх і вітчизняних ділків, вже не церемонячись, експлуатують наших робітників, як дешеву робочу силу, користуються нашою сировиною, землею, одночасно забруднюючи її. Прикро, що цього й досі не помічають, чи свідомо, що більш ймовірно, не хочуть помічати ті, хто, б'ючи себе кулаками в груди, виступає в ролі державних хранителів. На жаль, будь-які заклики до тверезої оцінки ситуації наші опоненти негайно кваліфікують як антидержавні.

Тому День незалежності спонукає нині більше до роздумів, ніж до карнавальних походів. Хоча я вірю, що настане час, коли Україна з держави для обраних все ж перетвориться у державу народну, демократичну, яка буде жити і творити розумом своїх керівників, а не указівками з-за "бугра". Коли восторжествує принцип, за яким краще живуть ті, хто чесно працює, а не більше краде. Інакше я не був би членом Соціалістичної партії.

Г. СМОЛЯР,
пенсіонерка.
м. Сміла:

— Що для мене незалежність? Навіть сказати важко. Бо її благами я досі не скористалася. Та й чи встигну? А потім: скажіть мені, будь ласка, скільки ще будемо ми виживати? Коли житимемо, нарешті, по-людськи? Та й нехай спробують наші можновладці вижити на півтора мільйонну пенсію, якщо ціни на продукти і товари майже щодня повзуть до небес.

Кажуть, що в бюджеті грошей, як кіт наплакав. Так воно, певно, і є. Бо звідки вони там візьмуться, якщо підприємства не працюють, колгоспи на грані розвалу, а армія чиновників немов на дріжджах пухне, зростає...

Чекати на краще життя уже немає сил. Та й часу. Але хто мені відповідь на таке запитання: чому це ми, прості смертні, нужденні, повинні чекати, коли ліпше життя настане, а чиновники, вельможні казнокради та їм подібні його уже мають?

Про майбутнє України не можна нічого сказати. Я його не уявляю кращим, принаймні до кінця днів моїх. Та й не лише моїх...

Ю. ГРОМОВСЬКИЙ,
голова Черкаської крайової
організації НРУ:

— Для мене незалежність — це, насамперед, воля. Воля всіх громадян. На жаль, зараз ми ще не маємо тієї незалежності, якої прагнемо. Адже ще не можна сказати, що наша держава повністю незалежна. У тому числі й економічно. Частково вона незалежна і політично.

Щоб досягти прогресу і мети, треба швидше інтегруватися у світову економіку, у європейську. Адже інтеграція передбачає належність до якоїсь системи.

Щодо співпраці, то треба її мати, гадаю, з Росією. Адже ми не маємо власної економіки, а маємо лише уламок економіки колишнього Радянського Союзу. Отже, з Росією наша держава могла б розраховуватися за сировину товаром, а із країнами Заходу — за технології. Нас це влаштовувало б.

Для чого нам реформи? Щоб нашим людям добре жилося. Тому інтеграція і реформи повинні служити саме цьому.

Яку Україну нам треба? Мені, приміром, не потрібна така держава, яка б, скажімо, виробляла найбільше в світі чавуну чи сталі, чим ми хвалилися в колишньому Союзі. Хай чавуну і

сталі виробляється стільки, скільки потрібно для того, щоб народу нашо-му добре жилося. Адже, маючи в Союзі високі економічні показники, космічні супутники, а колгоспники на буряки ходили із сапками...

Нам потрібна така Україна, в якій сформоване громадянське суспільство, має верховенство закон, коли всі рівні перед законом, коли мудрим будуть наші керівники, яких ми навчимося відповідально обирати.

С. ВОЛОШИН,
робітник.
м. Черкаси:

— Я не проти незалежності. Але що від неї маю? Безробіття? Нестатки? "Космічні" ціни? Нас, робітників, заспокоюють: трохи почекайте — буде вам, мовляв, білка, буде і свисток... А коли вони будуть? Мені і моїй сім'ї треба жити не колись, а тепер. Абс нехай нам вкажуть конкретну дату. Приміром: починаючи з листопада 1995-го в Україні буде все по-іншому: запрацюють підприємства, матимемо усі ми пристойні зарплати... Інакше я категорично проти, якщо блага з'являться... після мене.

І все ж вірю, більше інтуїтивно, що наша держава-таки відбудеться. Бо наш працьовитий, волелюбний народ гідний кращої долі.

М. ГЕДЗ,
голова Черкаської обласної
організації Української Республі-
канської партії:

— Незалежність для мене — це можливість вирішувати згідно із законом у органах влади питання, що мене турбують. Це — можливість, перш за все, матеріальна наших "марій" і "тропіканок" придбати супутникові антени і відкрити для себе світ поза "Останкіно", це — півтора мільйонне членство в УРП, це — можливість чесним шляхом побудувати собі дім чи одержати квартиру і багатство іншого, пов'язаного з правом вибору.

На скептичну посмішку читача, зокрема щодо останнього, скажу: так, на жаль, це буде не скоро. Бо найбільшим часом наврод чи відбудуться суттєві зміни на краще в Україні, що пов'язано не стільки з першими особами держави — Президентом, Головою ВР, прем'єр-міністром, скільки з рівнем ринкового і демократичного розвитку нашого суспільства. Ми самі своїми руками і виборчими бюлетнями будемо свій добробут, свою незалежність.

Відкритий лист прем'єр міністрові України Марчуку Є. К.

11

Шановний Євгеній Кирилович!

Призначення Вас прем'єр міністром України більшістю трудящих міста Києва сприйнято з надією на можливість виходу України з кризи.

За останні роки життєвий рівень основної частини населення країни знизився до жебрацького. Люди втратили віру в спроможність уряду створити нормальні умови для життя. Недовіря до уряду пояснюється й тим, що через безконтрольність, безвідповідальність на всіх рівнях гілок влади створюються умови для певної частини людей багатіти за рахунок тих, що створюють і створює матеріальні цінності.

Десятки звернень профспілок до центральних державних виконавчих органів лишилися поза увагою. А потім майже в два рази скоротилася кількість працюючих в промислових підприємствах міста. Найбільше скорочень відбулося в легкій промисловості, машино-будуванні, хімічній, нафтохімічній та промисловості будівельних матеріалів.

Висококваліфіковані робітники вимушені погоджуватися на будь-яку некваліфіковану працю, щоб прогодувати сім'ю. Однак і після скорочення числа працюючих, підприємства продовжують працювати нестабільно. Заробітки працюючих залишаються низькими і часто-густо виплачуються несвоєчасно.

Турбує також і те, що з місяця в місяць об'єм виробництва товарів народного вжитку, особливо харчових продуктів зменшується. Полиці крамниць заповнені імпортними товарами, якість яких значно нижча вітчизняних. Це свідчить про те, що вітчизняному виробництву товарів підтримки немає.

Росте безробіття серед молоді. Це особливо небезпечно для суспільства і може викликати негативні наслідки для майбутньої держави. Особливо турбує беззахисність пенсіонерів, інвалідів, дітей. Пенсія і державна допомога малозабезпеченим не задовольняє мінімальних потреб на харчування.

Пропонуємо терміново прийняти рішення всіх цих невідкладних проблем. Люди розраховують, що в новий склад Кабінету Міністрів України ввійдуть професіонали, стурбовані долею свого народу і здібні вивести Україну з економічної кризи.

За дорученням профспілок міста Києва,

Голова ради профспілок М. Верес

«Независимость», 5.7.1995 р.

ПОДОЛАТИ ОРГАНІЗОВАНУ ЗЛОЧИННІСТЬ — ПЕРШОЧЕРГОВЕ ДЕРЖАВНЕ ЗАВДАННЯ

Як вже повідомлялось, 3 серпня відбулося спільне засідання Ради національної безпеки та Координаційного комітету по боротьбі з корупцією і організованою злочинністю при Президентів України.

Вступним словом засідання відкрив Президент України Леонід Кучма.

Минув рік, сказав він, від дня прийняття президентського Указу з питань боротьби з криміналізацією нашого суспільства. Це був перший указ новообраного Президента, і я переконаний, що саме ця проблема потребувала першочергового вирішення.

Корупція, пріоритет корисливих інтересів над державними, просто груба кримінальна злочинність — це та суспільна корозія, яка все більше й більше вражає державу. Вона стала однією з основних перешкод нашого життя, становлення та розвитку країни.

В Україні реально існує "п'ята влада", і на жаль, її сила за рік, що минув не зменшилась.

Я не можу закинути собі, що мало приділяв уваги цьому чи не найважливішому питанню. Указ було підтримано суттєвими практичними заходами.

Як ви пам'ятаєте, в тислі строки

відбулися зміни в керівництві правоохоронних відомств. Їх очолили нові люди.

Я особисто зустрівся з оновленими колегами Служби безпеки, Міністерства внутрішніх справ, Генеральної прокуратури. Виступив на II з'їзді суддів.

Були поставлені конкретні завдання перед цими відомствами, безпосередньо продемонстровано політичну волю керівництва держави щодо посилення боротьби з корупцією та злочинністю. Також було запропоновано організаційно-структурні зміни, перегруповано сили на стратегічно важливих напрямках боротьби за очищення влади і суспільства.

Україна - бананова держжава ? (республіка!)

Така думка виникає, мабуть, не в одного обивателя, який, простуючи вулицями Черкас, буквально на кожному кроці натикається на бананові гірлянди. Таке очевидне багатство і справді збиває з пантелику, бо пригадується з шкільного курсу географії, що банан — рослина, поширена в тропіках і субтропіках Африки, Азії і Австралії.

Як же так сталося, що екзотичних плодів на наших базарах і базарчиках нині більше, ніж доморошених українських яблук? Та й коштують вони майже однаково? Якщо ціна одного кілограма бананів сьогодні коливається від 115 до 150 тисяч крб., то кілограма яблук — від 50 до 80 тисяч (в залежності від сорту).

Але ж яблука, на відміну від бананів, не треба доставляти з Африки чи Австралії, витрачаючи на перевезення силусилу матеріальних і людських ресурсів!

Очевидно, африканські чи австралійські аборигени не відають, що творять, бо якби знали, що в нас наші рідні українські вергунівсько-сагунівсько-кумейківські овочі й фрукти коштують відносно дорого, то не продавали б своїх бананів так дешево.

Переважає більшість бананів, що милує нас око хай і не першою свіжістю, зате доступною ціною, доставляється в Черкаси місцевою філією київської фірми «Консул», яка відпускає їх черкаським комерсантам по ціні 110-112 тис. крб. за кг. Кияни ж

Володимир БЕЗУТЛИЙ

закуповують банани, як ви думаєте, де? ...В Польщі. Але полякам до Африки, Азії чи Австралії трохи далі, ніж нам.

Воістину, шляхи бананові неісповідимі!

Погодьтеся, черкаські бізнесмени з фірми «Консул» благородно ризикують, везучи на своїх вантажівках із Києва до Черкас африканські банани, та ще й виплачуючи добровільним своїм продавцям — а це студенти, безробітні, пенсіонери — по 3 тис. крб. за кожний проданий кілограм.

Інформація для роздумів: привезені цією фірмою найкращі яблука з Голландії коштують у нас 90 тис. крб. за кілограм.

ПОЕЗ.Я СЛУЖИТЬ КОМУНІСТАМ

«Не пущать Екатерину II на площадь Потемкинцев»

Під таким заголовком до редакції газети «Одесские Известия» надійшов допис, в якому 20 громадських організацій міста, звернулися до Президента Кучми з вимогою не допустити в

Одесі ставити пам'ятника Катерині II на місці, де тепер стоїть пам'ятник матросам броненосця «Потьомкин».

Тому, що недавно міська влада Одеси з мером на чолі жидом Гурвіцем, прийняла рішення відновити пам'ятник Катерині II, де тепер стоїть пам'ятник повсталим матросам «Потьомкина», бо його комуністи поставили на п'єдесталі пам'ятника Катерини.

При нагоді варто пригадати, що провідником матроського повстання на броненосці був українець Олександр Коваленко, який на вигнанні жив у Швейцарії, де й помер.

Ось ганебний документ часу — передвиборна пропаганда чигиринських комуністів, що появилася друком в їхній рептильці «Народна правда» і яка зіграла свою роль: Д.Павличко по чигиринському виборчому округу № 428 в останніх виборах до Верховної Ради не пройшов.

Нас дивує радянська виборна система, за якою й досі провадяться вибори, що ти можеш жити, скажімо, в Австралії, а кандидувати у ... Чигирині! Окрім того Д. Павличко не мусив пхати свою голову, куди вона не залазить, бо, мабуть, думав, що за ним голосуватимуть і на небі, бо він великий поет і патріот, але в Чигирині осіли всі ті «колишні»: комуністи, партизани, советські герої та інші ненависники самостійної України.

І, звичайно, вони його не пропустили. Нехай це буде наукою іншим, що кандидуватимуть у тому окрузі в майбутніх виборах.

ЧИГИРИНСЬКІ КОЛОМИЙКИ

Депутат Верховної Ради Д. Павличко зареєстрований кандидатом в депутати по Чигиринському виборчому округу № 428 Черкаської області.

(З ГАЗЕТ)

По дорозі Із Львова
Котить до нас брїчка.
То похинув рідний округ
Старий лис Павличко.

Хвалив Сталіна, Хрущова,

Усю тую еру.

А тепер він прославляє

Степана Бандеру.

Бо для нього усе рівно,

Що кому лизати.

Лиш би славу й добру хату

У столиці мати.

Тож виходьмо, чигиринці,

Гостя зустрічати.

Він усіх нас оцасливить —

Буде що згадати.

Ой, на горі, на високій

Стоїть груша-дичка.

Не будем голосувати

За пана Павличка.

Записано в Чигиринському районі.

Пошта підвищує тарифи

З 1 червня ц. р. поштова служба підвищила тарифи за свої послуги в середньому в десять разів. Так, пересилка простого листа масою до 20 гр. коштує нині 5 тис. крб. і для підприємств, і для населення. Пересилка простої бандеролі масою до 50 гр. коштує 20 тис. крб. для підприємств, а для населення — 15 тис. крб.

Такі нововведення викликані необхідністю відшкодування затрат, пов'язаних з підвищенням розцінок у народному господарстві на електро- та теплову енергію, різні перевезення та у зв'язку зі зміною оподаткування відповідно до Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств».

З цього приводу є відповідні накази Міністерства зв'язку України.

Це інтерв'ю з головою Товариства української мови ім. Тараса Шевченка в Аделаїді помістила газета «Черкаський край» за 23.9.1993 року.

* * *

Українці за кордоном

З ЛЮБОВ'Ю І ТРИВОГОЮ

У Черкаській обласній організації Спілки письменників України відбулась презентація літературно-публіцистичного альманаху «Холодний Яр» — спільного видання Спілки письменників Шевченкового краю та Товариства української мови імені Та-

раса Шевченка Південної Австралії.

Наші запитання до одного з фундаторів альманаху, голови Товариства української мови імені Тараса Шевченка в Південній Австралії, автора багатьох книг про цей далекий край Пилипа Вакуленка.

— Пане Пилипе, видання альманаху «Холодний Яр» на фоні суттєвого зuboжіння видавничої справи в Україні — це подія. Не помилюся, якщо скажу, що за останні роки письменники Черкащини якщо не вперше побачили друкованим своє слово в гарно оформленому солідному виданні. Що спричинило до його видання, що стало основним стимулом для того, аби південно-австралійська українська діаспора перекладала для цього кошти?

— Насамперед, наша любов до України і наша тривога за подальшу долю української літератури, яка опинилася в такому скрутному становищі.

В Україні сьогодні відбувається разом з економічним спадом і занепад її духовної спадщини. Про відродження національної культури, літератури вже навіть і мова не йде. Брак паперу, коштів — усе це могло б бути зрозумілим, якби поруч з цим ми не спостерігали засилля західної ерзац-літератури, безліч різних сумнівних видань, які буквально розкладають духовний, моральний світ, в першу чергу, молодого покоління. А воно — основа майбутнього нації. Чи робиться це навмисне, чи це чиясь недоглядність, але протистояти цьому процесу необхідно. Українці в Австралії дуже потурбовані таким станом справ, адже протягом десятиліть ми ревно оберігали в іншомовному середовищі свою культуру, мову, традиції, вчили ставитися з повагою до своєї прабабківщини дітей, онуків. І тепер нам боляче дивитися, як руйнується в самій Україні її найцінніше джерело духовності — література.

Тому наша матеріальна допомога у виданні цього альманаху в Шевченковому краї, де живуть і працюють продовжувачі справи Великого Кобзаря, — це, в якійсь мірі, спроба зупи-

нити нівелювання літературних традицій, допомогти українським письменникам в їх боротьбі за національне відродження.

До того ж, завдяки альманаху, читачі зможуть познайомитися і з письменниками-українцями з Австралії, видатними співвітчизниками, яких доля з тих чи інших причин закинула на цей далекий континент.

— Ви вже не вперше в Україні. Чи різняться ваші теперішні враження від попередніх?

— Україна для мене — це святе. Я завжди їду сюди з великою надією і сподіваннями, що трудні часи для нашого народу вже минають. Але, на жаль, мій минулорічний приїзд в Україну був більш оптимістичний, ніж цього разу. Розвал економіки вже перейшов практично останню межу, і сьогодні від того потерпають найбідніші верстви суспільства, насамперед, пенсіонери. Уряд же, на мою думку, не знає, як поліпшити стан справ. Безладдя — скрізь і, в першу чергу, законодавче. Верховна Рада створює закони, які натовість не виконуються. А щодо реформ, то, приватизація, яка проводиться в Україні — це карикатура на сам цей процес. Приміром, аукціон. Чому лише за участь в ньому потрібно платити великі гроші, аби потім, нічого не отримавши, їх втратити? Чому державна власність продається чужинцям?

Проблем немало. А найсерйозніша — це відсутність твердого президентського правління. Незрозуміло, хто керує в державі — Президент, чи ті, хто в певний момент на нього більше тиснуть.

Дивує й інше — безліч партей в нашій державі. Ось нещодавно я дізнався, що в Черкасах створено ще одну, в яку приймають лише... чоловіків. Це і комічно, і сумно водночас. Бо не відасмо, що творимо, навіть

не розуміємо, що побудова демократичного суспільства — це не гра, а серйозна, відповідальна діяльність.

— Який же, на вашу думку, вихід із цієї політичної, економічної, соціальної кризи?

— Тільки не збройний. Ті, хто закликає: зрадників — на палю, м'яко кажучи, просто психічно невірноважені люди. Та й їхня позиція: замінити комунізм на ще один терор —

підтримки в народі не отримає. До того ж, дуже дивна у цих сил позиція: ще донедавна вони ж засуджували участь колишнього Союзу в афганській війні, сьогодні самі посилюють воювати своїх співвітчизників в ту ж Грузію, яку я, приміром, вважаю агресором.

— Часто можна почути: діаспора нам допоможе...

— Ми завжди готові допомогти чесним громадянам України, які віддають усі сили розбудові незалежної держави. Чому, підкреслюю, «чесним» — бо, на жаль, маємо випадки, коли наша матеріальна, грошова поміч опинялася в зовсім інших руках. Наприклад, переслали ми на адресу одного відомого діяча тисячу доларів на оздоровлення дітей, які постраждали від чорнобильської катастрофи. Де поділися ці гроші, невідомо й до цього часу.

А взагалі, ми теж хочемо мати визнання з боку України, яку ми завжди вважали і вважаємо своєю Батьківщиною. Приміром, вирішення позитивно питання про українське громадянство для тих, хто знаходиться в еміграції. Нехай ми живемо за кордоном, але свій народ любимо безмежно і завжди готові допомогти йому, чим тільки можна. Але й нам не байдуже, чи вважає нас Україна за своїх рідних синів і дочок.

Інтерв'ю вела
Наталя ВІРГУШ.

«Черкаський край» КОЗАРЛЮГА ШАПОШНИК ШЛЕ УСІМ ПРИВІТ!

Важко знайти на Черкащині (на Україні їх теж одиниці) таку колоритну постать. Кремезна статура, козацькі довгі вуса, люлька, сережка у вусі — ну чим не славетний Тарас Бульба XX сторіччя? А ще поет, композитор, співак, керівник гурту «Козак Мамай і січові стрільці». І все це — наш земляк із Черкас Микола Шапошник. Уособлює він в собі дійсно козацький, нескорений дух і вольницю.

— То звідкіля у вас, добродію, оте козацьке?
— З коренів нашої землі, з її славетної історії. І від батьків. Згад ю дитинство. Одним з улюблених перших творів, який самостійно прочитав, ула «Дума про козака Голоту». Читав і сльози котилися з очей. Бо все написане сприймав серцем.

— До речі, а де ви, пане Миколо, народилися?
— У Леськах, колись козацькому селі. Воно було навіть на карті Боплана.
— Ви хрещені?
— Так, ще в дитинстві.
— Звідки такий потяг до краснго слова?
— А я, до речі, був і газетярем. Працював у 1974 році в «Молоді Черкащини». Певний час і в черкаській районці.

— Ваша перша пісня?
— «До зброї!» Написана в 1989 році. Її виконував червонослобідський гурт «Українські козаки». На II Всесоюзному фольклорному фестивалі в Києві.

— Чи були під час концертів якісь непорозуміння?
— На I фестивалі козацької пісні в Запоріжжі наш гурт, як за реакцією численних глядачів, так і спеціалістів, впевнено йшов на перше місце. Але в журі, мабуть, козацьким духом і не пахло. Перемогла фольклорна група жінок. І знаєте з якою піснею? Ось наведу лишень один її куплет:

«І вмер — не тужила,
І на лаву положила.
І не буду тужить,
Нехай стерво лежить».

Нісенітниця — це ще м'яке слово.

— Географія виступів вашого гурту?

— Бельгія, Росія, Молдова, виступи на «Слов'янському базарі» у Вітебську.

— А у Бельгії як сприймали козацьку пісню?

— З діаспорою все зрозуміло. Бельгійці розуміли нас і без перекладу. Суджу по їхній реакції на виступи. Така цікава деталь. Мер міста Завентен Фредді Теллеман навіть запропонував проводити в його країні, починаючи з наступного року, щорічний фестиваль української

козацької пісні.

— Яка з пісень, написаних вами, найулюбленіша?

— У мене їх понад 250. Деякі з творів уже встигли стати народними, і я цим пишаюсь. Їх співають інші гурти. Як, приміром, моєю піснею вітали Президента Л. Кучму, коли він перебував на Сумщині.

— Окрім музики, пісень, виступів, чим іще захоплюється пан Шапошник?

— Малюванням. Улюблена тема — наша чудова природа. Такої, мабуть, ніде на світі нема. Мої картини виставлялися і в Москві, і в Києві.

— Ваша дружина — Людмила Тараненко — відома в Україні поетеса. Ви — теж популярна постать. То хто ж у сім'ї лідер?

— Обоє. Кажете, не буває такого? Буває.

— Козаки завжди були не байдужі до горілки. А козак Шапошник не виняток?

— Чому ж, іноді й не гріх перехилити чарчину-другу. Проте, отрізні сурогати, які заповнили полиці крамниць, не для справжніх козаків. Вишнівка, слив'янка, спотикач... Оце — воно. Я маю власний рецепт міцного напою, в основі якого — різні трави.

— Насамкінець, побажання черкащанам в День Незалежності.

— Мати козацьке здоров'я і, незважаючи на тимчасові негаразди, носити в серці Україну.

Це інтерв'ю з Миколою Даниловичем перевів кореспондент «Молодь Черкащини» Юрій Зіменков напередодні Дня Незалежності. Але що кореспондент не запитав у пана Миколи це те, що Микола Данилович має чудовий голос-баритон і співає соло на тлі свого хору «Козак Мамай та Брати Січовики». Як рівно ж і те, що пан Микола є членом організації Спілки письменників України — Спілки письменників Шевченкового краю та полковий козацький суддя

В наших розмовах про виступи по Європі та країнах СНД, Микола Данилович висловив бажання поїхати з своїми козаками у турне «на край світу» — в АВСТРАЛІЮ! Ми вважаємо, що така можливість існує, але українці Австралії мусили б вислати запрошення разом з квитками. Цей першокласний хор «Козак Мамай і Брати Січовики» завоював собі велику приязнь чужинців, і ми впевнені, що він завоював би також і нашу українську приязнь. Як рівно ж австралійську і поніс би українську пісню у всі закутки цього великого континенту.

Пилип ВАКУЛЕНКО

Черкаси святкують Незалежність України

День 24 серпня 1995 року випав сонячний і теплий. Місто майже порожнє, зупинився рух автомобілів, лише де-не-де проскочить одиноке авто. Міліцейські пости, мабуть, відвертають вуличний рух від центру міста.

Одинадцята година ранку і ми з паном Миколою Шапошником, святково зодягнені у вишиті сорочки, прямуємо на площу збірки, а Людмила Василівна, озброївшись відеокамерою, схоплює нас та будівлі в центрі міста, на яких висять гасла, що поздоровляють мешканців міста зі святом Незалежності України.

Ми йдемо широкими тіністими вулицями міста на звук маршової музики, що доноситься до нас з центральної площі. Найперше, що ми бачимо вже здалека — це уніформи загону школи прикордонників в зелених беретах, що підходять і шикуються з автоматами навхрест. Це курсанти військової школи прикордонників, єдиної в Україні, і які дислокуються десь за містом. По тротуарах і площі вже зібралося досить людей. Серед них декілька знайомих:

Зліва направо: Микола Шапошник, Пилип Вакуленко, Лорд-мер Черкас Володимир Олійник та позаду невідомі військові.

Перед веде формація курсантів на горб Слави.

письменники, журналісти, працівники міської адміністрації. Вітаємося, і я поздоровляю всіх зі святом Незалежності України. Я займаюся фотографуванням курсантів-прикордонників — це моя перша нагода зробити знімки з українського війська. В камуфляжних уніформах, у зелених беретах, з автоматами наготові, вони виглядали як справжнє військо, ці майбутні охоронці кордонів незалежної України.

Перед пам'ятником афганцям.

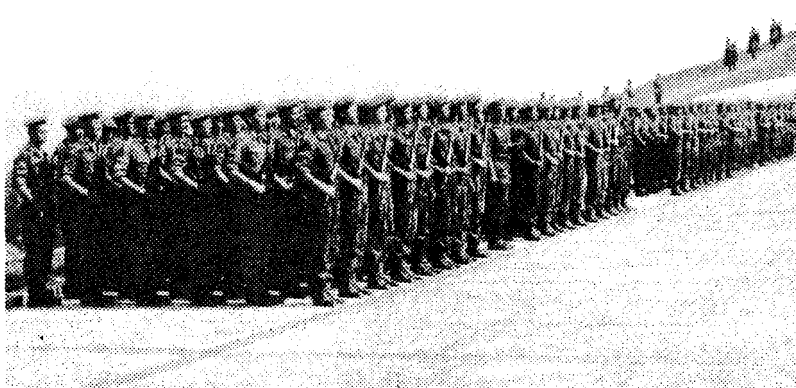

Перед горбом Слави. На горбові стоять як стовпці курсанти, що з рушниць стріляли ракети.

Підходить до мене журналіст . Левко Хмельківський і питає мене, чи я знайомий з Лорд-мером Черкас? Кажу, що ще не мав нагоди. Тоді він тягне мене за руку: — Ходіть познайомлю! І так я познайомився з Лорд-мером Черкас. Пхаю свою фотокамеру панові Хмельковському і він робить пару гарних знімків мені на згадку. Питаю мера, чи він був коли-небудь в Австралії? Каже, що не був. Була б добра ідея поїхати і зустрітися з українцями Австралії. Мені нічого не лишається, як запросити його. І він каже, що давно не мав відпустки і з приємністю приїхав би. Аж пізніше я зрозумів, що це не так просто: треба було б знайти спонсорів та й добрих організаторів. А це для нас, українців, була б велика нагода зробити добру пропаганду для нас і для України та може й поріднитися Черкасам з Аделаїдою — міста-сестри. Отож і висить вся ця справа у повітрі... Було б добре українцям Австралії зустрітися з таким визначним земляком!

Ідуть мешканці міста, незважаючи на «картопляний» день.

Вирівнявшись немов «під шнурок», стоять «на струнко» курсанти під час урочистостей.

Фотографії автора

ТОДОСЬ ОСЬМАЧКА ПОВЕРТАЄТЬСЯ НА БАТЬКІВШИНУ

Хоч і похований він на далекому чужому кладовищі біля Нью Йорку, 20 травня цього року, як подає журнал «Холодний Яр», в Черкаському педагогічному інституті відбулася Всеукраїнська конференція «Творчість Тодося Осьмачки в контексті 20-го століття». В Черкаському краєзнавчому музеї відкрилася ювілейна виставка, присвячена 100-річчю з дня народження письменника Тодося Осьмачки.

У селі Куцівка Смілянського району, на його батьківщині, відкрита меморіальна дошка, відбулися урочистості з нагоди ювілею видатного земляка.

Його ім'я прозвучало на еміграції незадовго після війни по таборах ДП, коли могутнім книжним потоком появилися українські книжки, журнали, газети, яких виходило більше там, ніж тепер в Україні. І тоді вперше українці по таборах ЮНРРА відкрили для себе поета і письменника Тодося Осьмачку.

Появилися його повісті «План до двору», «Ротонда душогубців», «Старший боярин» та велика поема «Поет», яку тоді в журналі «Арка» літературний критик Григорій Костюк піддав нищівній критиці за те, що «поет хаотичний зміст своєї душі пробував вкласти у строгу строфічну форму, яку після поета Рильського, почали вважати за питому неокласикам».

Тому що Осьмачка переміщався по світі по психічних лікарнях, втікаючи сам від себе, про нього не лишилося багато спогадів, однак окрім спогаду Тамари Мороз-Стрілець, яка особисто знала Осьмачку, ми маємо також спогад про нього редактора журналу «Нові дні», що виходив у Торонто. Петро Волиняк у своїй книжці спогадів «Поговоримо відверто», цікаво подає нам одну зі сторін характеру Тодося Осьмачки.

В Україну ця книжка ще, мабуть, не дійшла, а тому ми «ксероксуємо» повністю цей спогад, що залишив нам талановитий журналіст та видавець Петро Волиняк.

Петро ВОЛИНЯК

Зустріч з Теодосієм Осьмачкою

Зовсім недавно мої читачі з Едмонтону повідомляли мене, що наш неповторний Теодосій Степанович дуже вподобав собі Едмонтон і осів у ньому раз і назавжди. Одержавши такого листа, я собі посміхнувся: де ж він, цей наскрізь оригінальний поет і людина, що, на мою думку, родиться раз на пару сот років, опиниться за тиждень? І якого коника він викине на цей раз, та як пояснюватиме свою чергову втечу від людей і від себе? На моє здивування я його застав у Монреалі, ніяк не сподіваючись цієї точки його «приземлення».

Осьмачка був у центрі зацікавлень усього Монреалю. Про нього мене інформували в надзвичайно гостинній родині інж. Володимира Поліщука в суботу, де зібралося порядне й культурне товариство, Осьмачка був темою розмов і на обіді у Ф. Федоренка, де нас була ціла компанія. Між іншим, дружина п. Федоренка, премила західня західнячка (бо десь з-під Перемишля), пані Стефа, користується в Осьмачки особливим довір'ям, але все таки він ніколи не зайде до цієї родини, коли його там сподіваються! Такий він уже є, наш Теодосій Степанович...

Отже, від Федоренків ми поїхали в собор Св. Софії, де Осьмачка мав читати доповідь в обороні В. Винниченка і свої твори. Втрапили на початок: ред. Дмитро Кислиця саме тепло представляв слухачам поета. Заговорив і Теодосій Степанович. Важко переказати його доповідь. Здебільша ще важче з ним погодитись, але те, що він говорить, і те, як він говорить, полонить людину цілком. Ви відчуваєте, що тут говориться не те, що треба, що годиться, а те, що людина думає. Але сказати думає про Осьмачку це — ніщо. Це бліда копія з палаючого оригіналу. Треба сказати хіба — відчуває й переживає всім своїм єством, кожним нервом, навіть тим, що дрижить у грубій шкірі його лівої п'яти...

Ювілейна виставка Т. Осьмачки в Черкаському краєзнавчому музеї.

Він просто полонить своїми неймовірно-несподіваними порівняннями, своїми могутніми метафорами, своїми несподіваними висновками та узагальненнями, він чарує людину плинністю й соковитістю справжньої української мови, хоч пересипає її просто дивовижно неписьменними словами й виразами...

І дивись на майже порожню залю (коло 3-4 десятків осіб лише!) та й хочеться вигукнути: людину українська, монреальська! А де ж ти є сьогодні? Чого ж ти не прийшла, щоб за дві години — найдешевшим коштом! — стати розумнішою, ніж ти була досі, щоб відчути в собі — засмоктаному й засмиканому — кусник чогось великого, частку Бога в собі пізнати?..

Теодосій Степанович вважає мене своїм ворогом, хоч і не найбільшим, але першим після НКВД. Тому він огинається — не хоче давати своєї статті в “Нові Дні”, хоч ніхто її, крім мене, не видрукує, бо за кілька років її вже відкинуло кілька редакцій (написана вона ще за життя В. Винниченка). Ворогом я став у нього тому, що з його статті, яка була друкована в “Н. Днях”, я самочинно викинув вираз, що не милий йому чужий поет “такий темний, як ліва п’ята варшавського сажотруса опівночі!” Каюсь — викинув, хоч і дуже я терпимий редактор. Зате Т. С. помстився мені: коли вийшла з друку його “Китиці часу”, то він прислав мені примірник з такою оригінальною присвятою, що я її не можу не то видрукувати, а й навіть показати будь-кому, особливо жінкам...

По закінченні вечора, ми цілим гуртом поїхали відвідати родину маляра Гліба Радченка. Звичайно, поїхав з нами і Теодосій Степанович. Прикрашала наше товариство й згадувана вже пані Стефа. Теодосій Степанович почував себе досить добре. Та й чи можна себе погано почувати в гарних українських людей?.. Розмовляли, оглядали картини Гліба Павловича, яких зібралося таки чимало, і багато з яких чарують своєю теплотою, нагадують Україну, Австрію та інші місця наших мандрів...

Т. С. не минув нагоди назвати мене ворогом української культури... Причиною цього була моя рецензія на австралійський альманах “Новий Обрій”. Т. С. вирішив, що я не сказав про Г. Чорнобицьку того, що я думаю. Він вважає, що Г. Чорнобицька має справді Божу іскру, а я, мовляв, побоююся це сказати на повен голос: “Людина, яка бачить талант і не скаже про це на повну силу — душитель нашого народу”, — запалювався Т. С. Всі мої виправдання, — що я не міг у рецензії на альманах так раптово і високо підносити одну авторку, що я мав тоді в своїх руках тільки два її вірші, що я перший виступив прилюдно з оцінкою її творів і т. д. — нічого не помогли. Дійшли ми згоди аж тоді, коли я побіцяв висловитись про Г. Чорнобицьку ще раз і вже виразніше.

Чи треба ще раз говорити, що Теодосій Степанович занадто скупий на похвали? Особливо до похвал поетам? Я вже раз писав, що Осьмачка вважає за поета тільки себе, та ще трошки Шевченка...

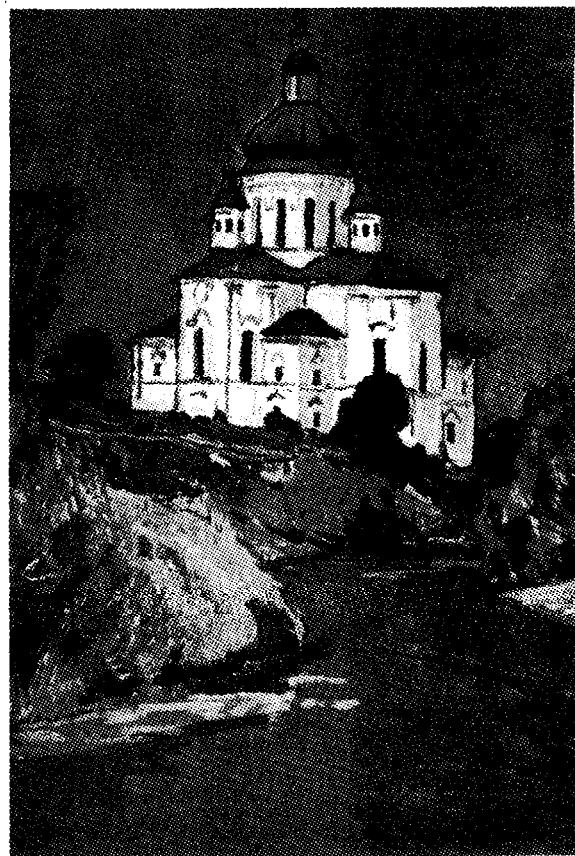
Отже, Г. Чорнобицька може справді тішитись. Але не чадіти, бо від чаду людина хворіє...

Іван Кулик

Від природи Іван Кулик був людиною лагідної вдачі, художником, що щиро любив Україну і свій народ та творив для них свої незабутні картини.

Вгорі: 150-літня хата в селі Орловець

Направо: Собор у Великих Сорочинцях

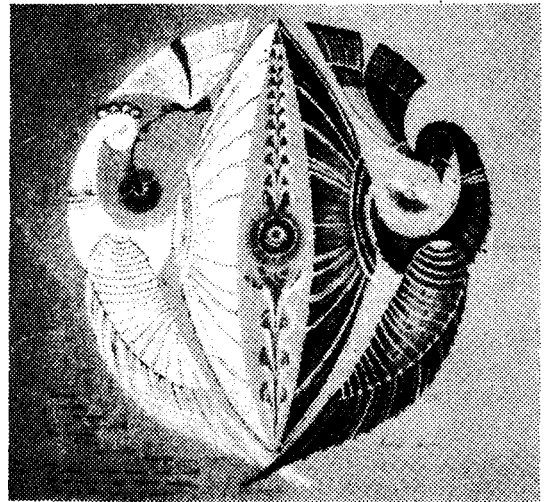
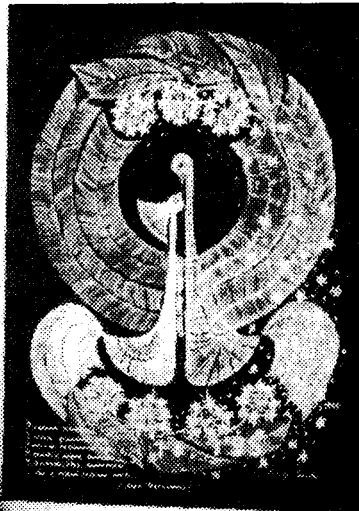
Тамара Гордова - художниця екстраординарна

Ми дряпалися сходами на п'ятий поверх до її студію, задихаючись, як риба з води. «І скільки разів на день ви дряпастеся до себе до майстерні?» - питаємося. - Та буває всякого! - каже вона. А потім аж в самому кінці коридора вона відчиняє двері і ми заходимо в її майстерню, усю обвішану її картинами невимовної краси.

Починаємо розпитувати її про її стиль, про дизайни картин і які теми вона втілює в свої картини. Тамара стає біля кожної своєї картини, і пояснює, що в її мистецтві переважають теми квітів і птахів, мальовані надзвичайно тоненькими штрихами, акуратно і з великою любов'ю покладені на полотно. - Мій стиль належить до кольорової графіки, - каже вона, до декоративного розпису, що тісно пов'язаний з українським народним мистецтвом.

Тамара Гордова

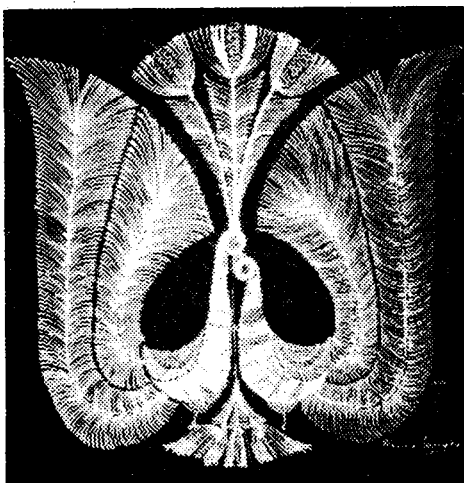
*Я у царстві твоїх очей,
У полоні усміхнених уст,
В обіймах нестримних рук,
В заметілі наших бажань,
Я, коханий, твоя полонянка,
Ми у храмі зелених лісів.*

Лідія Титаренко

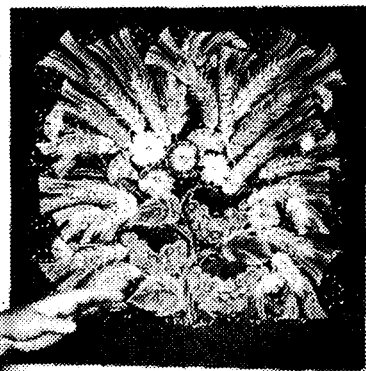
*Титинка поезія
замість назв
для картин.*

*Ти ніч, я -- день,
Ти туга,
Я любов,
Ти смуток, біль
Я пісня і відрода.
Я рвуся з твого полону
знов і знов.
Ти на шляху моїм --
Сумна завада
Та тягнеться долоня
до долоні
І знов в полоні...*

Алла Данилюк

Разом

Колоски й волошки.

Тамара Гордова народилася в чумацькому роду чорноморців в селі Цвітна, Олександрівського району Кіровоградської області. Закінчила Одеське художньо-театральне училище, факультет графіки-орнаментики для постановки спектаклів, художник по костюмах і як графік-дизайнер ярликів для горілки. «Особливо мені вдався ярлик чумацької горілки, де зображений чумак, що везе сіль волами, де він зупиниться, там постає хутір під високим, синім небозводом». Тамара дарує нам пару ярликів, що були виконані на замовлення Золотоніського лікерного-горілчаного заводу.

А потім вона, на наше запитання, розповідає про свої творчі успіхи попри гоніння, якого вона зазнала за її «націоналістичний» стиль декоративного українського розпису, який не подобався наглядачам від мистецтва. -А з чого ви жили, коли ваші художні виставки не давали Вам жодного прибутку,- питаємося. Мене підтримував мій чоловік-матрос, а поволі, як почала виставляти картини по галереях України, добрі люди платили мені дещо.

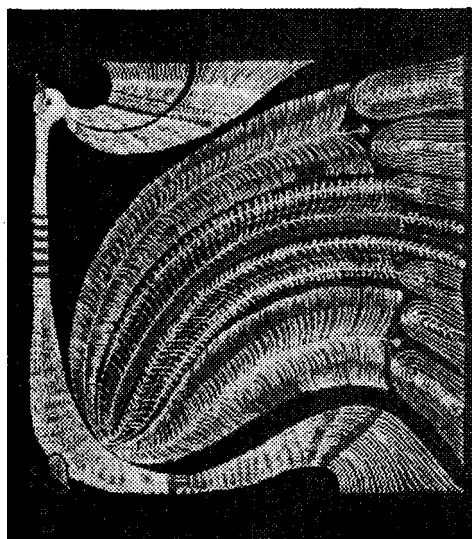
Вперше я виставила в Каневі в 1976 році 30 розписів чорно-білої графіки, на тему рослин і птахів. Потім були виставки в Черкасах та Києві з гарними відгуками письменників. В 1979 виставка в Умані, а потім в Ленінграді, дякуючи Петрові Журові. А потім по Західній Україні і навіть в Польщі в українських осередках. Від влади я не мала жодної підтримки — лише лаяли.

Розмовляючи з пані Тамарою, ми фотографували її біля своїх картин, розпитуючи їхній зміст. А через декілька днів, як ми принесли їй знімки, розпитували назви її картин, щоб підписати їх. Але виявилось, що вони мали не один там якийсь банальний рядок, а цілі поеми, написані подругами-поетесами. Це вперше в житті ми зустрілися з такими довгими назвами картин, але по пізніших роздумах, нам це сподобалося також.

Черкаси, 11.7.1995

*Ми щастя світу
так і не знайшли
Кохання квіти
в пуп'яках зів'яли
Спокуси грона
соками зійшли
Манили нас,
та ми не спокушались
Чужі? Тоді чому ж
струна брежить,
Що нас незримо
міцно поєднала?*
Алла Данилюк

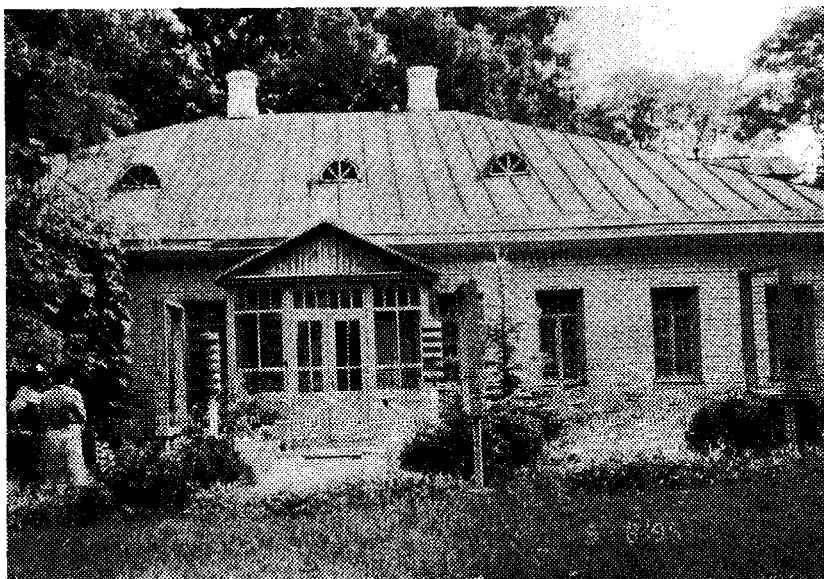
Сто тисяч років сам.....

Фотографії автора

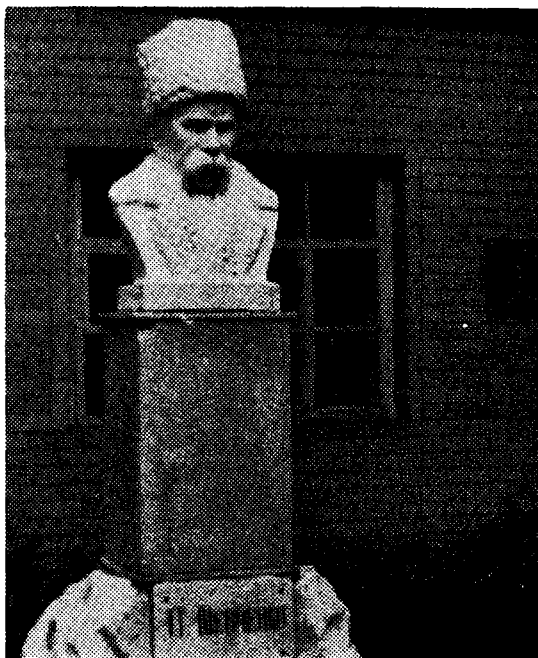
Мліїв-малювничий історичний закуток України

Про Мліїв я чув декілька разів перед тим. Особливо про те, що один з Симиренків гостив у своєму маєтку Тараса Шевченка і видав за свій рахунок Тарасового Кобзаря. Про відвідини Тараса Шевченка маєтку Симиренка на одному з будинків, поруч з пам'ятником Шевченка на стіні висить бронзова табличка з написом: «В цьому будинку Платона Федоровича Симиренка в 1859 році проживав Великий Український Поет Тарас Григорович Шевченко».

Білий пам'ятник Тараса Шевченка є один з трьох, що були вилиті з чавуну на одному заводі в Смілі. Один лишився в Смілі, один оце тут в Млієві, а третій був у Канєві, якого замінили теперішнім. В колишньому маєтку Симиренків та будинках, тепер знаходиться Мліївський науково-дослідний інститут лісостепу України ім. Левка Симиренка.

Резиденція Симиренків, це тепер музей.

Пам'ятник Левкові Симиренку серед квітів перед будинком інституту.

Пам'ятник Тарасові Шевченку біля будинка, де він проживав.

Син Платона Левко, якого невідомий бандит застрілив через вікно в 1920 році та його син Володимир стали визначними помілогами світового імені. Сина Левка Володимира комуністичний режим знищив у Сибірі. (Ще й досі в Україні вживається огидний термін «репресований»). Син і дочка Володимира емігрували на Захід і там здобули собі в Канаді вищу освіту. Недавно в Каневі відбулося в Канівському музеї Т. Шевченка спільне засідання двох клубів, на якому обговорювалося вшанування родин Сими-ренків, але нічого не було сказано про повернення маєтку Сими-ренків їхнім наслід-никам. Там взяли участь також і співробітники Мліївського дослідного інституту, які ніколи, мабуть, не погодилися б на це.

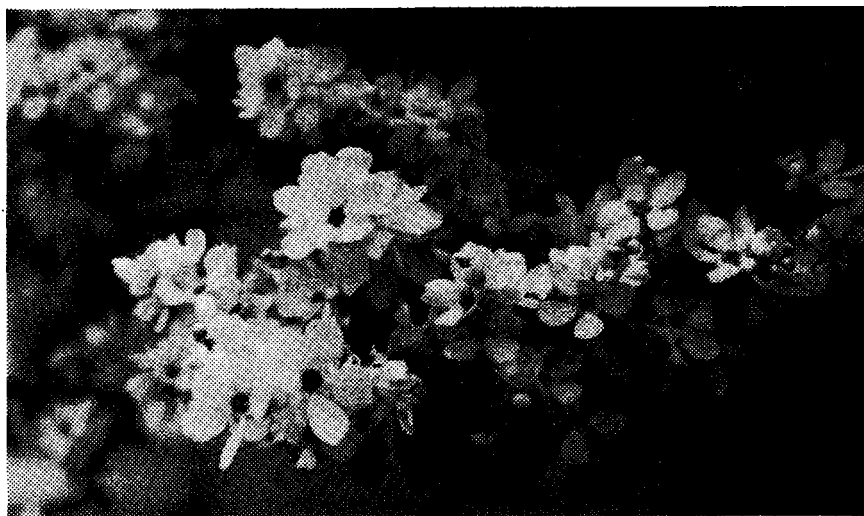

Підвісний місток через озеро.

Сими-ренки були не тільки садівниками, а також мали цукровий завод, пароплав-ство на Дніпрі, машинобудівельні заводи і були відомі меценати української культури.

Тепер все тут потопає у деревах, квітах, а в чудових озерах, оточених лісом, рос-туть густі білі лілеї, серед яких викидається риба. Через одне озеро перекинутий білий висячий місток, де прогулюються школярі. Ми були зачудовані цим зеленим раєм, що лежить захищений і недоступний для пересічного туриста.

Пилип Вакуленко

Цвіте весною невідомий куц.

Фотографії автора

Якось уже так водиться в біографів Тараса Шевченка, що ім'я його троюрідного брата Варфоломія Шевченка згадується принагідно двома-трьома лініями. Але їхнє спілкування було досить обширне і цікаве, і як ми відвідували в цьому Богдановому році Корсунь і оглядали чудову, захоплюючу діораму бою Хмельницького з польськими військами, де гетьман Хмельницький отримав над польським військом блискучу перемогу, в Корсунському історичному музею нам вдалося дістати «Корсунський часопис», з якого й передруковуємо для наших читачів в Австралії цю цікаву статтю.

К.І. КОЛЕСНИКОВА

старший науковий співробітник
історичного музею Заповідника

«МІЙ ЩИРИЙ БРАТЕ І ДРУЖЕ!»

Такими словами звертався Тарас Григорович Шевченко в листах до свого родича Варфоломія Григоровича Шевченка. Так уже склалася посмертна доля цих двох людей, що постать «друга і брата» завжди знаходилась начебто в тіні від сяйва таланту та величчя Генія Правди. Зрозуміло, що їх не можна поставити поруч у плані значення кожного для рідної неньки - України, не зрівняти ступінь їх таланту. Та, зацікавившись одного разу особистістю Тараса Григоровича, не можна не звернути увагу і на людину, яку той нарік своїм «названим братом».

Варфоломій Шевченко прожив не легке життя, в якому було місце і теплим та щирим стосункам зі своїм видатним родичем. Вже багато років досліджує родовід нащадків «щирого друга» Кобзаря дуже цікава людина — Ольга Василівна Ройцена, дружина правнука В. Г. Шевченка по найменшій дочці Софії — Анатолія Мефодійовича Левицького.

Постать Варфоломія Григоровича в центрі уваги і іншої жінки - відомої в Україні подвижниці Тарасової справи, науковця з Шевченківського національного заповідника Зінаїди Панаєвни Тарахан-Берези.

Ця невеличка розвідка - лише одна, дуже скромна сторінка в цілій низці досліджень тих постатей, які оточували Кобзаря.

Варфоломій Шевченко був троюрідним братом Тараса (їхні батьки були двоюрідними братами). Народився він в селі Кирилівці в сім'ї кріпака 11 червня 1821 року, але потім, втрапивши батьків, був усиновлений купцем.

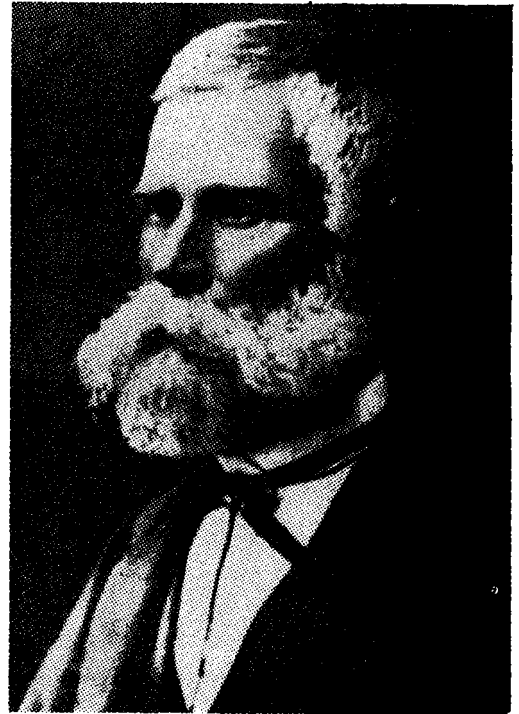
Про дитячі роки Варфоломій згадує в своїх «Споминках», написаних у 1875 році: *«В 1828 році мені було сім літ, як отець мій одвів мене у школу в Кирилівці... там я вперше почув про Тараса Шевченка».*

Варфоломій був на сім років молодший од нього, тому в дитинстві вони не товаришували і не знали один одного. Але, раз почувши про Тараса, він дуже зацікавився ним і тоді ж вперше познайомився з дитячими малюнками майбутнього художника: *«то були коні й москалі, мальовані на грубому, сірому папері».*

Де потім вчився Варфоломій, нам поки що невідомо, але знаємо, що навчався він дуже старанно і завжди прагнув до нових знань: *«бажаючи вчитись і знати, мені доводилося гнутись перед кожним, у кого можна було добути книжку».* І якщо, за його словами, основна маса випускників сільської школи поверталася *«до сохи і борони з такою ж грамотою, з якою і в перший раз приходили в школу»*, то він все-таки був одним із небагатьох винятків: завдяки природному розуму та кмітливості зміг «вбитись в люди і довгий час служив у різних конторах по управлінню поміщицькими маєтками».

Дуже рано він завів свою сім'ю - це було приблизно в 1838 році. Про його дружину Олександрю Антонівну Кротову, ми не маємо ніяких відомостей, знаємо лише, що вона була ніжною і турботливою матір'ю, бо мала аж шестеро дітей. До того ж запам'яталася вона Тарасові Шевченку доброю та лагідною вдачею, тому що в своїх листах він її завжди називав «сестрою».

Варфоломій був єдиною письменною людиною серед родичів Кобзаря, і тому в 1837 році старший Тарасів брат Микита попросив його написати кілька листів до брата Тараса. А згодом Варфоломій став писати і від себе. І таким чином почалося їх листування, на жаль ці листи до нашого часу не збереглися. Тарас дуже цінував цю рідкісну в далекому Петербурзі можливість спілкуватися рідною українською мовою.

Варфоломій Шевченко

Наприкінці 1841 року Т. Шевченко надсилав Варфоломієві свою книгу «Гайдамаки» з дарчим написом: *«Братові Варфоломею Шевченку на завічну знаємість»*. Щоправда, тоді ще молодий конторник Енгельгардта був дуже обережним, в політику не втручався, тому ця перша Тарасова поема вразила його своєю сміливістю, і він порадив братові *«не виступати з такими творами»*.

В тому ж році вони стали ще й свояками, бо молодший брат Тараса Йосип одружився з рідною сестрою Варфоломія Мотрею. Але особисто вони зустрілися лише в 1843 році, коли вперше поет приїхав з Петербурга на Україну. *Ця зустріч була короткотривалою: «Тарас знову приїхав в Кирилівку і прямо до мене в головну контору по маєстностям Енгельгардта. Ввійшовши в ту хату, де я сидів, Тарас обняв мене, поцілував і сказав: «Оце тобі родич».*

Через два роки вони знову побачилися, і на цей раз Варфоломієві пощастило поговорити з Шевченком. Вони ходили по кирилівському саду, і там Тарас став декламувати свій вірш *«За горами гори, хмарою повиті...»* Поезія відзначалася різкістю висловів, і тому Варфоломій порадив братові *«не заходити у хмари»*. А згодом в одному з листів ще й додав: *«Якщо до правди Ваша робота гостренька, то кончиками об землю погартуйте, вона зараз витупиться».*

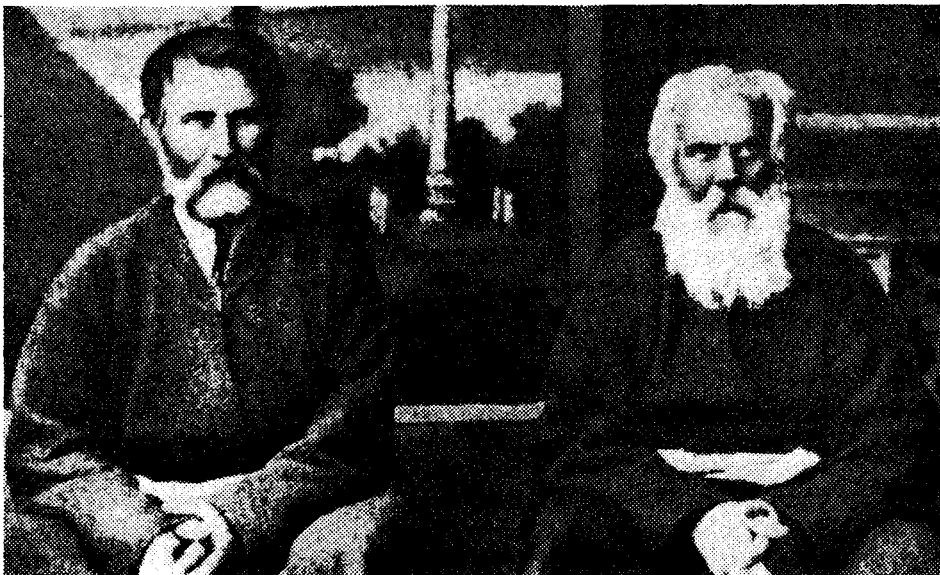
Арешт та заслання Шевченка обірвали зустрічі братів на довгих дванадцять років. У цей час вони навіть не листувалися, але думки про те, як там Тарасові у далеких краях, журба за його скаліченою солдатчиною долею не залишили чулого Варфоломієвого серця.

В 1857 році Варфоломій зі своєю родиною оселився в місті Корсуні. В той час він уже був купцем III гільдії, і тому корсунський князь Павло Лопухін взяв його в свою контору одним із помічників управителя. В одному з будинків, що знаходилися біля головної контори, і жив він тоді.

Він знав вже про те, що Тарас повернувся з заслання, і в душі його жевріла надія на швидке побачення з опальним родичем. Ця зустріч відбулася 28 червня 1859 року. В цей день Тарас завітав до Корсуня до свого «названого брата». Ось як про це згадує сам Варфоломій Григорович: *«Аж ось в іюні 1859 року сиджу я в своїй хаті, дивлюсь - щось приїхало простим візком, парокінь: на возі сидить хтось з великими сивими вусами, в парусиновому сірому пальті і в літньому брилі: бачу, минув двері в мою хату з ulиці та прямо до воріт. Я подумав, що, певно, це хтось з тих, що шукають собі служби в економіях. Однак в серці у мене щось неспокійно тьохнуло, і я якось інстинктивно вибіг на вулицю і пішов назустріч до приїжджого, а він тим часом успів уже перейти двором і з других дверей ввійшов у сіни; я вернувся, дивлюсь: він відчиняє двері у хату і каже до мене: «Ну, пізнавай же, чи що!... Я й не стямився!...» «Батьку ти мій рідний!» - скрикнув я і прожогом кинувся до нього на груди... То був Тарас! Ми мовчали та тільки, обнявшись, ридали, наче діти. Вибігла моя жінка та й собі в сльози... В ту годину ми всі наче поініміли, слов не було, тільки сльози так і котилися».*

В цей же день вони побували на ярмарку, і там Варфоломій записав до альбому Шевченка початок народної пісні *«Ой ви, галочки-чорноперочки»* (потім цей текст був виправлений та доповнений Кобзарем, та, на жаль, до нашого часу автограф не зберігся).

Гостював він недовго, десь біля двох тижнів, до 12 липня 1859 року, але всі ці літні дні були вщерть заповнені подорожами, зустрічами, бесідами до півночі та іншими цікавими подіями і тому

Рідні брати Тараса Шевченка Йосип та Микита

надовго запам'яталися братам.

Щиро пригорнулося Тарасове бурлацьке серце до дітей Варфоломія. Їх було тоді п'ятеро: Каленик, Пріся, Андрій, Ганнуса, Йосипок, а наймолодша дочка Софія народилася в 1860 році. Потім він їх згадував майже в кожному листі до свого «названого брата», надсилаючи до Корсуня різні подарунки, турбувався про влаштування старших дітей на навчання.

Чому Тарас Григорович тоді приїхав до Корсуня? По-перше, він хотів тут просто відпочити, тому, що попередні зустрічі з рідними братами та сестрами, тоді ще кріпаками, дуже вразили його і засмутили душу. А по-друге, Тарас хотів здійснити свою давню мрію про власну хату над самісіньким Дніпром, а серед його родичів лише Варфоломій був найпрактичнішою та діловою людиною, знав навколишніх поміщиків, і тому саме йому доручив Тарас нелегку справу купівлі ділянки землі. Майже два роки намагався Варфоломій Григорович виконати це прохання поета, яке, на превеликий жаль, виявилось останнім. Лише на початку 1861 року знайшов, нарешті, невеликий шматок землі на Чернечій горі в Каневі, який і став у травні того ж року вічним притулком стражденної Тарасової душі. Лише в 1869 році з великими труднощами Варфоломій домігся оренди на цю землю...

Діорама Корсунської битви, забрала двом художникам від початку й до викінчення 4 роки часу. Цей перехоплюючий дух мистецький шедевр мусить побачити кожний, щоб мати уявлення про цей страшний бій під час якого козацькі полки здобули над польським військом блискучу перемогу, яка коштувала Хмельницькому 4 тис. козаків вбитими і пораненими. Ця діорама знаходиться в Корсунському музеї.

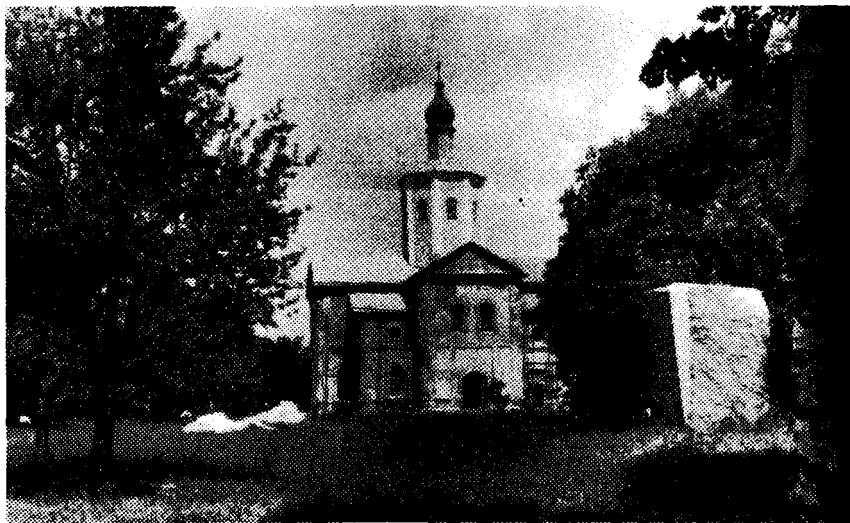
Меморіальна монета з нагоди 400-річчя з дня народження Богдана Хмельницького.

МОТРОНИН МОНАСТИР

Немає сумніву, що природа Черкаського краю зіграла важливу роль у духовному визріванні Тараса Шевченка, яке вилилося в його безсмертну поезію, створену Богом даним йому талантом. Не дивно, коли їдеш будь-де в Шевченковому краю, що краєвиди з лісами, річками та широкими зеленими долинами викликають у вас дивне хвилювання. Це все, куди не поглянь, історичні місця, це колиска козацького краю, це степи і долини, де гриміли криваві визвольні війни українського народу від гніту польських панів. Я б сказав, що це свята українська земля, густо полита козацькою кров'ю. І перебуваючи на ній, вас не покидає почуття, що ви також є учасником тієї історії.

Ось хочби й Холодний Яр - колиска козацьких вольностей, осідок гайдамацьких визвольних повстань та свідок визвольних змагань громадянської війни з новітнім наїзником з півночі. Холодний Яр живе в історичній поемі Тараса Шевченка «Гайдамаки», де збиралися повстанці святити ножі для боротьби з польськими панами.

Густий дубовий ліс, що тягнеться по обох сторонах дороги, розкинувся по глибоких ярах та буграх, був також пристановищем для давніх скіфських племен, що лишили по собі безліч глибоких ям та валів. По галявинах і при дорозі весною біліє китицями білих квітів дикий часник.

Троїцька церква Мотрониного монастиря. З правої сторони мармуровий обеліск на честь трьох відвідин монастиря Тарасом Шевченком.

Олекса, наш шофер і провідник, збирав цілі оберемки його і їв, як кріль. Я пробував його їсти також, але не можу сказати, що він мені дуже сподобався. Може в салаті він був би смачнішим. Виїхавши дорогою догори, вліво зелене поле та за брамою і сам Мотронин монастир. Біля нього працювало двох жінок та один чоловік, а біля них купа щебню та піску. Не підходячи близько до монастиря, ми розкладаємо брезент і сідаємо обідати.

Мотронин монастир з холодноряфської дороги. Перед монастирем було козацьке кладовище, яке розорали на наказ голови колгоспу. Так охороняли історичні місця!

Зліва: 1.000-літній дуб Максима Залізняка у холодноряфському лісі біля села Буди. Висота - 22 метри, по колу 8.65 метра, кількість деревини 327 куб. м.

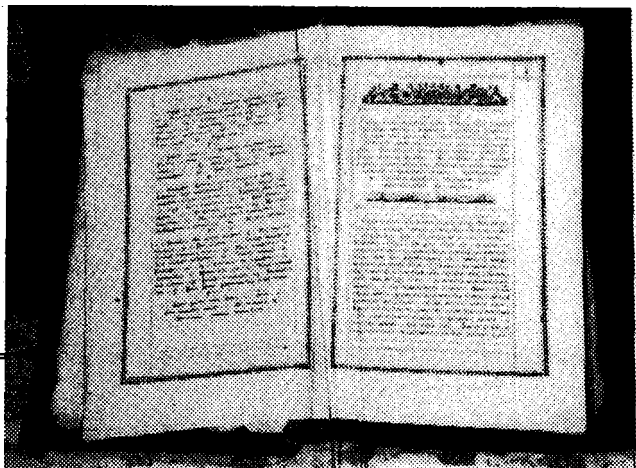
Я роблю декілька фотографій з Монастиря і ми починаємо обідати. Велике нами зацікавлення примушує чоловіка прийти і довідатися, що ми за одні, що приїхали звідкись на пікнік. Він думав, що може ми наллємо йому чарку, але в нас була лише мінеральна вода. Поговоривши з нами, він пішов в будинок, що стояв при дорозі. Олекса також пішов з ним запитати, чи немає бензину на продаж. Але йому не продали, бо самі не мали...

До Мотрониного монастиря я приїжджав ще декілька разів. І кожного разу потроху дізнавався про його історію. Тут на обійсті стоїть брила бронзового мармуру, на якій викарбувано, що Тарас Шевченко був тут в 1822, в 1843 та в 1845 роках. Деякі джерела подають, що малий Тарас був тут в 1822 році з дідом Іваном, а інші, що він був тут з сестрою Катериною. Я схильний думати, що малий Тарас був тут вперше з дідом Іваном, який і розповідав йому про гайдамаків, що тут кували шаблі і звідси вирушали гайдамаки в похід, що, мабуть, і запалило Шевченка написати свою поему «Гайдамаки». Тут Шевченко в 1845 році малює акварель «Мотрин Монастир».

Яка ж історія цього Мотрониного монастиря і хто така була Мотрона?

В своїй поемі «Холодний Яр» Тарас Шевченко дуже коротко згадує про Мотрин монастир:
... «То була й дорога
З монастиря Мотриного
До Яру страшного»...

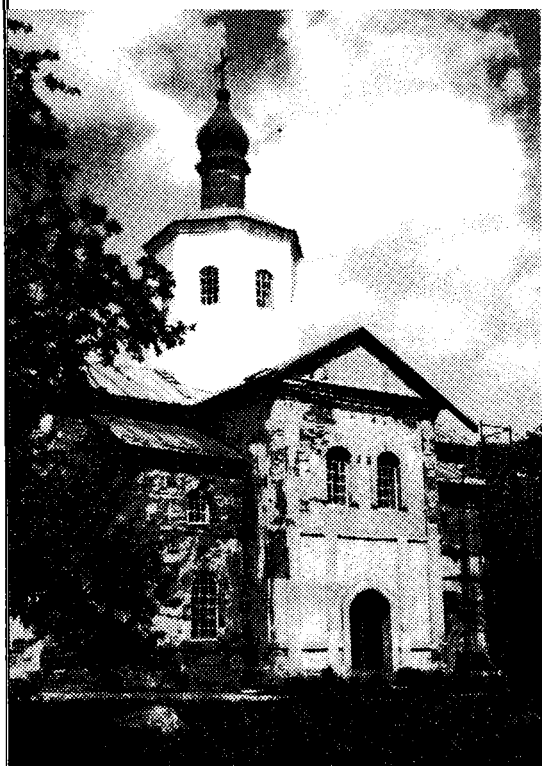
Евангеліє ігумена Мотрониного монастиря Мельхіседека Значко-Яворівського в Черкаському краєзнавчому музею.

І читаючи це, мене не покидало запитання, хто була Мотрона і чому монастир називався жіночим ім'ям?

За народними переказами цей монастир почав своє існування ще в XII сторіччі. Ще перед нашествям татаро-монголів у цих місцях жила княжна Мотрона. Вона чекала на повернення свого чоловіка з далекого походу. Але не дочекалась і, зібравши нову дружину, вирушила в похід шукати його. Зустрівшись в темряві з незнайомими воїнами, почалася бійка, в якій Мотрона забила свого чоловіка. Нещасна вдова на свідчення своєї вірності, заснувала жіночий монастир. З часом його знищила татаро-монгольська навала. Але пізніше монастир відроджується.

За справи Мотронинського монастиря турбувалися українські гетьмани. Петро Сагайдачний видав два універсали про монастирські земельні володіння. В 1671 році гетьман Петро Дорошенко видав на них підтвержувальні грамоти і зобов'язався щорічно виплачувати монастиреві по 200 золотих.

Мотронинський монастир спереду, під час реставрації. Фото 1992 року.

В середині вісімнадцятого сторіччя цей монастир виходить на центральну арену. Монастир став притулком багатьом повстанцям, що ховалися тут по печерах та в Хлду Яру після поразки повстання. За це монастир був підданий розоренню.

Значний вклад у боротьбу за збереження релігійної самостійності і незалежності вніс тодішній ігумен монастиря Мелхіседек Значко-Яворський.

Донині тут збереглася лише Троїцька церква. За советської влади було

Дуби Холодного Яру, через верхів'я яких ледве пробивається сонце.

Залита яскравим сонцем дорога через Холодний Яр. Літо 1993 року.

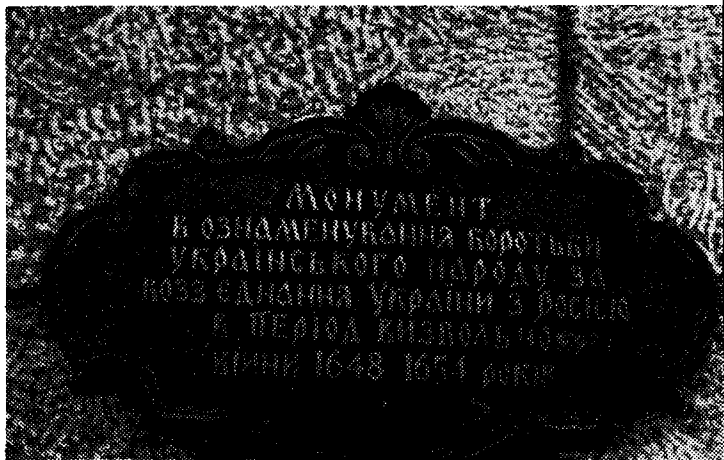
прийнято рішення закрити цей жіночий монастир і він почав занепадати. Тепер він реставрується, хоч і дуже повільно - біда та сама повсюди - брак фінансів.

Про монастир існує багато цікавих легенд і переказів, що стверджують про зв'язок обителі з Ярославом Мудрим, його бібліотекою, дочкою Анною Французькою. Є перекази і про те, що тут зберігалися картини і дорогоцінні речі Петра Сагайдачного.

Катерина II після знищення нею Запорізької Січі, передала монастир Російській Православній Церкві, за якою він рахувався ще в 1992 році. Рік тому, завдяки старанням Філарета, він ніби перейшов у власність української православної церкви. Але це ще не певне. Бо чому, наприклад, на площі

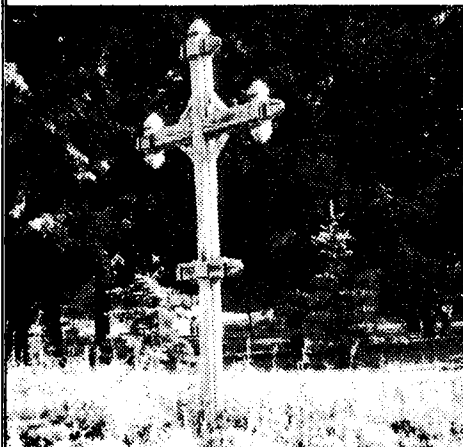
Богданова Ілїнська церква (Св. Іллі) в Суботіві та кам'яні хрести, яких в 1845 році малював Тарас Шевченко.

Це не монумент Хмельницькому, а «возз'єднанню»!

Як хитро-мудро комуністи полоскали мозки народові. Цей напис на пам'ятнику на чигиринській горі каже: «Монумент в ознаменування боротьби українського народу за ВОЗЗ'ЄДНАННЯ УКРАЇНИ з РОСІЄЮ в період визвольної війни 1648 - 1654 років !! А ми дурні думали, що козаки під проводом Хмельницького воювали проти польських поневолювачів, а воно виходить за возз'єднання ! Але при чому т_т гайдамаки під монументом з косами, вилами, ратищами, шаблями та іншою зброєю ?

700-річчя Черкас при бульварі Шевченка в Черкасах стоїть дерев'яний хрест, де на місці зруйнованої в тридцятих роках української церкви, будуть будувати... російськ ?

Дерев'яний хрест, де буде побудована російська церква в місті Черкасах!

Треба було б сказати: «Не називаю її раєм, тії хатиночки у гаї...», але це лише кимось залишена в селі Суботіві хата.

Коли їхати з Черкас на Чигирин, не можна минути село Суботів. Так, мабуть, зробив і Шевченко, хоч він, правда, мав доручення Київської археографічної комісії замальовувати всі видатні об'єкти по Україні.

Суботів цікавив Шевченка й з інших причин: це село належало гетьманові Богданові Хмельницькому, яке він дістав по наслідству від свого батька Михайла, і з Суботова ішли листи і універсали Хмельницького по всіх країнах з позначкою: «Дано в Суботіві».

Село Суботів у часи визвольних воєн 1648 - 1654 років було осередком гетьманської влади.

Тут Шевченко робить малюнки «Богданова церква в Суботіві», «Кам'яні хрести» та інші. Суботів також був згаданий у декількох поезіях Тараса Шевченка.

Чигирин з Суботівського шляху. 1845 Малюнок Тараса Шевченка.

Колишня гетьманська столиця Чигирин лежить на самому півдні Черкаської області по обидві сторони річки Тясмина. Коли наближаєшся до міста, бачиш високу гору, що називається тепер «Богданова гора». На ній стояла ще за часів Хмельницького фортеця, що обороняла місто. Повз цієї гори проходив торговельний шлях з Криму на Київ, яким користувалися також ханські орди, нападаючи на місто. Тарас Шевченко це визначне місце відобразив на своєму малюнку «Чигрин з Суботівського шляху».

Чигирин згадується у таких Шевченкових поезіях: «Гайдамаки», «Княжна», «У неділеньку святую», «Заступила чорна хмара» та інші.

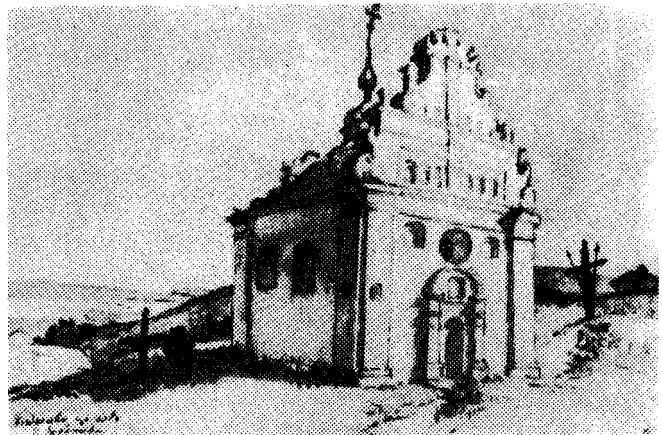
Тепер Богданова гора покрита зеленню дерев та кущів, а головна алея веде до самого обриву, над яким стоїть пам'ятник і звідки видно навколо Чигирин, що потопає в зелені дерев, річку Тясмин з вербами і на обрії зелені ліси. Але теперішня міська управа, що засідає в імпозантнім будинку на головній вулиці міста внизу під Богдановою горою, не спішить зносити величезний пам'ятник Ленінові, що заступає собою і будинок управи, і гору, з якої видно малесенький пам'ятник Богданові, що підіймає вгору руку з булавою, немов волаючи про допомогу, щоб знести Леніна. Знаючи скільки комуністів і російських шовіністів живе там, Богданові доведеться ще довго волати... Не знати, чи хто з Всесвітнього українського координаційного комітету, що засідав там, в колишній гетьманській столиці у вересні минулого року, помітив це неподобство і запротестував. А мусив би, бо була ковбаса і горілка, і засідали всі великі тузи - «патріоти»...

Фотографії автора.

Пам'ятник гайдамацькому провідникові Коліївщини Максимові Залізнякові в його рідній Медведівці, відкритий 28 травня 1993 року.

Справа: Статуя жорстокого пролетаря Леніна, що задушив самостійність України, пославши з Петрограду на Київ орди російських люмпенів, стоїть перед будинком Чигиринської районної адміністрації.

Богданова церква в Суботіві. 1845
Малюнок Тараса Шевченка.

29 червня на Харків впала дощова стіна. Такого дощу місто не бачило вже понад сто років. Ось розповідь очевидця Л. Коваленко: «Коли я збиралася в поліклініку - лише накріпало. Вийшовши від лікаря, я не впізнала міста. Розгулялася стихія - все бурлило. Зупинилися тролейбуси і авта, а мені треба переходити вулицю! Цього зробити самій вже не було можливим: вода неслася, збиваючи з ніг. Мені на допомогу прийшло двоє дівчат. Лише взявшись за руки, підтримуючи одне одного по пояс у воді, ми змогли добратися до місця. Вода лилася і лилася, заливаючи переходи метро, підвали і квартири. Ось як про це подається в офіційній заяві:

Стічними водами і дренажними стіканнями було затоплено 61 підвалів і 2,823 квартир будинків місцевих управлінь, і 237 приватних будинків. Ушкоджено 60 шкіл, 57 дитсадків, 28 тисяч кв. метрів дахів, 76 тисяч кв. метрів асфальту доріг, розмито дві дорожні греблі. На деякий час була виведена з дії одна з ліній метро, на дві доби дороги на Олексіївський житловий масив. В результаті зливи в 125 трамваях і 97 тролейбусах були пошкоджені електрооборудування.

Добираючись додому, харків'яни ще не знали, що в них біда попереду. Заповнивши всі каналізаційні люки, вода хлинула в шахти очисних споруджень, вивела з ужитку головну каналізаційну і очищувальну станцію міської каналізаційної системи. Каналізаційні відходи хлинули в харківські річки і в Північний Дінець. Використовувати воду Дінця стало просто небезпечно. По ТВ і радіо пішли заклики переварювати воду, мити овочі. Не купувати харчів у стихійних базарах. Не займатися самолікуванням і не їсти риби.

Стало небезпечно купатися в річках. В річці Лопань було виявлено бактерії дизентерії і сальмонели. Для ліквідації наслідків стихії був створений обласний штаб. В Харків прибула державна комісія на чолі з віце-прем'єром міністром Дурдинцем.

На долю харків'ян випало ще одне випробування. В ході ліквідації аварії була зупинена подача питної води. Закрилися дитячі заклади, бази відпочинку біля Дінця, а потім зупинилися заводи, фабрики, організації, за винятком тих, що забезпечували необхідності життя. Харків'янам радили їхати по-за Харків в гості. Зі всіх сторін України до Харкова потяглися цистерни, наповнені життєдайною водою...

Аварія в Харкові очима фахівців

Урядова комісія ще вивчає причини і наслідки аварії в Харкові. Прес-центр штабу з ліквідації аварії на Диканівських очисних спорудах пропонує ознайомитися з думкою державних служб, покликаних контролювати й ліквідувати наслідки аварії.

Юхим КЛЕЙН, генеральний директор підприємства «Харківкомуночиствод»:

— Скидання неочищених каналізаційних вод до рік басейну Сіверського Дінця — Лопані, Харкова, Уди — справді вимушено робиться. Екстремними заходами обсяг скидання знижено до 50–60 тисяч кубометрів на добу.

Іван КРАТЕНКО, головний санітарний лікар Харківської області:

— Є факти виявлення у ріці Лопань, безпосередньо в місці вимушеного скидання неочищених каналізаційних вод, мікроорганізмів збудників дизентерії та сальмонельозу.

Мікробне число в межах міста підвищене у 20–50 разів, на межі з Донецькою областю — у 2–5 разів. Однак холерний вібріон та патогенна флора в Сіверському Дінці не виявлені, а решта показників чистоти перебувають у гранично допустимій концентрації. Двічі на добу роб-

ляться контрольні забори води на хімпрови й бактеріальний аналіз у ріках басейну Сіверського Дінця на території Харківської області, що дозволяє мати повну об'єктивну інформацію про якість річкових вод.

Штаб з ліквідації аварії здійснює комплекс заходів, спрямованих на локалізацію та усунення екологічної напруженості. З Печенізького і Краснооскольського відосховищ каналу Дніпро — Донбас регулярно скидаються води для розбавлення стоків і зниження концентрації шкідливих речовин у ріках басейну Сіверського Дінця. Науковці Українського центру охорони вод запропонували і запровадили унікальну схему біологічного очищення води в Уді. Вже змонтовано дві лінії біоочищення.

Понад сто тисяч кубометрів каналізаційних стоків відкачують на очисні споруди, де відбувається повний цикл біологічного очищення. Тільки-но нагромадять насосну техніку, буде осушено залиті каналізаційними стоками приміщення головної насосної станції Диканівських очисних споруд, стабільне водопостачання міста буде відновлено протягом 12 годин, а скидання до ріки неочищених стоків припинено протягом наступної доби.

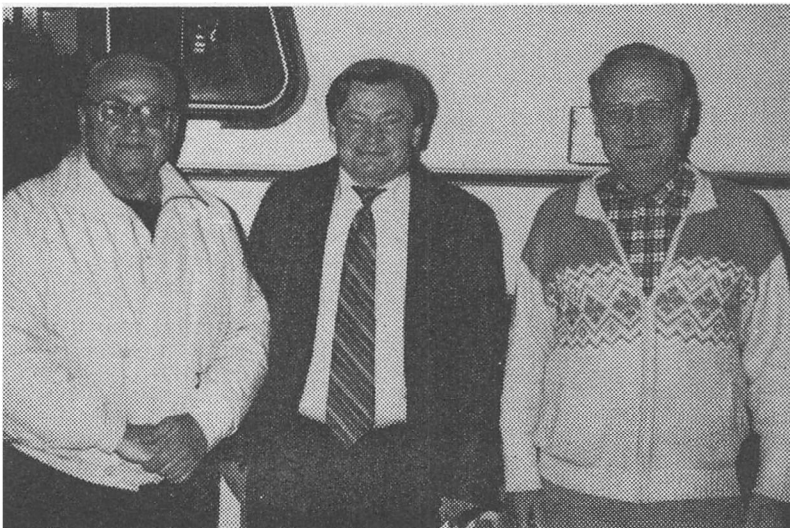

Редактор О. Дикий відвідав Аделаїду

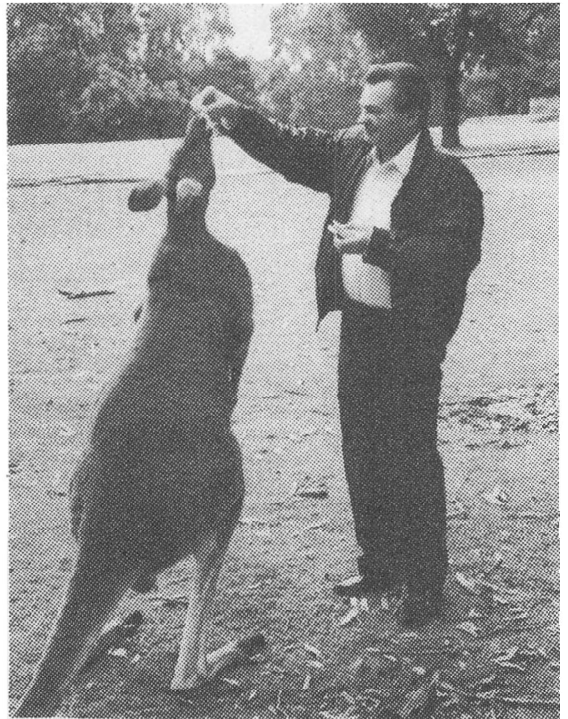
В понеділок 25 вересня 1995 року головний редактор Всесвітньої служби радіо України Олександр Дикий відвідав Аделаїду, щоб зустрітися із чисельними слухачами перещад з України, що постійно також дописують до радіо в Київ.

Як у нас, українців, уже водиться, Голову громади було повідомлено в останні два дні і треба було нагло шукати приміщення, щоб примістити гостя, пана Дикого. Не було часу повідомити відповідних людей, щоб зустріти його на автобусній станції і привітати його. Як нижчепідписаний довідався від Голови громади, його погодився взяти до себе пан Іриней Микита, але так як він є постійно зайнятий, я в порозумінні з Борисом Захарівим домовилися з панством Козаками, що пан Дикий буде мешкати в них. Тому що автобус з Мельборну прибув з запізненням і вже було темно, ми з п. Б. Захарівим вдвох зустрічали його.

Я, фактично, був єдиною особою в Аделаїді, що двічі зустрічався з п. Диким перед тим і він передавав мої вірші та інтерв'ю по радіо Київ, і відразу почав мені розповідати, як вони в Києві передавали мій вірш «Моя ти рідна, горда мово». Він просто захоплений ним і попросив його знов, як на слідуючий день він був у нас на барбек'ю.

*Дві особи, що зустріли п. Дикого на автостанції:
Пилип Вакуленко, зліва, Борис Захарів, справа.*

*Пан Дикий знайомиться з
справжнім австралійцем – кенгуру.*

А потім ми з п. Б. Захарівим тут же на барбек'ю, домовилися, що ми поїдемо до Клеланд парку і зробимо п. Дикому на пам'ятку про Аделаїду знімки разом з кенгуру, щоб не вийшло так як з Анатолієм Михайленко, що був в Австралії, а живого кенгуру не бачив... Не його вина, а вина організаторів, що тягали його по всіх усядах, бо вважали, що він зобов'язаний був задовольнити політичне та особисте іго багатьох політиків...

В середу 27 вересня Олександр Дикий прибув з п. О. Козаком до Українського народного дому на зустріч з пенсіонерами, де вже чекало на нього багато людей, щоб з ним познайомитися та почути від нього про стан українського життя на батьківщині та про всі проблеми і негаразди, що панують в Україні під сучасну пору, як рівно ж і про проблеми з передачею новин по радіо з Києва в Австралію.

Пан Дикий виступив перед аудиторією старших громадян з цікавою промовою, в якій він, без лишнього прикрашування розповів про політичне й економічне становище в Україні. На жаль всі запитання рішили відкласти на зустріч в неділю, щоб не перетяжувати старших людей.

В між часі пан Олександр Дикий, з довгим списком в руках, відвідував своїх аделаїдських радіо слухачів, щоб самому познайомитися з ними та записати інтерв'ю, щоб потім передавати їх по радіо з Києва. Як довідуємося, з деякими він мав довгі розмови, він є досить скромною людиною і любить вислухати всіх.

На зустріч з паном Диким в неділю 1 жовтня прибуло багато людей і було багато питань, на які треба було відповідати дипломатично. Пан Дикий також є чудовим промовцем і тримав аудієнцію в зацікавленні, хоч багато запитань були наївні і не по темі.

В понеділок Олександр Дикий відлетів до Сіднею, де він буде лише тиждень, а потім на Україну в Київ. Проводжали його на аеродромі змєнька щирих друзів.

Пилип ВАКУЛЕНКО

На зустрічі в Народному домі
з панством Шумськими.

Якщо взяти декілька невеличких коренів петрушки з зеленню, відварити півгодини у півлітрі води, відвар процідити і протирати ним шкіру лиця вранці і ввечері. Петрушка відсвіжує шкіру і оберігає лице від зморщин.

* * *

Не сушіть мокре волосся, особливо закручене і пофарбоване, на сонці... Воно може стати кривим і почне випадати.

* * *

Свіжі плями від зелені можна видалити мильним розчином з невеликою кількістю нашатирного спирту.

* * *

Квіти, зрізані рано вранці, добре переносять транспортування і добре розпускаються в воді.

* * *

Олійну фарбу дуже легко відмити з рук, якщо втерти в шкіру рослинну олію, а потім помити руки теплою водою з милом.

* * *

М'ясний бульйон треба солити за півгодини до закінчення варки, рибний з початку - зрибний — наприкінці.

* * *

Чистити рибу багато легше, якщо натерти її сіллю. Тоді вона не вислизатиме з рук.

* * *

Половинкою розрізаної цибулини можна почистити ніж від іржі.

* * *

Щоб молоко швидше закипіло, в нього треба вкинути трохи цукру.

ВСЯКА ВСЯЧИНА...

***** 1995 РОКУ *****

МАЙТЕ МУЖНІСТЬ, ВЕТЕРАНЕ!

Ми передруковуємо цю статтю черкаського письменника Василя Захарченка із газети «Черкаси», за яку черкаські комуністи взяли Василя Захарченка з газетою разом до суду за... «образу честі»! І щоб ви думали? І письменник Захарченко, і газета були покарані великими грошовими відшкодуваннями. А Василь Захарченко за свій черговий роман був нагороджений державною премією ім. Тараса Шевченка — найвища літературна нагорода. Проти безглузлого вироку протестувала вся Україна, але це не турбувало запеклих комуністів-суддів, що й досі судять радянськими законами... Поміщуємо також напад на Захарченка черкаських комуністів, що виливають ріку крокодилячих сліз...

Шановний Ветеране!

Ви воювали в Другій світовій війні. Ви захищали тоді й Україну. І ми, Ваші діти й онуки, вдячні Вам за це. І гідно ось з Вами відзначили 50-річчя визволення України від німецьких загарбників. І шануємо Вас постійно за ратний подвиг у війні.

Зараз Українська держава готується до гідного відзначення 50-річчя Перемоги. А чи задумувалися Ви, скільки йде на вітер коштів на оці святкові фейерверки, на оце Ваше обов'язкове, безудержне бажання тільки святкувати-святкувати-святкувати... Я пам'ятаю малим 9 травня 1945 р. в нашому полтавському селі. У кількох оселях співали на радіощах, а все село голосило по убійцях. І моя молода мати вмирала в той день за батьком, бо його ще не чути було з полону. Ніколи не забуду, як вона впала за ворітьми, рвала пальцями землю, глухо, зі стоном голосила, наче хотіла докритися туди, до вбитих, наче сама живцем хотіла закопатися в землю...

Звідки у Вас оце незрозуміле, протиприродне бажання безупинно, щороку все бучніше й бучніше відзначати свято цю страшну трагедію в житті нашого народу, таку ж, як жовтневий переворот 1917-го, голодомор-33, репресії 37—38-го рр.? Чого б не зібратися по-людськи, по-християнськи в цей день 9 травня скромно, в жалобному вбранні на молебні по убійцях, закатованих у концтаборах десятках мільйонів своїх співвітчизників, співсоюзників нарешті, бо Ви ж були тоді в Союзі, за яким і досі сумуєте?

Чого Ви, Ветеране тієї жорстокої війни, згадуючи про подвиги, замовчуєте страшні, антилюдські кампанії — помсти, розправи, влаштувані Сталіним, політбюро, компартією в 43—44-му роках над сотнями тисяч, мільйонами українських чоловіків, які потрапили в оточення в 41-му, та над зеленими юваками, старшокласниками, яким у 41-му було по 16—17 років і їх ще не призывали тоді на війну. Через 2 роки, звільняючи українську територію, їх, зеленоротих, разом з оточенцями, ненавчених, необмундированих, беззбройних масово кидали на дніпровські плацдарми, на пірну погібель і витопили в Дніпрі, засіяли береги Дніпра, Десни, інших водних рубежів

їхніми трупами, винищили беззбройних у Корсунь-Шевченківській битві, в Яссо-Кишинівській операції. Підійте по селах Черкащини, попитайте у вдів, у вирослих сиріт, де загинули їхні рідні, вам покажуть тисячі й тисячі похоронск, що прийшли з діючої армії з Молдови. Там їхні безіменні могили. А спитайте в лівобережної вдови-України, де її сини полягли? Її сіверяни, пдтавці, сумські й харківські слобожани? Вона скаже Вам, що в Дніпрі, в Славуті витопили всі беззбройні, необмундировані її сини. Бо така була воля Сталіна і компартії — відомстити народів за те, що зраджений Москвою, покінчений Червоною Армією не помер, вижив у тилу ворога.

Чого ж Ви, кажу, під час щорічних святкування Перемоги ніколи, жодного разу за всі 50 років не згадали про ці невинні жертви комуністичної системи? Не згадали про витоплений у Дніпрі молодий, здоровий, як перемиганий, чоловічий український народ! Коло свіжих могил полеглих на полі бою своїх побратимів Ви клялися зберегти про них вічну пам'ять. І забули... Так-так, забули. Інакше чим пояснити те, що по Україні з 28 тисяч братських могил половина стоїть безіменних? Та це й не дивно, адже встановленням імен полеглих героїв займаються всі повесниці роки дітки — «червоні слідопити». І жодного немає факту, щоб десь імена невідомих бійців було встановлено радою ветеранів. От і в Черкасах на Пушкінському цвинтарі стоїть забута могила полеглих оборонців нашого міста в 1941 р., яким не доглянена і безіменна. А ці ж полеглі. Ваші побратими, і Вам, шановний Ветеране, врятували своєю смертю тоді життя. Гріх забувати про них і про їхніх удів і сиріт.

І ще одне. Ви все нарікаєте на недостатню увагу до Вас із боку молоді Української держави, прокладаєте її і кличете назад, у хвалений Вами СРСР. А чого ж Ви забуваєте, як той же Сталін зразу ж по війні розстріляв масу генералів — героїв війни, а Вам, усім ветеранам війни, відмінив усі оплати і пільги за завоювані Вашою ж кров'ю орденів і медалей?

Ну, добре, Ви кажете, що в роки війни, захищаючи СРСР, одночасно захищали й Ук-

раїну і вимагаєте за це собі нових і нових пільг, допомог і шани, шани й шани та нагород. Якщо це так, якщо Ви захищали, рятували й Україну нашу, то чого Ви зараз, коли вона, маючи віковічні, тисячолітні державницькі традиції, в черговий раз законно відновлює свою законну Державу, демократичну, національну, чого ж Ви, колишній захисник України, не в перших рядах її прибічників? Чого Ви, сивочолий Ветеран, стара, умудрена життям людина, дід дітей Ваших синів і дочок, замість того, щоб навчати цих дітей, Ваших же онуків, життєвої мудрості, тобто доброти, любові до землі, на якій живете, чого ж Ви йдете в колоні демонстрантів, вітаючи кривавий жовтневий більшовицький переворот, який у крові потопив Лютневу революцію, розпалив небачену по масштабах трагедії громадянську війну, знищив Українську народну державу?

Чого Ви, Ветеране, слухаєте не Державу і її закони на території України, яку, Ви кажете, захищали у війну, чого Ви слухаєте не слова нашого Президента («Радикальні ліві сили мають обличити надії на відродження Радянського Союзу. Позбавлення України державності — це громадянська війна. Такі жертви не можуть виправдати жодних політичних цілей»). Ясно ж сказано, Президентом України сказано. Для чого ж Ви його вибрали? Щоб слухати, помагати йому будувати державу? Чи Ви на щось інше надіялися?..), отож, чого ви слухаєте не державні слова, а заклик антидержавних комуністичної і соціалістичної партій. Затуляючись Вами, женучи Вас поперед себе в атаку (подивіться пильніше, у Вашій колоні нема молоді, а все такі ж, як Ви, старі одурені люди), комуністи і соціалісти зараз роблять усе можливе, щоб зірвати реформи в Україні, аби довше утримати в своїх руках державну власність, де їхнє сяде корито, й таким чином приректи народ на безкінечні муки, дальше зубожіння й вимирання українського народу.

Три роки (!) вони, перелицьовані й перелицьовані комуністично-номенклатурники, перебуваючи при владі на ключових постах (не демократи! — то брехня, а саме вони, «вчорашні» — винні!) гальмували реформи, імі-

тували їх, приймали такі закони, щоб можна було розграбувати молоду державу до нитки. І от зараз, коли новий Президент почав оновлювати уряд (хай і не завжди вдало), очищати його від «вчорашніх», цих трутнів, партноменклатури, коли підібрав боєздатну команду, запропонував програму дій, яка має вивести нас із економічної кризи, коли нам треба на заклик Президента об'єднатися під ідеєю побудови власної держави, об'єднатися на базі єдиної державної і офіційної української мови (а тільки на такій умові можна співробітничати!), комуністи й соціалісти повисли гір'ями на ногах і руках Президента у парламенті, в обласних і місцевих Радах, щоб зірвати реформи, довести Українську державу до краху і здати її Росії під царський двоголовий орел і під царські триколірові знамена. Так що й там, у Москві, не допустять уже Ваших напівзотлілих, напоєних невинною людською кров'ю мільйонів червоних прапорів.

То чого ж Ви так прагнете під Росію, під загарбницькі пазури царського герба і царське знамено, відкидаючи історичну мирну символіку українського народу. Йі кольори мирного голубого неба і золотої пшениці (якою Вас годує Україна!), Йі герб часів ще святого князя Володимира? Спитайте комуніста Симоненка і соціаліста Мороза, куди вони Вас клануть? Що вони хочуть знайти під царськими прапором і двоголовим орлом? Невже лівіньську соціалістичну ідею? Так і Ленін же скидав цього двоголового орла в порох! Що вони там шукають під заново начищеним російськими шовіністами імперським гербом?..

Я розумію, важко наступити на горло власній пісні. І все ж майте мужність, Ветеране, подивитися правді у вічі. Майте останню мужність по-ветеранськи знести на самоті свою не любов і ненависть до рідної землі, яка Вас породила, яка Вас годувала й гріла, яка Вас носила до сивих Ваших років, і яка Вас терпить і великодушно прощає як заблудлого сина.

З надією!

Василь ЗАХАРЧЕНКО.

м. Черкаси.

Майте мужність і Ви, пане Захарченко

25 листопада в газеті «Черкаси» було надруковано ваше звернення до ветеранів. У ньому, пане Захарченко, чи як Вас тепер величати, Ви вилили на ветеранів стільки жовчі і брехні, що тільки можна дивуватися: звідки у Вас така ненависть до цілого покоління людей?

У своєму зверненні Ви згадуєте про нас тільки як ветеранів війни, причо-

му не Великої Вітчизняної, а просто якоїсь війни. А чому Ви, пане Захарченко, не згадали й про те, скільки ми, нинішні ветерани війни і праці, доклали зусиль у відбудову (а не розбудову) зруйнованого війною народного господарства колишнього Радянського Союзу, в тому числі і нашої сплюндрованої фашистами України? Тільки зовсім сліпа людина може не помічати

цього.

Ви пишете, скільки, мовляв, йде на вітер коштів на святкові фейерверки, пов'язані з підготовкою до відзначення 50-річчя Перемоги, на це наше «обов'язкове, безудержне тільки святкувати-святкувати-святкувати».

Пане Захарченко! У нашого покоління вже не так і багато було тих свят. До того ж, основні з них Травневі і Жовтневі — відзначалися в усіх цивілізованих країнах. А Вам, мабуть, дуже хочеться позбавити нас і цих кількох свят.

Тоді, чому б Вам не підрахувати, скільки з'явилося нових, відновилося релігійних свят? Скільки дійсно пущено на вітер коштів на знищення одних пам'ятників і встановлення інших, на перейменування сотень тисяч сіл, міст, вулиць, установ, підприємств, виготовлення в зв'язку з цим нових табличок, печаток, заміни документації; на створення різних фондів, фондаций, проведення частенько сумнівних форумів, асамблей; на закупівлі розтлілих закордонних фільмів і літератури для нашої молоді? І все це за рахунок трудового народу.

Ви пишете, що ми, ветерани, весь час вимагаємо для себе «нових і нових пілг, допомог і шани та нагород». За нагороди, які вже маємо, ми заплатили своєю кров'ю, ранами та каліцтвом, і більше нічого не вимагаємо. А щодо пілг, то жодному колишньому номенклатурнику навіть уві сні не могли привидітися ті пілги і привілеї, якими користуються нинішні лжедемократи. Чому ж Ви про них не згадуєте, а дорікаєте лише нам, ветеранам?

Ви, пане Захарченко, намагаєтесь довести людям, що за Україну на фронтах і в тилу ворога гинули лише українці.

Яке блюзнірство! Навіть ворогу було відомо, що пліч-о-пліч з українцями Україну захищали, звільняли і гинули за неї сини всіх народів великого Радянського Союзу. Та чи й змогла б сама Україна без допомоги братніх народів вистояти проти такої фашистської навали, коли була окупована вся її територія? Чому ж Ви, пане Захарченко, замовчуєте це, намагаєтесь посяяти недовіру і ворожнечу між українським та іншими народами, особливо російським?

Ви звинувачуєте комуністів і соціалістів у тому, що це вони довели Україну до повного розвалу, особливо її економіку, що вони проти реформ Президента Кучми.

Це велика ваша неправда! І комуні-

ти, і соціалісти підтримують реформи, але тільки ті, що йдуть на благо трудовому народові: вони проти дикої капіталізації, зростання цін, зuboжіння, продажу землі, розбазарювання народного добра. Україну ж до такого стану за три роки керування довели новоспечені «демократи». І не треба обманювати і вводити в оману людей, плутати справжніх комуністів з колишніми членами партії, які ще в 1991 р. зрадили її та український народ. Ці люди ніколи не були справжніми комуністами, як не стали демократами. Тож хай і відповідають за свою діяльність.

Ви дорікаєте нам, ветеранам, що ми не вчимо своїх дітей та онуків життєвій мудрості, тобто доброти, любові до землі, на якій живемо. Це також неправда. Ми і в радянських школах всьому цьому їх навчали. А ось чому їх зараз навчають по отих нових підручниках, у більшості написаних і виданих за кордоном?

Пане Захарченко! Ви в своїх виступах намагаєтесь очорнити все, що було зроблено хорошего за роки Радянської влади, протиставити молодь старшому поколінню, сприяє міжнародній ворожнечі, встановленню капіталістичного «раю» в Україні. Саме для такого «раю» так щедро «допомагає» Українській державі Міжнародний валютний фонд, за що доведеться десятиліттями нашим поколінням розплачуватися.

На решту ваших звинувачень відповідати нема потреби.

На закінчення хотілося сказати і таке: у своєму «посланні» ветеранам Ви пишете: «...Майте мужність подивитися правді у вічі, майте останню мужність знести на самоті свою нелюбов і ненависть до рідної землі, яка Вас породила, яка Вас годувала і гріла... і яка Вас терпить».

Майте ж мужність, пане Захарченко, віднести ці слова на свій рахунок.

За ваші наклепи, безпідставні звинувачення, образи і переслідування ветеранів треба вибачитись через газету, хоча цього й замало. Ви заслуговуєте значно більшого осуду і зневаги. «...Яким судом судите, таким і вас осудять, і якою мірою міряєте, такою відміряють і вам» («Новий Завіт», розд. 7, стор. 10).

З такою ж надією до Вас, як і Ви до нас.

Ветерани війни і праці:

Т. Я. Лісовий, О. В. Крайнов,
Н. І. Лопато, О. І. Новак, А. І.
Проценко, Н. І. Корнісико, В. Ю.
Гебешт, М. П. Зуєв.

СНІД — хвороба інтернаціональна. Вона не визнає кордонів, і наївні спроби не пустити вірусоносців та хворих до якоїсь країни видаються просто смішними. Але вірус швидко втрачає свій «інтернаціональний характер», потрапляючи на національний ґрунт, а ознаки, котрих він там набуває, і дають змогу говорити про особливості епідеміологічної ситуації в окремо взятій країні. В Америці СНІД називають хворобою гомосексуалістів, у Польщі це недуга наркоманів, Румунія має величезну кількість для цієї невеликої країни заражених через донорську кров. Що ж до України, то й ми вже маємо «свій» СНІД. Про це на прес-конференції, що відбулася по закінченні IV сесії Національного комітету боротьби із захворюванням на СНІД при президенті України, говорив перший заступник голови комітету Валерій Івасюк. І пояснив на підтвердження науково важливої тези:

— СНІД в Україні став унікальним явищем передовсім тому, що маємо дивовижне й непередбачуване поєднання чорнобильського синдрому з вірусом імунодефіциту людини. Чорнобиль так «допоміг» нашій імунній системі, що вона тепер нездатна адекватно реагувати на

інфекцію. Вдома імунної системи — так називають це вчені. Причому явище вже набуло масового характеру: у 50 відсотків населення в забруднених районах медики виявили імунодефіцит.

Про цей наш український СНІД ішлося й на першій національній науково-практичній конференції з проблем СНІДу за міжнародною участю, яка відбулася водночас із сесією. 398 інфікованих ВІЛ та хворих на СНІД маємо сьогодні в Україні, з них 183 — українські громадяни.

Наші вчені, як і науковці інших країн, наполегливо шукають радикальні засоби боротьби з грізною недугою. Проте найсмисливіші оптимістичні прогнози обіцяють позитивний результат щонайменше через десяток років. Щоправда, створено препарати, котрі вповільнюють розвиток захворювання, а відтак дають людині шанс, дають надію. Українські медики розповідали, як у Німеччині лікарі вже повертають до життя дітей, хворих на СНІД, із серйозними ураженнями внутрішніх органів. Нині обговорюється можливість закупівлі цього препарату для хворих України.

Серед інших проблем, пов'язаних з важкою недугою, на чільному місці — профі-

лактика захворювання. Адже єдиний і найнадійніший спосіб уберегтися від інфекції — це обачність і відповідальність. Найчастіше (70 відсотків хворих на СНІД в Україні) зараження відбувається статевим шляхом.

І коли в цьому випадку все зрозуміло — нарікати доводиться тільки на себе, то ще одна тривожна цифра змушує подивитися на проблему з іншого боку: маємо нині п'ять випадків заражень через донорську кров, десять — через медичні маніпуляції. Покарано медиків, зроблено висновки, але ж здоров'ю людей завдано непоправної шкоди. Тому в Україні розпочато реорганізацію служби крові. Не тільки з огляду на вірус СНІДу. Близько 200 інфекційних захворювань передаються через кров, і світова медицина розглядає практику переливання крові скорше як метод небезпечний. Українська програма міститиме переоснащення служби крові, насамперед поліпшення її діагностики.

...Щороку в Україні кількість ВІЛ-інфікованих збільшується на 35 відсотків.

Минулого року у світі померло від СНІДу 8 мільйонів чоловік...

Н. САНДРОВИЧ.

Рис. Е. ВАСИЛЬЄВА

ОЗБРОЮЙТЕСЯ ДИШЛАМИ!

42 аш молодик в я вигадав.
Але цитати, хвороби і народну тра-
дицію - ні.

Якби ми вивчали предківські звичаї, а не мавпували "неупередженого" шльондр і гультьєв "цивілізованого(?) світу", не заразили б вони наш народ невиліковним СНІДом, підступним хламідіозом і т.д. Що ж, може, обминуть епідемії оці хоч "упереджені" родини, які ще не забули справді цивілізованих українських народних традицій. "Лояльні" ж до чужої моралі ряди безбатченків жене та світу СНІД. Або безплідді. Не поможемо. дипломати, поважні службові посвідчення, гроші. Пози-

чений, імпортований, хвалений ними ж розумець цих родів - у конфлікті з Природою, Богом і Людьми ще з найперших часів державного виникнення народних традицій радянськими. Диму в головах густішало... І в серцях та колисках пустишало (дивіться статистику). Мило сіяли, мило жали. І продовжуємо...

Не бийте розпустою по трухлявій
плці, на якій сидимо. Доста напозичилися епідемії і безбожності в "цивілізованого" світу". Позашлюбної розбещеності, зрад, розбивання сімей, кидання дітей, абортів, малодітності й бездітності. А по трьох останніх запозиченнях давним-дав-

но переплюнули навколишній світ. вимираємо! Народ уже сам себе губить. Інерція... І в такий час виста-чає совісті в деякого "вчити" молодь і працівників готелів "цивілізованості"...

Майструйте, хлопці, дишла! Укріплюйте їх сторч серед дворів, з навішаними на них банками дьогтю. І з вершечків хай на дороги дивляться крупні написи: "Оберіг". Та розкажіть про дишла й дьоготь дівчатам. Щоб обминули вас трагедії, горе; якого все більшає між нами. Щоб завітало щастя.

Валентин ГОНЧАРУК,
журналіст, дослідник фольклору.

КУЛИШ ІЗ САЛОМ

Промийте пішоно, висипте у киплячу підсолону воду і варіть, доки не звариться. Потім додайте почищену і нарізану кубиками картоплю і поваріть ще хвилин з 25 після чого покладіть туди дрібно нарізане і обсмажене разом із нарізанню цибулею сало. Нехай усе це прокипить 5 хвилин. Перед тим, як будете їсти, посипте куліш дрібно нарізаною зеленню.

На 30 грамів пшона потрібні: 40 грамів сала, 190 грамів картоплі, 1 цибулина п'ять грамів зелені.

ШУКАЙТЕ КЛЮЧ ДО СЪБЪ

Отже, зичай... і так-ія: л-нервував, запал... ко-ос обра-
зив, а потім... сумніви, докори совісті. Чи навпаки: образили
тебе, і ти страждаєш, думаєш про це на роботі, вдома, і
навіть сон уночі не приходить, нав'язливі думки не дають
спокою.

Нервові збудження, негативні емоції, психічна втома нерідко всерйоз загрожують нашому здоров'ю. І треба навчитися справлятися з ними. Як побороти, наприклад, хвилювання перед екзаменом, виступом на зборах, неминучою неприємною розмовою!

Помилка багатьох полягає у тому, що вони самі збуджують себе, замість того, щоб переорієнтувати свої емоції і спрямувати їх в інше русло. У стародавні часи розгніваному королю слуги підносили вазу, і той з розмаху розбивав її, мало однієї — бив дві...

Але як зробити так, щоб, не розтворюючи ваз, прибор-
ка і вої моці ш ду ш

На допомогу приходять найпростіші прийоми саморегуляції. Ось деякі з них.

ЗА ФОРМУЛАМИ ЛОГІКИ

Розбери хвилюючу ситуацію досконально, розглянь її з усіх боків і якщо побачиш, що твої хвилювання необгрунтовані, переконай себе у цьому.

Намагайся дістати користь із невдачі. Наприклад, не вдалося придбати квитки на концерт, який мріяв подивитись, зате є час побути в колі друзів, або підготуватися до екзамнів.

УСМІХАЙСЯ!

Спробуй — і ти перекона-
єшся, що стане легше. Адже
при цьому мимоволі вмика-
ються фізіологічні механізми,

які відповідають доброму настрою, отже — іншому психічному станові. Стеж за своїм голосом: намагайся завжди говорити рівно, спокійно, уникаючи занадто високих нот.

ДИХАЙ РІВНО!

У спокійному стані ми ди-
хаємо ритмічно і достатньо
глибоко. У хвилини тривоги і
переживань роби вдих на ра-
хунок раз-два, а видих — раз-
два-три-чотири — це допомо-
же справитися з хвилюванням.

БІЛЬШЕ РУХАЙСЯ!

Під час виконання фізичних вправ потужний потік нервових імпульсів надходить в кору головного мозку і допомагає здолати негативні емоції.

«Козак Мамай»

КРИМІНАЛЬНА ХРОНІКА

ФАЛЬШИВІ КУПОНИ: ЕКОНОМІЧНА ДИВЕРСІЯ ПРОТИ УКРАЇНИ

На території республіки нині в обігу фальшивих купонів на кілька мільйонів карбованців. Найбільше підробок працівники міліції виявили в Запорізькій, Харківській, Закарпатській областях та в Криму. Найчастіше трапляються підроблені купюри серед банкнот номіналом 100 і 1000 купонів. Уже є області, де фальшивими купонами видавали зарплату.

Виявлено три напрямки виготовлення псевдогрошей, відзначається висока кваліфікація фальшивомонетників. Міліція затримала кілька груп розповсюджувачів підробок, пов'язаних із закордонними поставальниками.

— Фальшиві купони — це економічна диверсія проти України, — так охарактеризував масштаби та згубні наслідки явища перший заступник міністра внутрішніх справ України Володимир Корнінчук.

Ще на початку запровадження купона багаторазового використання деякі спеціалісти вважали неможливою масову підробку «перехідної валюти». Мовляв, на це потрібно багато часу. А поки він мине — встигнемо запровадити гривню. Тепер стає очевидним, що «час безпеки» купона вичерпано. І, рятуючи його від повного краху, варто подумати про безпеку повноцінної національної валюти, яка має досить шансів розділити долю купона і в суті

економічному, і в кримінальному аспектах.

Перша партія гривень, надрукована в Канаді, має 12 ступенів захисту замість 17-ти у європейських валют. Гроші вже друкувалися, а на фабриці ще не було українських представників, які б контролювали кількість готової продукції. Фірма не в змозі була виконати все замовлення, а тому залучала «помічників»... Немає гарантій, що все обладнання і форми, на яких виготовлялися українські гроші, перейшли в розпорядження республіки.

Неповоротність властей (до речі, законодавча і виконавча влада в особі Верховної Ради і Національного банку діяли спільно, часто переходячи одне одному дорогу) у такій делікатній справі різко підвищила вірогідність того, що на фінансову політику в масштабах країни впливатиме не лише уряд, а й тіньові заправники.

Класична дія організованої злочинності — «відмонтувати» з обігу величезні суми грошей, змушуючи державу проводити потужну емісію, фактично знецінювати грошову одиницю. Якщо до цього процесу додася штучне накручування фінансової системи фальшивими мільйонами, уשלалену гривню спіткає катастрофа значно серйозніша за ту, яка випала «хлопчику для биття» — купону.

ДИВЕРСІЙНІ ГРУПИ ЗНИЩУВАТИМУТЬ БЕЗ ПОПЕРЕДЖЕНЬ

На територію України продовжують проникати диверсійно-розвідувальні групи (ДРГ) з Молдови.

Вони перетинають українсько-молдовський кордон з єдиною метою — вийти в тил супротивників із Придністров'я. Групи мають чітко визначені завдання: деморалізація населення, ліквідація конкретних представників влади ПМР. Нерідко члени груп підлаштовуються під біженців.

Найчастіше територію України для «транзиту» ДРГ використовували при колишньому керівництві служби безпеки Молдови генералі Пугару. За даними з компетентних джерел, Пугару не гребував брутальними методами в роботі спецслужби, часто йшов на авантюристичні дії. Саме за його без-

посередньої участі й почали формуватися ДРГ.

Прикордонники, національні гвардійці, співробітники Служби безпеки та внутрішніх справ України попередили понад 30 заходів диверсійних груп на територію республіки.

Після протестів української сторони, зокрема звернень Голови СБУ Євгена Марчука до керівників молдовських спецслужб, ДРГ скоротили спроби опинитися на українській землі. Вплинуло на них також одностороннє попередження: на випадок виявлення на території України диверсійно-розвідувальних груп з Молдови вогонь на знищення буде відкритий без попередження...

„Молодь України“, 31.07.

Злочин і кара

ВИРОК ВИКОНАНО

Свого часу наша газета розповідала про тяжкий злочин, вчинений в Шполянському районі: хлопець, якому допомагала його дівчина, приїхав в село нібито допомогти бабусі цієї дівчини по хазяйству, а насправді мав на меті «внутрьснити» гроші з двох одиноких стареньких, які жили по сусідству.

Закінчалося все тим, що заповзятий молодик убив і бабу, і діда, а потім, щоб замести сліди, підпалив хату.

Завдяки оперативним діям працівників Шполянського райвідділу внутрішніх справ, жителя Москви С. В. Докучаєва — а це він був убивцею — швидко вдалося затримати.

Черкаський обласний суд під головуванням С. П. Колоніцького, який вів справу, виніс вирок злочинцеві — найвищу міру покарання.

Як стало відомо цими днями з офіційних джерел, вирок виконано.

„Черкаський край“, 25.07.

● У Києві затримано громадянина, який по телефону погрожував застрелити Президента України, якщо той протягом 28 днів не зменшить ціни на продукти... Міліція виявила терориста на власній квартирі, але він був на такому підпитку, що на запитання: «А як прізвище цієї людини, котрій ви погрожуєте смертю?», — не задумуючись, відповів: «Ельцин».

«Вечірній Київ», липень ц. р.

ВСЕ НАВКОЛО КОЛГОСПНЕ...

Пам'ятаєте, як раніше жартували: все навколо колгоспне, все навколо моє? Тоді жартували, трохи крали, а тепер дехто все сприймає серйозно.

Багато вже стало охочих до колгоспного добра. Крадуть все, а особливо до душі злодіїв припадає колгоспна худоба. Раніше як украв колгоспну корову — що з нею зробиш? З'їсти слабо, продавати замучишся, м'яса було подостатку і недорого. А тепер інша справа. Розчленував худобину, замочив м'ясо на шашлики і торгуй собі на трасі або де придумається. 200 тис. за шашлик дай і не гріши. Уявіть, скільки з корови шашликів. І все в свою кишеню! Музика, казка!

Напропале грабують худобу на Дніпропетровщині. В Магдалинівському районі напр. за п'ять місяців «увели» 56 голів худоби, в Сінельниковому — 64, в Верхньодніпровському - 80 і т. п.

В цілому по Дніпропетровщині за цей період поцупили більше 600 голів худоби. Тяжко уявити-ціла отара худоби розтала в тумані. Окрім того 2 тис. голів птаства. Про кількість вкраденого зерна, пального, немає і розмови! Цікава деталь: злодійству потурають ті, хто покликаний охороняти народне добро! Це сторожі, завідуючі фермами, робітники токів і т. п. А те, що зникає за дозволом осіб в колективних господарствах взагалі не підлягає рахунку.

Робітнича газета, 6.7.1995

«Перець» № 18 1991 А. Василенко

— Спокійно, діду! Це — приватизація...

ЧЕРЕЗ КОРДОН — ТЯГНУТЬ... ВАЛЮТУ...

Ніхто не виявив бажання заявити своє право власності на 15606 американських доларів, котрі виявили працівники Вадул-Сиретської митниці під час огляду автобуса туристичної фірми «Ванголю». Автобус віз українських мандрівників до Туреччини. Вочевидь, власник валюти не хотів мати проблем у зв'язку з порушенням митного законодавства. Долари перераховано в дохід держави.

А от ужгородським митникам, можна сказати, поталанило більше: разом з великою кількістю доларів США, німецьких марок, англійських фунтів, чеських і словацьких крон вони легко виявили і їх господаря — громадянина України С. Михальова, оскільки той сковав валюту в особистих речах.

Так само, як і наш співвітчизник А. Сібреев, котрий їхав поїздом із Сімферополя до Москви: він намагався таємно провезти 93,7 мільйона російських рублів, що в перерахунку на українські гроші становить понад три мільярди карбованців.

НАРКОТИКИ...

Амвросіївська митниця стала останнім пунктом, до якого доїхав поїздом «Махакала—Москва» вантаж марихуани — 2 кілограми 850 грамів. Наркотик був схований у міжстельовому просторі неробочого тамбура вагона № 10. Власника встановити не вдалося. Ведеться слідство.

АНТИКВАРІАТ...

В автомобілі «Пежо» було п'ятеро пасажирів. А під ними — 42 ікони та 33 предмети антикваріату. Сховані цінності злочинці намагалися переправити за рубіж. Усіх п'ятьох затримано на Мостиській митниці.

МЕТАЛ...

Двадцять п'ять тонн міді було у вантажному автомобілі, що тримав курс із Луганська до румунського міста Сату-Маре. Мідь відправило спільне українсько-угорське підприємство «Інтерсталь», а одержувачем мала стати фірма «Флурешку». Не стала. Оскільки супровідні документи виявилися підробленими. Вантаж затримали тернопільські митники спільно з працівниками правоохоронних органів.

Прес-центр
Держмиткому України.

ХТО ПРИЇЗДИТЬ НА УКРАЇНУ: МІГРАНТИ ЧИ ЗЛОЧИНЦІ?

В минулому році кордони України перетнуло більш ніж 37 мільйонів іноземців. Та часто з порушенням нашого законодавства. Лише останнім часом за ухилення від реєстрації особистих документів в міліцейських ВВІРах і проживання без відповідного дозволу до адміністративної відповідальності було притягнуто близько 16 тисяч «гостей» нашої країни.

Крім цього, значне спрощення правил в'їзду і виїзду, поширення міжнародних зв'язків та недоліки у забезпеченні прикордонного і митного контролю створили сприятливі умови для збільшення незаконної міграції через територію України.

Ось деякі цифри. Завдяки непогано налагодженому підпільному міграційному бізнесу лише в Києві минулого року незаконно мешкало близько 10 тисяч іноземців. Продовжується розшук 300 колишніх студентів і робітників, які працювали раніше на підприємствах України, а потім перейшли на нелегальне становище.

Органами внутрішніх справ припинена діяльність ізраїльської фірми «Новий Горизонт», яка не тільки сприяла легалізації в Україні громадян В'єтнаму, але й під виглядом студентів Української академії живопису вивозила їх до Європи.

Часто серед іноземців-мігрантів зустрічаються і носії дуже небезпечних для людини хвороб. Як правило, це — малярія і дифтерія, подеколи — СНІД і холера.

Нелегальна міграція зараз вийшла за межі окремих держав і перетворилася в міжнародну проблему. Необхідність дешевої робочої сили для держав Західної Європи, її наявність у країнах СНД спричинили до активізації організованої діяльності міжнародних злочинних угруповань, що не може не викликати тривоги. Адже тільки за період з 1993 до 1994 року на кордонах із

Польщею, Словаччиною, Угорщиною було затримано понад 230 угруповань, які намагалися нелегально перетинати кордон.

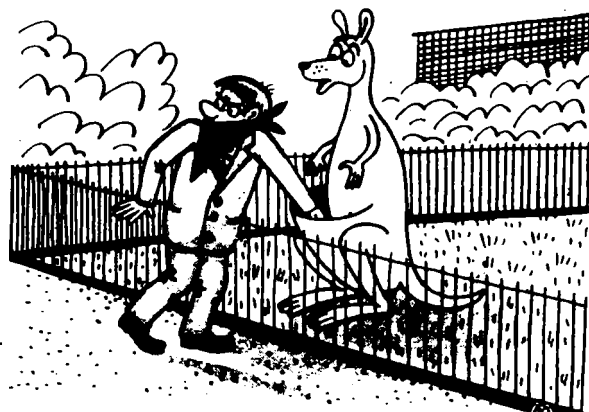
У зв'язку із загостренням ситуації значно збільшився обсяг роботи, який виконують зараз органи внутрішніх справ України. Разом із прикордонними військами і Службою безпеки здійснюється комплекс заходів, направлених на попередження подальшого поширення незаконної міграції і розкриття злочинів, скоєних на території України іноземними громадянами.

МВС України вже підписано понад 40 угод про співробітництво з поліцейськими службами інших держав. Є й конкретні результати. Використовуючи оперативну інформацію, співробітники карного розшуку УМВС України в Закарпатській області разом зі своїми угорськими колегами затримали на території Угорщини велике угруповання грабіжників — громадян України. На території Словаччини з нашою допомогою затримані 4 громадянина Чечні і Вірменії, які довгий час займалися рекетом на місцевих ринках. В Чернівцях заарештований громадянин Румунії Ходиштяну, який розшукувався румунською поліцією за скоєння вбивства.

Треба додати, що в багатьох країнах світу вже давно прийняті закони, в яких чітко визначено правила та порядок перебування іноземних громадян на території цих держав. Щось подібне з'явилося останнім часом і в нашій державі. Мається на увазі закон «Про правовий статус іноземних громадян на Україні». На думку фахівців, він повинен стати одним з найголовніших правових документів, які допоможуть органам правопорядку у боротьбі з незаконною міграцією і міжнародною злочинністю у нас в країні.

Вадим КУРЧЕНКО.

Мал. О. МОНАСТИРСЬКОГО

Якщо злодії нишпорять вже у сумці нашого австралійського кенгуру — справи в Україні мусять бути насправді кепські. Бодай так бачить це художник «Перцю», О. Монастирський.

Розкрито групу сутенерів-міжнародників

Юрій КРІЛЬ

«Соціум» — «ВІДОМОСТІ» (зі Львова)

У Львові розкрито групу сутенерів, які вербували за кордон гарних дівчат від 18 до 27 років. Робилося це з допомогою газетних оголошень, у яких шукачам «легкого життя» пропонували грошовиту роботу в ресторанах, барах і кав'ярнях. А потім тим, хто виявив бажання, за 200 доларів США терміново оформляли необхідні документи, і дівчат по 3 — 4 в групі відправляли за кордон.

Там на них чекала доля «нічних метеликів». Причому не в розкішних готелях, а на автобанах, де будь-хто, заплативши від 100 до 300 німецьких марок, міг уволу розважитися з українською путаною. До речі, багато хто з них про таку «роботу», звісно, не мріяв, та куди вже нещасним було подітися, якщо за кожним їх кроком пильно стежили сутенери, а непокірних не лише обирали, як липку, а й жорстоко били.

Хоча свідчення, які викривають «сутенерську фірму», дали майже двадцять дівчат, в інтересах слідства, за словами начальника відділення управління боротьби з міжнародною злочинністю УМВСУ Львівської області О. Савляка, про подробиці говорити рано.

ВІДНОВЛЕНО ІСТОРИЧНЕ ТОВАРИСТВО НЕСТОРА-ЛІТОПИСЦЯ

Ігор ДИЧЕНКО

«ВІДОМОСТІ»

А головна його місія — просвітньо-наукова. Президентом товариства обрано академіка Петра Петровича Толочка. Науковці обговорюватимуть на своїх засіданнях проблеми історії України, відкриють нові сторінки літопису держави. Товариство істориків об'єднує вітчизняних та зарубіжних дослідників минушини. Діяльність учених спрямовано на ознайомлення світу з багатющою духовною спадщиною нашої країни.

Однією з перших акцій клубу стало відкриття спільно з Генеральною дирекцією по обслуговуванню іноземних представництв у столиці України Міжнародного історичного клубу.

Це необхідно саме сьогодні, коли Україна введено і стрімко входить у світовий політичний, культурний, соціальний контекст. Адже хто не знає свого минулого, той не вартий майбутнього, казав Максим Рильський.

Зауважимо, що товариство засновано ще 1873 р. Вважають, що воно дотримувалось буржуазно-ліберальних позицій. Йому поклали край більшовицькі ідеологи 1931 року.

Комп'ютерним рядком

ПЕРШИМИ НА ЗАКЛИК МІЛІЦІЇ ВІДГУКНУЛИСЯ «ЛІВІ»

Складна криміногенна обстановка у Львові, передає **Юрій КРІЛЬ**, спонукала керівництво львівської міліції звернутися до місцевих політичних і громадських організацій з проханням допомогти в охороні правопорядку. Першими на цей заклик відгукнулися комуністи й соціалісти. Причому «ліві» готові віділити для спільного патрулювання з міліцією близько 300 чоловік. На жаль, решті політичних сил поки що не до наведення порядку — вони розмірковують над тим, як ошасливити народ вмиг, не розмінюючись на дрібниці.

У ХІД ПІШЛА ВЖЕ Й КРОПИВА

Окремі господарства Волині вже піклуються про зимівлю тварин. Неординарне рішення прийняли в радгоспі «Городоцький» Маневицького району. Цей бур'ян планують додати до кормів тварин, передає **Володимир ДАНИЛЮК**.

СЕЛЯНИ ПОМІТИЛИ ПОРУШЕННЯ КОРДОНУ

Уже давно в прикордонних районах не існує загонів юних рузів прикордонників. Але недавній випадок на ділянці кордону між Україною і Польщею, інформує **Юрій КЛОВАНІЧ**, свідчить, що місцеве населення, як і раніше, добре пильнує. З польського містечка Санок на допомогу туристам, які захворіли, вилетів санітарний вертоліт. Але біля села Лбня він пошив де жавний кордон України. Жителі сіл Домашин, Стричава, Княгиня, Забродь негайно повідомили прикордонників про вертоліт-порушник. Польська сторона визнала факт порушення повітряного простору України.

САМОСУД ЗА ВІДРО КАРТОПЛІ

У селищі Верхня Хортиця Запорізької області, передає **Валерій ПОЛЮШКО**, місцеві жителі влаштували на своїх городах засідки. Спіймали жінку, яка викопувала чужу картоплю. За руки й за ноги її прив'язали до стовпа, біля якого поклали лопату і мішок з краденою картоплею. За словами очевидців, ексекція тривала три години. Потім викликали міліцію, яка за фактом крадіжки порушила кримінальну справу. За фактом самосуду ніхто нічого не порушував.

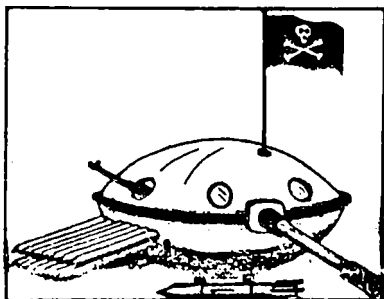
Весела світлиця

**Гумор Наталі
Лавленцевої**

ПРО НЕВПІЗНАНИЙ ЛІТАЮЧИЙ ОБ'ЄКТ

Ми вчора ввечері впіймали НЛО,
Що понад стріхою низесенько летіло.
Саме до себе щось тихесенько гуло
Та жовтим вогником мерехкотіло.
Його побачив наш пастух Панас,
Бо черда ревіла, як скажена.
Якраз на лузі коров він пас,
Коли з сільради гейнула антенна.
Куди скажене диво це встромить,
Ніхто із нас ніяк не міг збагнути.
Та вирішили: в полі причепить
І до кілка на мотузок припнути.
Нехай горох колгоспний стереже,
До сокола крилатого подібне.
Нехай добро народне береже,
Як ні до чого іншого не здібне.
Та заздрошам людським немає меж.
Із міста приїздили рекетири.
Летючий апарат їм треба теж.
Тоді село взялося за сокири.
Сільський наш рекет мужньо захищавсь,
До ранку кулемети не змовкали.
Якби наш дояр гадам не продавсь, —
Над полем досі б сторожі літали.
Яка ж мораль?
Як маєш дивну річ,
Її не треба на кілок чіпляти,
А тишком-нишком та від людських віч
За дровами в сараї заховати.

Малюнок авторки

САМІЙ ПОТРІБНА

Прибіга до жінки жінка,
й просить на бігу:
— Ой, сусідонько, позичте
Вашу кочергу!
— Кочерга мені потрібна, —
Каже та, —самій,
Б... в уляє,
Ще блукає й мій!

П. Польовий

ДЕФІЦИТ

Все у Смілі — дефіцит. У
магазинах не купиш сірників.
На базарі — 5.000 карбованців
коробка. А комісія по захисту
прав споживачів у магазині
«Зарічний», наприклад, недавно
виявила 160 коробок прихова-
них, у... Об'їх» —
490. До того ж, ще ціною 100
карбованців за коробку.

Ні горілки дешевої,
Ні ковбас, ні масла...
Куди воно дивається,
Не всім людям ясно.
Зникли мило, цигарки,
Сірників не стало —
В вік суцільно-електричний
Хоч лаштуй кресало...
Колись тютюкою у селах
Свиней годували,
А сьогодні — дефіцит!
Дорожча, ніж сало...
Суверенні, незалежні —
Жити б і радіти;
Хто ж створює у крамниці
Наших дефіцити?
Неймовірно — гірка правда:
У тісній підсобці,
Закупляють дефіцити
Безробітні хлопці.
І везуть їх «кравчучками»,
Де ціни повищі...
А в порожніх магазинах
Сумно вітер свище.
Спекулянтами назвали
Їх давно повсюди,
А закон твердить і досі,
Що «ділові люди».
Півбіді — «кравчучки»,
торби —
Щоб вижити, не вмерти.
Й доводиться злидарям
За кордон їх перти.
Наше горе і велике.
Що пани при владі:
І тоннами дефіцити
Вантажать на складі.
Машинами, вагонами
Везуть за кордони...
Не зупиниш на митниці —
В них усе законної
На перепустках завжди
Віза і печатка.
А що ж воно буде далі? —
Читайте... спочатку.
Олекса БАКУМЕНКО.
м. Сміла.

НАР ДНІ УСМІШКИ НЕ ДО СЛУ

Прийшла молодниця в церкву сповіда-
тися. Батюшка нахилився і тихенько
питає:

— Ну що, голубонько, маєш гріх!
Мабуть, з чужим чоловіком спала!
— Та що ви, батюшко, хіба з чужим
чоловіком заснеш!

Повідомив В. БАСОВ.

м. Феодосія.

«Перець»

Усмішки

НАЙПОПУЛЯРНИШИЙ наш поет-сатирик Павло Глазовий саме в ці дні — ювіляр. Як колись писали, вся прогресивна громадськість України, а в першу чергу преса відзначає це свято.

До цієї дати видатного нашого сміхотворця не видали його книжок провідні видавництва — немає паперу... А видрукувало так його «Вибрані усмішки» видавництво Української сільськогосподарської академії, дай йому Боже здоров'я. Тираж, щоправда, такий, що не кожна бібліотека в Україні цю книжку матиме, не кажучи вже про читачів — всього п'ятдесят тисяч примірників.

Тож пропонуємо з того вибраного ще вибраніші усмішки, які можна й треба читати і на сцені, і на самоті, й на вечорницях чи за круглим або квадратним святковим столом.

Побажаємо ювіляру козацького здоров'я та многая літа. Чекаємо від вас, дорогий Павле Прокоповичу, ще торбу сміху — людям на втіху, на радість Україні!

ТОРБА СМІХУ — НА ВТІХУ

ГЕРОЙ

Вернувся татко із Кавказу,
Схопив сина на руки зразу:
— Чи був, синочку, хтось у нас,

Коли я їздив на Кавказ?
А той говорить:

— З яродрому.
Один ходив до нас додому.
Все говорив, що він пілот,
Що дуже любить самолёт,
Своїм героїзмом вихвалявся,
А сам без мамі спати боявся.

ТАЄМНИЦЯ МОЗКУ

Кличе хлопець: — Чуєш, тату!

— Чого тобі, синку?
— Я знайшов у себе в книжці

Цікаву картинку.
На картинці людський мозок,
Череп ніби знятий...
Так чому в людини мозок
Геть увесь пом'ятий?
Батько глянув, посміхнувся.
— Тут ясна картина.
Як народиться, синочку,
На цей світ людина,

То вправляють і вправляють
Йї мозги потрошку,
Доки стане в неї мозок
Схочим на гармошку.

МОЛОДЯТА

Після свайби каже Рая:
— Прости мене, Грицю.

Я від тебе приховала
Одну таємницю.
Я боялася раніше
Про це говорити.
Знай, коханий, я нічого
Не вмію варити.
Я ніколи навіть супу
Ще не варила...

Гриць утішив: — Не для цього

Я взяв тебе, мила.
Не псуватимеш на кухні
Своїх білих рук ти:
Я ж не вмію заробляти
Грошей на продукти.

ЩО ТАКЕ КОХАННЯ

Задав Федір Іванові
Каверзне питання:
— Скажи мені, а ти знаєш,
Що таке кохання?

Той признався: — Ні, не знаю,

Що воно за диво.
Любив тільки одну дівку,
Та й то нещасливо.
Зітхнув Федір співчутливо
І спитав Івана:

— На іншого проміняла?
Зрадила, погана?

— Ні, ще гірше, — Іван сумно

Хитнув головою.
Заставила розписатись
І живе зі мною.

ТУРОК

Збирається мій знайомий
В далеку мандрівку.
Придбав собі в Туреччині
На тиждень путівку.
Костюм справив

ультрамодиний,
Вчить турецьку мову.
Уже знає, як звуть турки
Свиню і корову,
Як спитати в магазині,
Почім у них шуби,
Де дістати мило й пасту,
Яка чистить зуби.
Голова гуде у нього
Від отих уроків...
Він, між іншим, не вк--тні
Живе тридцять років.
Ходить всюди, як казаян,
Аж дверима гурка,
Хоча мову українську
Знає гірше турка.

ДЕ БЕРУТЬСЯ ДІТИ

Де взялися ми? — онуки
Спитали в бабусі.
А бабуся пояснила
В старовиннім дусі:
— Тебе знайшли на капусті,
Тебе в бараболі.
Тебе знайшли під вербою,
Тебе — на тополі.
Тебе знайшов на соломі
Біля клуні татко...
І тут раптом обізвалось
Якесь онучатко:
— От сімейка, так сімейка!
Хоч тікай із дому.
Хоч би одне появилось
На світ по-людському.

КОПІЄЧКА

Прийшла в гості до невістки
Сердита свекруха.
Сидить бурчить, набридає,
Як осіння муха.
— Ой, недале, невісточко,
У тебе дитятко.
Якесь воно вовкувате,
Німе, як телятко.
Вже ж йому десятний місяць,
А ще не балакає.
Даю йому копієчку,
Воно каже: к а к а.
А невістка відказує:
— Чого ж дивуватись
Хто ж вам тепер за копійку
Скаже, що ви цяця?

„Наш час“, 11.09.

Полікарп ШАБАТИН

Мал. А. ВАСИЛЕНКА

БАБА І ДІД

(Байка)

Утопилось сонце в морі,
Дибала осіння ніч.
Заморгали діви-зорі,
Дід мерщій поліз на піч.

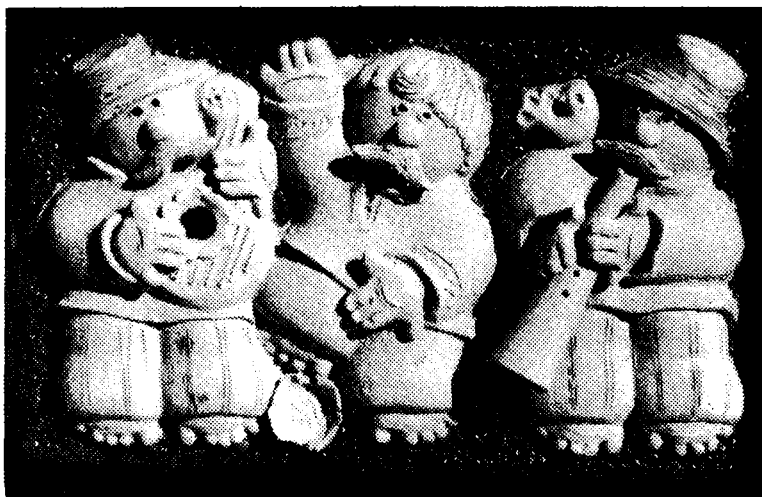
Кличе бабу не баритись,
Не примусить ждять!
Хоче дід хуткіш погрітись,
Молодість згадать.

Як кохались ніжно, любо
В житі за селом,
Цілував рожеві губи,
Ніжився чолом.

Як чекала, виглядала,
З лютої війни,
Недоїла, н... сп...,
Бачила тривожні сні.

Доки баба роздягалась,
Під старечий спів,
І на піч доки забралась,
Дід уже хропів!

А мораль тут є єдина,
Пам'ятати слід.
Не барись ні на хвилину,
Якщо кличе ДІД!

«Веселі музиканти». Подарунок на день народження.

НИНИ ми стоїмо перед фактом неймовірним і сумним для нашої культури: маючи самобутню історію, що сягає в глибину століть, маючи багатий фольклор, оригінальну художню літературу, покоління українців не мали справжнього уявлення про свою духовну генеалогію. Ще залишаються і по сьогоднішній день «білі плями» в нашій історії та літературі. «Білі плями» в літературі — це не забулені, забуті імена, це чорні сліди пожеж, свідомого винищення української культури.

Однією з таких болючих плям є література української діаспори. Як світло далеких ясних зірок доходить вона до нас. Вже познайомилися ми з творами Уласа Самчука, Івана Багряного, Олени Теліги, О. Ольжича та ін. Але ще відкривати й відкривати нові імена. Серед них — ім'я Докії Гуменної.

Хто ж така Докія Гуменна?

В Україні її ім'я обплывувалося не лише в 30-х роках, а ще й наприкінці 80-х, коли, внаслідок горбачовських реформ переорієнтовалося ставлення до «неблагонадійних» письменників, її названо «найнебезпечнішим ворогом», письменницею, що «заплямувала себе прадою». Від початку 40-х років про Докію Гуменну в Україні не було подано найменшої статті, не опубліковано жодного рядка, хоч в її літературному доробку біля 30 книг, з яких 20 вона видала в еміграції.

Народилася Докія Гуменна в березні 1904 року в Жашкові в родині інтелігентного й музично обдарованого селянина-крамаря Кузьми Гуменного, предки якого походили з Волині, та Дарії Кравченко, шляхетної, збіднілої хуторянки, яка змалку прищеплювала Докію любов до природи, чесної праці та фольклорних традицій.

Після закінчення педшколи в Ставищі в 1921 році Гуменну прийняли до Київського університету. Крім занять на факультеті у професорів М. Грушевського, М. Зерова, П. Филиповича, вона брала участь у тодішньому літературному житті Києва.

Твори її, здебільшого оповідання, з'являються в періодичній пресі. В 1928 та 1929 роках Докія Гуменна побувала у відрядженнях на Запоріжжі та Кубані і, після опублікування репортажів з цих поїздок під назвами «Лісти з степової Кубані» та «Ех, Кубань, Кубань хліборобная», враз стала знаменитою, але у драматично-негативному вияві цієї слави, оскільки блюстители чистоти більшовицької ідеології зняли неймовірний галас з приводу «очорнителства».

Уже в першому «листі» з берегів над Кодацьким порогом вона відверто висловилася: «Тут, на камені, яюсь не віритися, чи була революція, чи ні. І невіщо вона відбулася на селі тільки гимі облігаціями, викачкою хліба, самообкладанням, прокльонами... Селянське господарство занепадає, руйнується... Яка кому користь від цього? А тут ще й привид голоду...».

Почалася справжня знищувальна вакханалія, яка тривала кілька років!

Як почувала себе Докія Гуменна? Ось що вона згадує: «Я просто не могла сприймати значення слів... Я отупіла й здерев'яніла, байдужно вислуховувала все це, наче не про мене».

Отже, вона й не захищалася. За якийсь час не забарилися й оргвисновки. Звільнена з видавництва, та щодня очікуючи арешту, письменниця прагнула десь заховатися від гонителів. Жила в Києві майже потаємно, фізично працювала і, не маючи жодних надій десь друкуватися, писала — для себе, для уявних читачів, насправді — для шухляди. В роки війни залишалася в Києві. У воєнному хаосі й терорі її вважали мертвою.

В 1943 році вирушила в невідоме, на захід, взявши свій найцінніший скарб — рукопис роману-епосеї «Діти Чумацького шляху».

За роки вимушеної еміграції створила цілу бібліотеку.

Давайте лише побіжно оглянемо твори Докії Гуменної.

У центрі, звичайно ж, роман у чотирьох книгах «Діти Чумацького шляху», в якому письменниця розповідає про моторошну трагедію 1933 року.

Художньо-документальною фактурою відзначається і роман-хроніка «Хрещатий яр» — про життя в Києві в роки німецької окупації.

«Багато неба», «Серед хмаросятів», «Вічні вогні Альберти» — це розповіді про життя сучасної української еміграції.

А які тільки теми та проблеми не опрацьовує Докія Гуменна в своїх історичних творах.

У есе «Родинний альбом» письменниця увага привернена до пошуків у прадавніх часах коренів українців. Роман «Золотий плуг» — це твір про давню Скіфію.

Твори «Велике цабе» та «Минуле пливе в прийдешнє» — розповідають про трипільські часи.

А ще упродовж десятиліть Докія Кузьмівна писала спогади «Дар Евдої», які вийшли у 1990 році у балтійському видавництві ім. В. Симоненка «Смолоскип».

На переломі 80—90-х років про Докію Гуменну заговорили і в Україні. З'являються публікації в періодичній пресі. Навіть запланували ще в 1991 році видати роман-епосею «Діти Чумацького шляху». Але крокує вже 1995 рік, а книга так і не вийшла.

А нещодавно фонди обласної бібліотеки для юнацтва поповнилися чудовим виданням. Київський видавничий дім «КМ Akademia» видало книгу Докії Гуменної «Благослови, мати!». Глибоке знання авторкою історії, звичаїв і вірувань українського народу, багатий ілюстративний матеріал роблять цю працю помітною в народознавстві. Вона послугує всім, хто любить рідну землю, цікавиться її минулиною.

Для нас ця книга цінна ще й тим,

що в ній представлений багатий матеріал по Черкаській області.

Отже, 90-річна Докія Гуменна — це жива легенда. Вона всю себе віддала українській літературі. Заради неї не завела сім'ю, ніколи не виходила на пенсію. Ціле життя важко працювала і всі заощадження витрачала на видання власних книжок.

Якби в інших народів була така письменниця, з неї би зробили національну героїню: писали монографії, знімали кіно та телефільми, вручали державні нагороди. А ми її на батьківщині

декілька разів «заживо ховали», шельмували її ім'я.

Та, не дивлячись ні на що, долетіло до України слово Докії Гуменної. І будемо вірити, що будуть і у нас видатні талановиті, мудрі книти нашої землячки Докії Гуменної, будуть вечори вшанувань письменниці, прем'єри її книг, щира любов вдячних читачів.

Н. ФІЛАХТОВА,
заступник директора обласної бібліотеки для юнацтва.

Козак Мамай

Веселий образ Козака Мамає живє в народі вже не сотню літ. І не дві і не три.

Якісь його сучасники свідкують про зустріч з тим характерником-запорожцем у зовсім давні часи, десь при початку існування Січі.

Інші з ним пліч-о-пліч воювали у війську славного Зіновія-Богдана Хмеля.

Інші стрівали його на шляхах України вже і в наші, далеко не кращі часи.

Отак ось він і ходить, либонь, по нашій колись пребагатій землі, мудроців та хитроців од віку набираючись, ходив і ходить, бо живий він, мабуть, і тепер, веселий і звияжний образ, викликаний до життя в надрах минулих віків силою народної фантазії — не Хитрий Петро болгарський, не Ойленшпігель німецький, не Со-весдрал польський, не Домишлян сербський, не східні дотеп-

ники — Мушфікі чи Ходжа Насреддін, не румунські Пекале і Тендале, не російський Іванушка-Дурачок, а наш-таки Козак Мамай, котрий протягом століть, од нападників усяких одбиваючись, плекав одвічну мрію: не воювати, не гарбати, не ярмити нікого, а в себе вдома — риштувати, мурувати, будувати, — Козак Мамай — мандрівний запорожець, вояка і гультай, жартун і філософ, бандурист і співак, бабій і разом монах, простодушний і мудрий чаклун, безстрашний лукавець, що його і в ступі товкачем не влучиш, народний герой, котрого чи не споконвіку знають між людьми на Україні, хоч об нім над Дніпром — ні казок не розказано, ні пісень не складено.

Заборгували всі ми перед Козаком Мамаєм. Можливо, і життя таке у нас, що мало Козака згадуємо. Віддамо борги наші.

ВСЯКА ВСЯЧИНА...

***** 1992 РОКУ *****

УКРАЇНЬСЬКА ВАНГА ПРО КРАВЧУКА

Народна зілителька з Києва Марія Павлюк-Сметана, яку дехто величає українською Вангою, недавно заявила журналістам, що нинішній Президент Леонід Кравчук у попередніх своїх часових вимірах, чи то пак життях, уже тричі (!) стояв на чолі держави. Причому двічі чоловіком і один раз — жінкою. Тому й досвіду йому ні в кого не доведеться позичати — сам в усіх прб'ємах, а його духовний учитель підкаже, як успішно розіграти «чергову партію» на політичній сцені. Хотілося б вірити зілительці-гадалці, але одна заковика стоїть на заваді. Навіщо в такому разі нашому Президенту армія радників, представників та помічників, які уже вкотре розігрують чергову партію.

Інформ «СОБОР».

Отакої!

ФЛОТ ДЛЯ ДОНЬКИ ПРЕЗИДЕНТА

Телекоментатор Михайло Осокін у «Новостях» повідомив, що три сторожові катери одержали стратегічно важливе завдання охороняти відтинок узбережжя Криму, де на дачі відпочиває донька українського Президента.

До цієї сенсації варто, мабуть, додати, що у Леоніда Макаровича Кравчука доньки... н...ає.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

„Голос України”,
6.08.

◆◆ СОБАЧІ РАДОЩІ. Всесвітнє товариство захисту тварин надіслало з Бостона в Москву контейнер з м'ясними консервами для собак і котів. Розподілом допомоги займається редакція газети «Кот и пес». Її одержать малоїмущі власники чотириногих — пенсіонери та інваліди. Цікаво, як вони її використають.

Авдієвська
„газета”,
Львів.

◆◆ ШКІДЛИВИЙ ПТАХ. Про індиків давно ходить погана слава. Нещодавно це підтвердилось фактами. Один із мешканців села Вовни на Сумщині почав розбирати свого автомобіля «Вольво», щоб усунути поломку. Всі зняті деталі акуратно розклав на підстилці і навіть позначував порядок складання. Тим часом, з пасовища прийшла корова і поки він загавляв її у хлів, індик зацікавившись автосправою, частину деталей проковтнула, а решту розкидав так, що машину вже не складеш.

◆◆ РАЗ КАРТОПЛЯ, ДВА КАРТОПЛЯ... На околицях Дніпро-дзержинська міліцейські пости перевіряють автомашини і мотоцикли. Цей захід пов'язаний з тим, що горо-я... ц...ять з полів сільгосппродукцію. Ввезити картоплю можна тільки за довідкою про купівлю.

◆◆◆ Комерційні книжкові лотки Владивостока почали продавати книгу Єгора Лигачова: «Загадка Горбачова». Примірник цієї книги коштує 100 крб.

„Черкаський край”, 21.07.

Про що писала українська преса **З РОДКИ ТОМУ**

Мал. А. Василенка

Не ховайте живими

Відкритий лист Верховній Раді України

Шановні панове народні депутати України!

До вас звертається група ветеранів праці, пенсіонерів, що живуть в одному з робітничих селищ Вінниччини. Ви створюєте закони, які виведуть Україну на новий етап економічного розвитку. Ви на сесіях багато говорите про те, щоб захистити малоімущих. І це подає надію.

Але ось питання: на якій підставі ви зробили малоімущими нас, тих, хто 30—40 років уколював у гарячих і шкідливих цехах ночами і отримав пенсію, на яку, за нашим розумінням, досить пристойно можна було б жити?!

Зараз наш «потолок» — 884 карбованці, за які можна купити лише одні пащевики. Що ж буде, коли таке життя продовжуватиметься два-три роки?

З острахом думаємо: що робити, якщо хтось з близьких в цей час помре, бо на похорон треба мати як мінімум 25 тисяч? А ці заощадження

— 2—4 тисячі, котрі ми відклали на свій «чорний день», настільки знецінені, що перетворилися в простий папір, не кажучи вже про дивіденди. Зараз середній заробіток 4—6 тисяч. Є заробітки, що перевищують 20 тисяч.

Як же можна було допустити такий дикий парадокс? За що ж ви нас так покарали?

Раніше кожний з нас передплачував як мінімум дві газети і журнал. Зараз ми не передплачуємо нічого — тупіємо. Дайте відповідь, коли нам повернуть те, що ми заробили чесною працею протягом всього свого життя? Бо нам жити залишилось дуже мало. Але страшніше за смерть те, що навіть по-людськи не б'є за що поховати. Не ховайте нас живими...

МАЛЮХІН, ПАВЛЮК, АНТОШУК, ДЕМКО, КОЗУБСЬКИЙ, ЗАСТУП, КОЛІСНИЧЕНКО, ШЕСТОПАЛ, СТЕПАНЮК — всього 17 підписів.

«Робітнича газета», 8.07.

Президія Верховної Ради України одержала у спадок 14592 квадратних метри житла, власником якого донедавна був ЦК НПУ. Але модер метр цієї площі безквартирним ниянам не перепаде. Все уже поділено між «своїми людьми», — інформує компетентне джерело газету «Республіка».

«Молодь України», 9.07.

В Одесі зареєстровані два випадки жорстокого вандалізму. На християнському цвинтарі зломисники зруйнували 300 пам'ятників, а на кладовищі Дмитра Донського — 22 пам'ятники і 18 хрестів. Управління внутрішніх справ Одеського облвиконкому в зв'язку з цим створено оперативно-слідчу групу.

«Молодь України», 1.05

За даними санепідемстанції Харкова, в усіх середніх школах міста є хворі на вірусний гепатит. Причина — поганий стан шкільних їдалень.

«Молодь України», 24.07.

АНЕКДОТ ІЗ АНЕКДОТІВ

ЧИТАЮЧИ ДУМКИ

— Тебе навіть не цікавить, чому я плачу, — дорікає дружина чоловіку. — Хочеш — скажу?

— Ні, ні. У мене немає таких коштів...

ОДРАЗУ Я НА ОБІДІ

Вечеряє сім'я. Донька говорить батькам:

— Я вагітна.

— І як давно ти його знаєш? — цікавиться батько.

— Може, його запросити на обід? — запитує мати.

Донька.

— Але ми з ним не на стільки знайомі, щоб так одразу «на обід»...

М'ЯСО ВІД АКОПА

— І в кого ти купував це м'ясо? — роздратовано питає дружина чоловіка.

— У твого коханця...

— А що, Акоп уже став м'ясником? — машинально парувала дружина.

ХАБАР

— Невже вам не сором було брати п'ять карбованців хабара? — сердито зауважив на чальник.

— Ще й як сором. Але ж той скнара більше не давав!

У музеї стомлений відвідувач сів на крісло. Доглядачка перелякано:

— Що ви робите, встаньте, це ж крісло Наполеона!

— Нічого, — спокійно відповів той. — Коли прийде Наполеон, я встану...

ПРИДАНЕ

— То ви кажете, що оженились з моєю дочкою без ніякого приданого!

— Так, батечку. Будьте певні, що ніякого приданого мені не треба.

— Ну, то вибачайте, соколику, але я за вас не віддам мою дочку.

— А то чому?

— А тому, що не хочу т. дур... я.

ХІБА НЕ ЧУДОВО?

Дівчина перед весіллям каже хлопцеві:

— Моя мама розповідала мені, що мій дідусь викрав мою бабусю. Хіба не чудово?

— Не дуже! Такі старі люди...

Суддя звертається до жінки:

— Це правда, що ваш чоловік хоче розлучитися з вами на тій підставі, що ви йому не підходите?

— Пане суддя! Мій чоловік — круглий ідіот, і я йому цілком підходжу!

— Мені не подобається моя дружина, — скаржиться чоловік. — Я втомився від неї!

— Вам треба поїхати відпочити до моря, — радить лікар.

— Ні, лікарю, це не допоможе! Вона вміє плавати.

— Я не розумію, чого вам іще треба! — дивується суддя при розгляді справи про розлучення. — Ваш чоловік як на свій вік ще досить бадьорий...

— Як на свій — так, — каже молода жінка. — Але не на мій.

ПРОГУЛЯНКА

По місті з карколомною швидкістю мчить авто, не звертаючи уваги ні на світлофор, ні на дорожні знаки. Одному з поліцейських вдалося перегородити дорогу і зупинити дивне авто. Обурений, він вимагає права і паспорт авта.

— З якої ради? Я віддав вашому колезі місяць тому назад! У поліцейського від такої відповіді застрягли слова в горлі. Цим скористалася дружина водія:— Не беріть мого чоловіка серйозно! Він як вип'є, тоді меле, що попало! Поліцаєві стало дурно. Тоді вмівшався хлопчина, що сидів ззаду:

— Бачиш, тату, що сталося, бо тобі забавлялося проїхатись вкраденим автом!

АНЕКДОТИ

Нова реклама «Інтуріста»:

«Приїздіть в Радянський Союз, доки він сам не приїхав до вас».

Чоловік з дружиною міркують, як їм поліпшити своє фінансове становище.

— Давай поїдемо на Далекий Схід. Там платять багато.

— Якщо їхати, то вже краще на Близький...

«Вірменське радіо» запитують:

— Хто винайшов рентген?

— Його ще в XVI столітті винайшов російський дяк Іван Пупков. Своїй дружині Марфі він говорив: «Я тебе, стерво, наскрізь бачу!»

Табличка на вході в КДБ: «Стукайте».

Після відвідин Хрущовим свиноферми газетярі думають, який же підпис зробити під фотографією.

— Може, «Товариш Хрущов серед свиней»?

— Ні.

— Може, «Свині навколо товариша Хрущова»?

— Ні.

Наступного дня читачі прочитали в газеті — «Третій зліва — товариш Хрущов».

ЗАМІРЯННЯ

58-річний Степан Кудько з дитинства мріяв про велосипед, потім — про мотоцикл, опісля — про автомобіль. Але й досі ходить пішки. Щоправда, мріє вже про вертоліт.

ПИШЕ ЛЮД З УСІХ УСУД

НЕВЕСЕЛИЙ ДЕНЬ

Невеселим виявився День знань для Гната Остюка. Він дізнався, що він — дурень.

ТУРБОТА ПРО ЛЮДЕЙ

У нещодавно відкритому магазині «Все для ліліпутів» продається товар дуже маленьких розмірів, включаючи і продовольчий. Так, наприклад, діаметр найбільшої картоплини не перевищує сантиметра.

ЦЕ ЦІКАВО

Днями у західній пресі з'явилася стаття О. Солженіцина «Как нам обустроить США». На черзі, повідомляють газети, статті про «обустройство» Франції, Індії, Нікарагуа, Японії, Буркіна-Фасо.

ОГОЛОШЕННЯ

Кооператив «Ведмідь» проводить набір до груп по вивченню мистецтва смокання лапи.

СІЛЬСЬКІ ВІСТІ

Трудовникам колгоспу «Червоний шлях» ніяк не вдається взяти реванш за програє з 1924 року битви за урожай.

НЕОБХІДНА РІЧ

Завод «Бумеранг» пропонує телефонні автовідповідачі з відповіддю, що складається з однієї фрази: «А не пішли б ви знаєте куди?!...»

МІНІАЮ

П'ятикімнатну квартиру у центрі Остогидловська на однокімнатну у передмісті Парижа. Центр Парижа не пропонувати.

ПРИВИД ЖИЖИЯНА

ЗНУЩАННЯ НАД ЗЕМЕЛЬНОЮ РЕФОРМОЮ

У повісті «Земля» Ольга Кобилянська змалювала страшну картину братовбивства. Кулею намагався розв'язати суперечку про земельну спадщину Сава — молодший син у сім'ї Федорчуків. Літературний герой — не витвір уяви письменниці. Його прообразом був буковинський селянин Сава Жижиця, який за шмат землі скоїв замах на життя рідного брата.

Земля в усі часи мала високу ціну. І навіть тепер, коли в людях, здавалося б, убито почуття господаря. Це засвідчує нова трагедія, що сталася у селі Кліводин Кіцманського району. Причина стара, як світ. Яблуком розбрату між двома родинами став клапоть городу. Голова сільради, замість того, щоб примирити сторони, знехтувала закон, і ділянку віддали тому, в кого була найменша в ній потреба.

Ображені взяли за сокиру. Пролилася кров. На цвинтарі в Кліводині насипали свіжу могилку. З ранами потрапила до лікарні й голова.

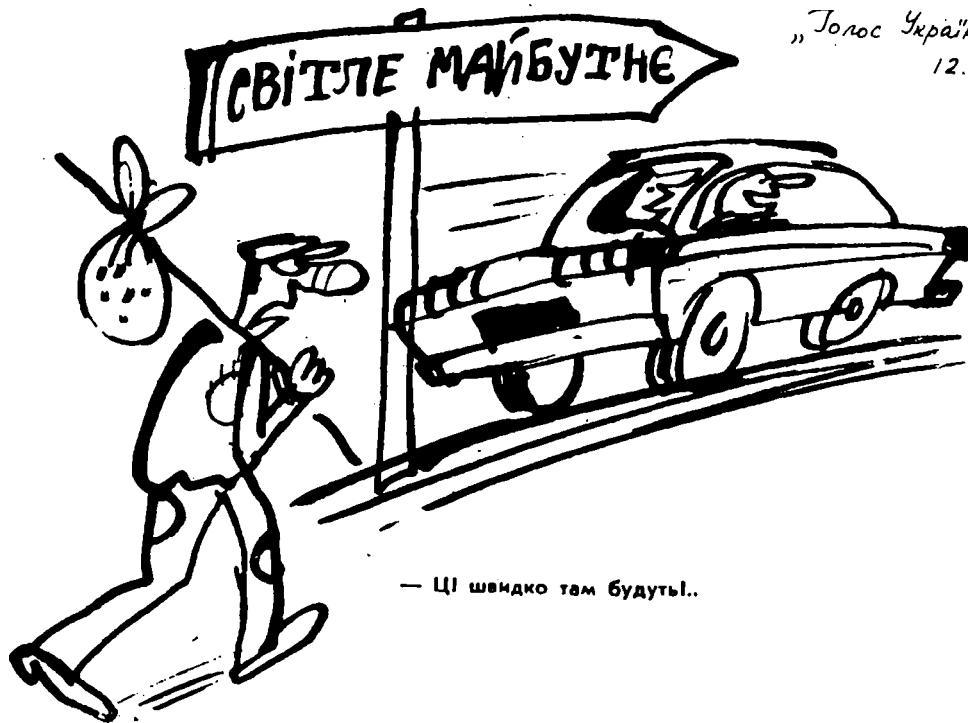
Це вже непоодинокий випадок. І все через те, що на Буковині старий сільрадівсько-колгоспний апарат чинить опір земельній реформі. Про людське око по клаптю поля роздано кільком десяткам тих, хто зголосився стати фермером. Але, гейби на глум, роздали тоді, коли вже сонце круто повернуло на літо. Сотні заяв залишилися в шухлядах бюрократів. Людей доводять до відчаю. Де-хто не витримує — береться за сокиру, вила, дрючка. Привид Сави Жижиця бовваніє на буковинському видноколі.

На захист скривджених стають місцеві журналісти. Ведучий сільськогосподарської рубрики на Чернівецькому радіомовленні В'ячеслав Мигалюк заступився за багатодітну сім'ю Івановичів із села Костинці Сторожинецького району, якій відмовили у виділенні землі. Можновладці опротестували цей виступ. Проти В'ячеслава було підбурено сільську громаду. Однак журналіст поїхав у Костинці і припер брехунів фактами. З'ясувалося, що поле, на яке претендувала сім'я Івановичів, колгосп не спромігся доглянути й на ньому бур'яни стіною. З цього клину врожаю вже не збереш.

Фермер, звісно, такого б не допустив, підсумовує В'ячеслав Мигалюк у повторній критичній радіопередачі. Поле, заглушене лободю, пирієм та осотом, було показане по місцевому телебаченню. Спростовувати очевидне ніхто не наважився. Керівництво колгоспу пообіцяло віддати наступної весни занепащену землю страдникам-фермеру.

Василь БАБУХ,
власний кореспондент
«Голосу України».
Чернівецька область.

„Голос України”,
12.09

— Ці швидко там будуть..

ВИ—НАМ, МИ—ВАМ

М. Х-нко (Полтавська область):

Посіяли огірочки
Близько над водою...
— Трохи запізно. Люди раніше це зробили: й огірочки посіяли, і пісню склали.

Л. Ж-ський (Житомирська область): «Полюбила його до безтями».

— Усе робить з тямкою.

В. О-рук (Хмельницька область): «Учора важилася. Сорок два кілограми затигла. Вагар сказав, що вже можна заміж іти».

— Попросіть, хай дасть квитанцію.

Д. Р-шин (Івано-Франківська область):

Вже минуло сорок днів,
Як востаннє м'ясо їв.

— А є такі, що востаннє їли на початку перебудови.

І. А.-бор (Молдова):

Як у вас, так і в нас
Трактори залізіли.

— І у вас, і у нас безпорядки різні.

Л. Я-на (Київська область):

Люблю лежати на печі
І їсти з маком калачі.

— Буває й дещо інше з маком. Того часом не любите?

О. К-дов (Харківська область):

Будівельники під ключ
Здали нам квартиру.
Щоби двері відчинити,
Треба брать сокиру.
— Добре, що двері є.

Д. Ч-ський (Житомирська область): «Молодиця без любовника, як довідка без печатки».

— Тобто, недійсна.

К. С-чук (Волинська область):

Любов приходить і уходить,
А випити хочеться завжди.
— Це у вас неминує.

М. Б-кий (м. Київ):

Якось у колгосп прийшов
Зоотехнік Галайда.
Працюють з ним —
справжня вітха,
Та безвусий — ось біда!
— Вуса виростуть.

А. М-вич (Житомирська область): «Відчуваю, що в мене є хист до музичної творчості. А позаяк є хист, то треба творити. Задумав я написати оперу. Назву її так — «Запорожець за Дунаєм». Як ви думаете?».

— Пишіть. У вас, може, вийде краще, ніж у класика.

М. І-нко (Кіровоградська область): «Скільки вовка не годуй, а шерсть більша не росте».

— Вовка ноги годують, а не ви.

П. Т-нко (Вінницька область):

В десять мати їй купила
Золоті сережки.

— Ми б із більшим задоволенням прочитали такі, приміром, рядки:

В десять мати вже навчила
Вишивати мережки.

В. К-ць (Київська область): «Хребет — це довга й велика кістка. На його верхньому кінці стримить голова, а на нижньому я сам».

— Ми думали, на нижньому щось інше...

В. Д-чин (м. Житомир):

В того дім просторий, новий,
Хлів, гараж, машина,
В того з трьох боків підперта
Дідова хатина.

— З діда хай і питає.

М. С-чук (Хмельницька область):

Голод, холод на порозі.
Хто до цього нас довів?
Скоро будемо ходити
Без спідниць і без штанів.

— Пора б уже нам дивитися, хто й куди нас веде.

П. Р-ський (Черкаська область):

Чому на все дефіцит,
Лиш на дурнів немає?

— Щось же та має в нас бути.

І. Ч-ська (Черкаська область):

— Ви хоч бачили той долар?

То ж валюта, знайте!

— Ну то й що, що не бачила,

Все одно давайте!

— Отак!

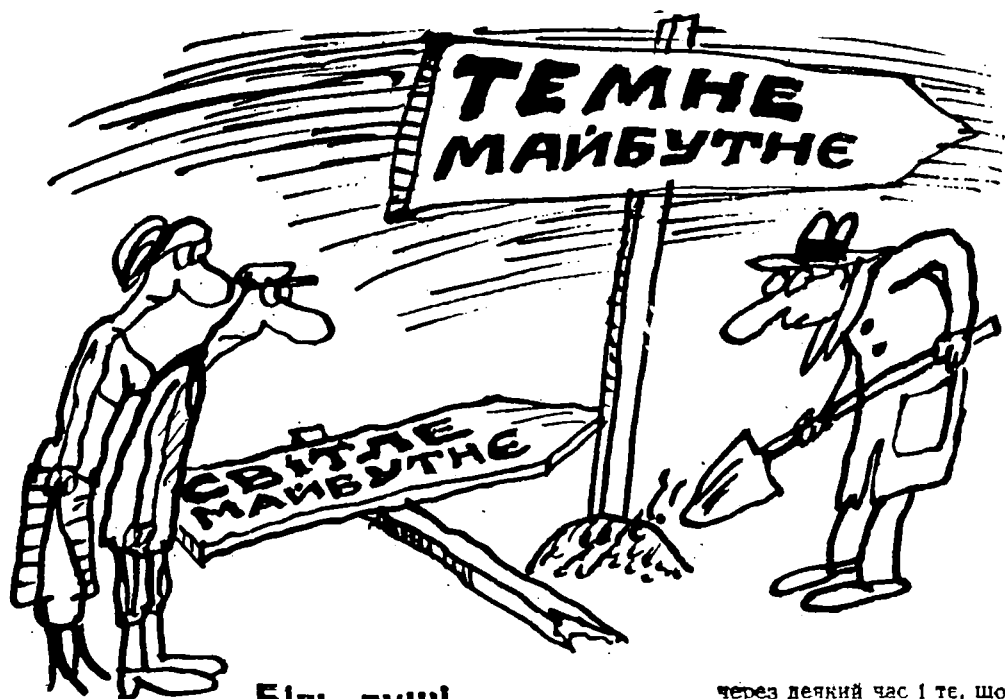
Без підпису (Черкаська область):

Депутатів наслухалися,
На них надивились...

— Кого м'ємо, того й слухаємо.

ТАКЕ ЖИТТЯ

Біль душі

КОМУ В УКРАЇНІ ЖИТИ ХОРОШЕ?

Щось воно не так у нашій державі ведеться. Ніби й заробити маємо, а потрібних товарів не купиш. Та й ціни «кусються»: фуфайка — 600, кирзові чоботи — 700 карбованив. Скільки ж це треба «ішачити» на них хліборобу? Не кажу вже про інші товари. Залумуюсь часто, кому зараз краще живеться в Україні? І все частіш помічаю: тим, хто працювати не хоче, а наживається якщо не крадіжками, то спекуляцією. Чому влада так не бачить, коли стоять на базарах в горами всіляких дефіцитних товарів, випущених на наших заводах?

Колгоспники, того всім видно. Ось, приміром, кричать: «Роздати землю селянам, щоб вони нагодували всіх». А самі ж, оті крику-

ни, працювати на святій землі не хочуть. І до сліз стає боляче за селянина, якому тільки й судилося, що робити до сьомого поту. Хто тільки не пригнічував і не обдурював його, а він усе терпить.

Дивлюсь інколи на своїх вироблених за вік 70—80-річних односельців. Що вони бачили хорошого? Ні на курортах не були, за кордоном не «гастролювали». Ото тільки й мають згадувати, як тягли плуга і в колгоспі, і в домашньому господарстві. Куди тій рабині Ісавді? А пенсію ж одержують таку, щоб з голоду тільки не вмерти. Ото вам і шана за працю чесну і сумлінну.

На мою думку, для людей, працьовитих і чесних, зроблено дуже мало. Боюся, що

через деякий час і те, що зараз маємо, розвалить, приватизують. І до кого тоді горукнутись пенсіонеру?

Нині повертають репресованим завдані їм збитки. Це, безперечно, похвально. А хто, цікаво, поверне збитки тим, у кого під час голодомору вмирали батьки, діти? Ось в моїй родині тоді померло 9 дітей і мати. Хто компенсує тяжку втрату? Як матеріальну, так і моральну.

Ні, не золоті гори треба простим людям. Нам хочеться, насамперед, щоб життя було спокійним і заможним, щоб не втрачалась впевненість у завтрашньому дні. Вважаю, що вирішення багатьох вказаних проблем залежить від владних структур усіх рівнів. А цим структурам часто не до простих людей. Ще вирують політичні емоції, продовжується поділ портфелів. Треба кінчати з цим. Пора реально дбати про трударів. А головним мірилом у всьому має бути чесна праця, і тільки.

К. ТАРАНУХА,

житель села Трушівці
Чигиринського району.

ПОВІДОМЛЯЄМО
подробиці

РІДНА МОВА — БІДНА РОДИЧКА,

або ЧИ ТАКА ВЖЕ СХОЖА ДОЛЯ УКРАЇНИ ТА ІРЛАНДІЇ!

До Президента України звернулася комісія з національних питань та впровадження Закону про мови Київради. Її члени занепокоєні, що в проекті нової Конституції України немає статті, яка б закріплювала українську мову як державну.

«Сьогодні, коли на нашу державу йде шалений тиск з боку багатьох керівників найвищого рівня Росії, російських засобів масової інформації, місцевих сепаратистів та мрійників про «єдиную неделимую», коли весь наш народ повинен об'єднатися навколо єдиної мети — побудови незалежної демократичної правової Української держави з усіма атрибутами державності, скасування в Конституції статті, яка закріплювала державний статус української мови, виглядає, м'яко кажучи, «дивним».

Адже ні для кого, не таємниця, що 73 стаття нині діючої Конституції України, Закон про мови, Державна програма розвитку української мови та інших національних мов в Українській РСР на період до 2000 року, не просто виконуються незадовільно, а часто ігноруються посадовими особами різних рівнів. При цьому нехтуються не тільки права корінного народу на свою мову, історію і культуру, а й права всіх інших народів України, чого, звичайно, ніяк не можна сказати про мову колишньої метрополії, тобто мову російську — відзначено в зверненні.

Депутати слушно констатують, що сьогодні майже немає українських кіно- і телефільмів, що практично всі іноземні фільми демонструються в перекладі російською мовою, немає в нас власної термінології у медицині, техніці, залізничному й повітряному транспорті.

Явище закономірне, бо, скажімо, по війні Чехо-Словаччина розмовляла німецькою, Угорщина переважно теж, — Австро-Угорська імперія тільки-но розпалася. Та й старі люди пам'ятають, як у 30-ті роки «пшекали» львівські вулиці.

Проте сучасні чехи спілкуються чеською, угорці — угорською, а галичан ми вже втомилася ставити за взірць Великій Україні. Буде повноцінна держава — буде мова. Тільки коли?

Грубе ігнорування діючого мовного законодавства стало можливим в першу чергу тому, що Кабінет міністрів України за два роки так і не зміг прийняти постанову про встановлення відповідальності за порушення Закону про мови, — наголошують депутати Київради. І пропонують ухвалити новий, сучасний Закон про мови, а разом і включити до проекту Конституції статтю під назвою «Державна мова України». Комісія пропонує проект статті, за якою в усіх сферах суспільного життя забезпечується функціонування української, але в місцях проживання більшості громадян інших національностей можуть поряд з державною використовуватись інші мови.

Голова комісії Київради Світлана Лі також звернулася до міністра внутрішніх справ України Андрія Василюшина й висловила занепокоєння, якщо не подив:

«В інтерв'ю газеті «Голос України» за 10 червня 1992 р. ваш заступник В. Недригайлс сповістив, що при виготовленні нових паспортів громадян України пропонується всі необхідні дані заповнювати українською, російською та англійською мовами. При цьому В. Недригайло посилався на Закон про мови в Українській РСР, маючи на увазі його ст. 14: «Мова документів, які посвідчують статус громадянина Української РСР», забуваючи, що Української РСР вже не існує, а Закон, прийнятий Верховною Радою минулого скликання, застарів.

Нещодавно в м. Херсоні відбулася нарада керівників обласних та крайових об'єднань Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка. У прийнятій ухвалі констатується, що стан української мови в Україні незадовільний.

Занепокоєнням про стан національної культури та її знаряддя — української літературної мови перейнятий і текст звернення до Президента України Л. Кравчука, що його ухвалили учасники наради. У цьому документі пропонується, щоб у структурах президентської адміністрації різних рівнів були передбачені посади консультантів з мовно-культурних питань.

У зверненні до Президента активісти «Просвіти» також пропонують провести переатестацію всіх керівників освітніх установ та звільнити тих, які не володіють державною мовою; передбачити фінансування впровадження Закону про мови в Україні; рекомендують Міністерству освіти розробити програму переведення вузів на українську мову.

Восени передбачається скликати з'їзд Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка.

„Літературна Україна“
№ 26.

„Молодь України“
30.06.

ПРОДОВЖЕННЯ ТЕМИ

„Черкаський край“,
15.07.

ПАМ'ЯТНИК НА ПЛОЩІ: БУТИ ЧИ НЕ БУТИ?

Представники Президента України по Черкаській області ІСТРЕБУ К. П. Голові Черкаської міської Ради народних депутатів СОКОЛОВСЬКОМУ В. Є.
Редакції газети «Черкаси»

У нас викликало велике обурення звернення керівників Руху з ганебною і зовсім безпідставною вимогою демонтажу пам'ятника В. І. Леніну у Черкасах, що є грубим порушенням Закону про охорону пам'яток історії і культури.

Ім'я і діла В. І. Леніна знаві і високо оцінені усім світовим прогресивним співтовариством. Великий Ейнштейн вважав Леніна «совістю людства».

Ленін рішуче і плідно боровся проти будь-якого соціального і національного гноблення, за свободу і незалежність усіх народів і зокрема народу України.

Ми вимагаємо недопущення цього акту вандалізму, зберегти пам'ятник для сьогодишнього і прийдешніх поколінь.

Працівники Черкаського

медіаінституту: професори — Ткаченко О. В., Кукурудза І. І., Шамрай М. Г., Семенович О. Ф., Фомич М. Є., Давиденко І. М.; доценти, кандидати наук — Тарасенков А. В., Звірковська С. В., Непийвода Ф. А., Перехрест О. Г., Лизогуб В. С., Чобітько М. Г., Горбач М. М., Коваленко В. Г., Любченко М. В., Кляцько Л. М., Макуйків О. О., Погрібний А. С. та інші (всього 33 підписи).

Хто підніме пам'ятник Леніну. І покладе

Кожен обласний центр України мав свого кам'яного вождя на центральній площі. Кілька обласних вже знесли цю центральну фігуру. Черкаська крайова організація Руху спільно з іншими громадсько-політичними організаціями звернулися до голови Черкаського міськ-

виконкому з пропозицією про демонтаж пам'ятника Леніну в центрі міста.

Рух пропонує демонтувати його своїми силами і за власні кошти.

А сил вистачить? Пам'ятник важенький. Та й захисників у нього ще багато...

М. ВАЛІЦЬ

І знову... Цього разу на центральному майдані Черкас голодує П. Похнатюк. Найперша його вимога — демонтувати пам'ятник В. І. Леніну, біля якого знайшов пристанище протестант.

Що ж, Леніна знає увесь світ, тепер досить відомим на терені міста стане Петро Похнатюк. Але одна особа, навіть така відома, як Вапша, пане Петре, не вирішить долю цього монумента. Тож просимо: облиште підривати своє здоров'я, воно ще згодиться на шляхах поступу до справжньої незалежності України.

А підсобни теж не варті вашого самопочуття. Там наводять порядок відповідні служби. Що ж до прапора, то як ви у полотнищі впізнаєте саме той, з 1990 року?

Л. БЕРКУТ.

„Молодь Черкащини“, 22.06.

НОГИ ВОЖДЯ

Від фігури вождя світового пролетаріату, що в селі Вергуни Черкаського району, лишилися на постаменті одні ноги.

Ні-ні, цього разу обійшлося без вандалізму, хоча пам'ятнику останнім часом доводилось і червоніти, і чорніти, і синіти, і жовтіти.

Монумент, що потріскався, вирішено було рестав-

рувати. Кранові підкорилася не вся фігура. Ноги Ілліча, забитовані в чорний політилен, лякають сьогодні перехожих, до того ж існують вигляд чудового скверу, що виріс навкруг.

Ідолопоклонники поставили питання про новий монумент вождів, та де при нинішніх злиднях узяти 150 тисяч карбованців. Спонсорів не знайшлося.

Тому представник Президента в Черкаському районі Олександр Марченко прийняв єдино мудре рішення: обезноженого вождя заховати з очей подальше.

От тільки як бути з ногами? Чи, може, хтось надіється, що з них виросте новий Ілліч?

І. ГРУШЕЦЬКИЙ.

„Молодь Черкащини“,
Листопад

ПОРАДИ ВІД «МАРЧНИ»

Почала помічати, що мов колір густе волосся помітно рідшає. Пора їде, а про те, аби зміцнити його? В. КОЛПАКОВА.

Якщо починає рідшати волосся, народна медицина радить використовувати сік цибулі та часнику. Сік цибулі тирають у корені волосся 1 — 2 рази на тиждень та 2 — 3 години, обкручують голову рушником, потім мийть милом або ніковим сик також втирають до миття, але при сухому волоссі його змішують із рослинною олією (можна і з жовтком), при жирному вживають у чистому вигляді або в суміші з медом і жовтком, втираючи у рівних частинах. Нормальні для поліпшення росту волосся відвар і настої рослини (кропива, мати-й-мачухи, лопуха, деревій, аїру, нагідок, чабрецю, хвоща польового).

Випадіння великої кількості волосся свідчить про ненормальний стан волоссяного покриву. Причини такого явища можуть бути різними: зміни з боку нервової та ендокринної систем, перенесені захворювання, венеричні та шкірні захворювання.

При інтенсивному порідінні волосся вже не слід сподіватися на домашню аптеку, в усіх випадках зміни шкірного покриву волосистої частини голови (попав душання, свербіж, швидке

порідіння волосся) необхідно звертатися до кваліфікованого спеціаліста. Своєчасно вжиті заходи допоможуть передати випадіння волосся.

Мені — за п'ятдесят. Як доглядати за шкірою обличчя?

І. БОЙКО.

У цьому віці догляд за шкірою особливо важливий. Насамперед треба дуже ретельно очищати обличчя ввечері. Найкраще мити молоком. Сілки його відбілюють шкіру, або молоком, змішаним наполовину з кип'яченою водою. Молодо повинно бути теплим. Якщо шкіра дуже суха, то, обмивши обличчя молоком, можна ще змочити його настоем липового цвіту або лляного насіння. Для очищення обличчя можна також використовувати соляничкову олію. Ватним тампоном, змоченим у прокип'яченій олії, треба ретельно очистити шкіру, а потім сполоснути обличчя теплою водою, втерти насухо і нанести живильний крем, вбиваючи його у шкіру кінчиками пальців. Техніка нанесення крему дуже важлива. Не слід, наприклад, втирати крем плавними рухами, розтягуючи шкіру донизу.

Брежнєв на засіданні Політбюро:

—Товариші! У нас у Політбюро спостерігається склероз. Учора, наприклад, на похоронах товариша, товариша... До речі, де він? Щось його тут не бачу...

Що успадкувала Німеччина від Маркса? Східна — «Комуністичний маніфест», західна — «Капітал».

Впроваджені однієї доби львівські контролері спіймали на громадському транспорті 450 «зайців» і виявили одного хулігана, який на вулиці Київській з рогатки розбивав трамвайні шибни. Під час перевірки також затримали двох лжеконтролерів, які змушували «зайців» компостувати талони і збирали з них данину по п'ять карбованців. Замість подяки лжеконтролерів у відділі міліції оштрафували на 30 карбованців.

У Тернополі за останні п'ять місяців зареєстровано 17 викрадень автомашин, 90 крадіжок з автотранспорту різних речей та запчастин. Майже половина цих злочинів скоєно біля міського ринку, де паркування автомашин заборонене. Приватна ж стоянка, де місце коштує один купон, майже незаповнена...

„Молоде Українці“, 2.07.

УРВАЛОСЯ ДАРМОВЕ

І РАНІШЕ в Пустомитівському районі не переводилися очі на дармове, а це не стало від них спасу. Тягнуть з поля все, що потрапить під руки. Звісно, селянам, які приробили добро гірким мозолем, не до впадоби ці посягання. І місцевій владі теж. Представник Президента у

районі О. Городній видав розпорядження, згідно з яким із працівників правоохоронних органів, представників адміністрацій та місцевих Рад, колективів господарств, сільських активістів створено п'ять оперативних загонів, котрі чергують на полях району. Загукані в полі на гарячому при-

тягуються до адміністративної відповідальності.

— Кілька нічних чергувань відбили бажання приїжджим злодіям «ревізувати» поля селянської спільноти «Львівська», «Агроторгової фірми «Винниківська» та інших господарств, — розповідає заступник начальника райвідділу внутрішніх справ І. В. Стадник.

„Сільські Вісті“, 7.08.

ГРИБИ СМЕРТІ

В Луганській області після зливових дощів у лісосмугах, парках та на городах почали рости гриби дуже схожі на печериці. Діти з однієї сім'ї назбирили цих грибів і, радісенькі, принесли мамі, попросили швидше їх посмажити, бо дуже голодні. Мати промила, прокип'ятила ті гриби й за-смажила на олії з цибулею. Діти накинлись на страву. А через три години у них почалися болі в животі, блювання, пронос, запаморочення, непритомність, судони. В лікарні діти вмерли, не опритомнівши. Отруту блідої поганки сучасна медицина може нейтралізувати не завжди.

В Луганській, Донецькій, Дніпропетровській, Запорізькій областях з 26 червня за станом на 30 липня отруїлись грибами 462 чоловіка, вмерло 54, в тому числі 18 дітей, багато хворих у тяжкому стані. Особливо небезпечно перебігає отруєння у хворих, які вживали гриби без попереднього кип'ятіння і в значній кількості, у тих, хто одночасно вживав алкогольні напої, та в тих, хто пізно звернувся по кваліфіковану допомогу і самостійно не промив шлунок.

У зв'язку з цим Міністерство охорони здоров'я звертається до населення з проханням бути надзвичайно обережними при збиранні, приготуванні, консервуванні та вживанні грибів. На кожному з цих етапів на-
е, их р
навіть досвідчені грибники часто стають жертвою невеликої помилки в споживанні дарів природи.

Практично склалась така ситуація, що за несприятливих екологічних та кліматичних умов, гриби можуть набувати зовнішніх ознак їстівних. Звичайні ж гриби в певних умовах теж стають токсичними, особливо старі, червоні, склизлі, попсовані. Навіть одного отруйного гриба досить, щоб отруїти решту, які мокнуть в одній каструлі.

Отже, при найменшому сумніві безжально викидайте навіть надто принадливі грибочки. Вчитись збирати та готувати гриби слід під пильним наглядом бувалих людей. В цій справі ніяк не можна довіряти дітям, старим людям з ослабленим зором і надто веселі і легковажним особам,

особливо напідпитку. Краще не купувати грибів у випадкових людей, бо принесені давно з лісу гриби змінюють колір, нагромаджуючи у собі токсичні речовини, псуються.

Пам'ятайте, що в лісових ха-шах важко розгледіти всі характерні ознаки грибів. Досвідчені грибники перебирають здобич на сонячних галявинах, відкидають сумнівні й попсовані. Бувають періоди, коли взагалі краще не збирати ніяких грибів. Розмови про велику харчову цінність грибів іноді притупляють елементарну обережність. Відомий трагічний випадок, коли весела компанія вирішила, що однолітній дитинці надзвичайно корисно буде поптити відвару грибів. В реанімаційному відділенні дитинку врятувати не змогли. Хвора мама попросилась на похорон, де не витримала додаткового психологічного навантаження і також померла.

Єдина можливість урятуватись — це негайне промивання шлунка після прийому 4—5 склянок підсоленої води або слабого розчину марганцю, та штучно викликана рвота.

В. МОВЧАНЮК,
головний лікар Українського центру здоров'я.

А. ВИШНЕВСЬКИЙ,
завідуючий відділом пропаганди.

„Демокр. Україна“, 4.08.

Сумна

статистика

ТЕ, ЩО РАНИШЕ зберігалося за сімома печатами або подавалося у кривому дзеркалі, нині стає відомим широкому загалові. До заборонених тем належала, зокрема, і демографія з її даними про народжуваність і смертність, громадянський стан, міграцію населення і т. ін. Начальник Вінницького обласного управління статистики М. Калініченко повідомив, що в області намітилася стійка тенденція до зменшення населення — за рахунок високої смертності. Вона прогресує, починаючи з 1987 року. Якщо у 1988 році смертність перевищувала народжуваність на 411 чоловік, то у 1991 році — вже на 6193. Характерно, що вмирає здебільшого сільське населення. Скажімо, за минулий рік у Пиданському районі народилося 135 дітей, а померло 497 чоловік. У Шаргородському відповідно 290 і 1078, Вінницькому — 244 і 941...

Практично в усіх районах за останні п'ять років кількість померлих селян набагато перевищує кількість народжених.

Г. ДРОБЧАК.
Вінницька область.

„Сільські Вісти“, 14.07.

«ЯКА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ ЗІ СНІДОМ НІХТО НЕ ЗНАЄ»—

СТВЕРДЖУЄ ГОЛОВА НОВОСТВОРЕНОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО КОМІТЕТУ БОРОТБИ З
ЗАХВОРЮВАННЯМ СНІД АКАДЕМІК АН УКРАЇНИ
ГЕННАДІЙ МАЦУКА, І ДОДАЄ, ЩО СНІД —
ВОРОГ ЖОРСТОКИЙ, АЛЕ ЗДОЛАННИЙ.

— Було для вас несподіваним призначенням головою нового комітету чи воно об'єктивно відображало роль Інституту молекулярної біології і генетики АН України, який ви очолюєте, у розкритті таємниць «хвороби століття»?

— Відверто кажучи, я подібної пропозиції не чекав. Чому вибрали саме мене, не знаю. Щодо Інституту, то він справді приділяє багато уваги ретровірусним інфекціям, одним із різновидів яких є СНІД. Яким ми навчилися успішно з ними боротися, перемогли б і «чуму ХХ століття» — єдину хворобу, яка дає стопроцентний смертельний результат.

— В усьому світі ця страшна недуга наступає. Наскільки погіршилось останнім часом становище в Україні?

— Якщо бути до кінця чесним, цього ніхто не знає.

— А статистичні дані?

— Щоб визначити, наскільки становище погіршилось, треба знати, як багато інфікованих сьогодні і скільки їх було, скажімо, рік тому. Офіційно вважається, що сьогодні близько ста інфікованих. Але, повірте, це зовсім нереальна цифра. Щоб дістати справжню картину, у нас не вистачає діагностичних засобів. Моя суто особиста думка: сьогодні в Україні інфікованих, щонайменше, на порядок більше.

— Але чи можна, не знаючи реального становища, успішно боротися з хворобою?

— Хоч ян дивно, в даному разі — так. Адже найголовніше — профілактика. А її інтенсивність (у тому обсязі, в якому нею займаються в передових країнах світу) від кількості інфікованих і хворих не залежить. Це єдиний реальний спосіб поставити бар'єр на шляху розповсюдження СНІДу. Хоч зовсім недавно надійшла новина з Франції: тут нібито, нарешті з'явилася дієва вакцина від підступної хвороби.

— Значить, СНІД може бути переможений до кінця століття? Чи, все-таки, це справа більш далекого майбутнього?

— Прогнози в науці — найбільш невдачне заняття. Колишні думали, що розшифрування генетичного коду — не здоланне завдання. Та минув рік — і це стало рутинною роботою. Так і тут. Прорив може бути зовсім несподіваним. Якщо французькі колеги і справді зробили значних успіхів у створенні вакцини, через кілька років проблему буде розв'язано. Адже свого часу чума або, скажімо, віспа теж здавалися непереможними і періодично забирали життя сотень тисяч людей. СНІД — ворог ще жорстокіший і підступніший. Важко навіть уявити, якого страшного монстра зуміла створити природа. Але, певнений, і він здоланий. Це тільки питання часу.

Дмитро КИЯНСЬКИЙ.

Р. С. От тільки чи природа втворює того монстра?

»Молода гвардія", 24.07.

— Чого бажаєте?

Запас бід у чинить

ХОЧА запас кишені й не тягне, але може спричинити непоправне лихо. В цьому на власному страшному досвіді переконався житель села Привороки Глибницького району Григорій Г.

Враховуючи ситуацію на державних автозаправних станціях, чоловік вирішив обладнати свою власну. Придбав цистерну, закопав її на подвір'ї, і потроху заповнював бензином.

Коли господар заливав палне у бак, до відкритої цистерни підійшов його десятирічний син і почав заглядати всередину. Від випарів хлорчиків запаморочилось у голові, він втратив свідомість і впав у люк. Батько помітив, що трапилось, мадто пізно, і врятувати дитину не вдалося.

— Це вже не перший випадок, коли запаси пального, що їх роблять шофери та мотоциклісти «на чорний день», призводять до нещасних випадків, — сказав начальник обласної державної автоінспекції полковник міліції Іван Мошак. — Каністри, дзбани, бочки з бензином, що зберігаються в необладнаних місцях, з грубим порушенням техніки безпеки, стають причиною вибухів і пожеж, під час яких пропадає народне добро, дістають травми і навіть гинуть люди.

В. ПЕЛЕХ.

Чернівецька область.

»Україна молода", 7.07.

СПИСОК ДЛЯ РЕКЕТІРІВ

Чернівецька крайова організація Народного Руху України в своїй заяві висловила рішучий протест у зв'язку з підвищенням цін на продукти першої необхідності.

Вона вимагає від представника Президента у Чернівецькій області перевірити правильність формування цін, а при їх необґрунтованому завищенні звільняти з роботи керівників. А ще — через засоби масової інформації повідомити прізвища тих керівників, щомісячна зарплата яких перевищує 20 тисяч карбованців.

Яке покарання мають понести вони, у заяві не вказується. Очевидно, буде досить, що про це д'якуються «к-ти».

Робітнича газета, 8.07.

ШИЮТЬ... ПОСТОЛИ

Був недавно у Свалявському та Іршавському районах, чув, що люди по селах шиють постолі.

Взуття для роботи — особливо літнє — надто дороге. І ошадливі селяни згадали не так уже й давнину, коли з гумових «камер» автомобілів шили легке й зручне (правда, на «звнклі» ноги) взуття.

Постолі, до речі, пошнє не кожен. Потрібні руки майстровитого чоловіка. Ось і згада-

ли старих ремісників, ладних відновити продукування постолів.

У Березниках, Лисичові, Бронці, Сухій та ще кількох селах тамтешні «мануфактури» починають діяти. Зрозуміло, це не від добра. І взуттєвникам Закарпаття варто подумати, мабуть, як здешевити капці й сандалі, бо конкурента мають серйозного. Доки їздять автомобілі по наших «супердорогах», доти матеріали для екзотичного взуття будуть...

„Молодь України“, 3.07.

БОКСЕР ПРОТИ ЖЕБРАЧКИ

ЦИМИ ДНЯМИ НА НЕВЕЛИЧКОМУ БАЗАРІ, ЩО ПОБЛИЗУ СТАНЦІЇ МЕТРО «БІЛЬШОВИК», НЕМОЛОДИЙ ЧОЛОВІК ВІДІБРАВ ГРОШІ В ЖІНКИ-КАЛІКИ, ЩО ЖЕБРАКУВАЛА ПОРУЧ.

За потерпілу заступилися міцні хлопці, в обов'язки яких входить охорона порядку на горговищі. Почалася «розбірка» між двома поколіннями — «дідьми» й «батьком». Проте нападник не розгубився — і двоє здорованів з ганьбою відступили. Як згодом з'ясувалось, «рекетином» був чемпіон

України 70-х років з боксу. Невідомо, що змусило колишнього спортсмена вдатися до такої «роботи». Але, зрозуміло, що не солодке життя.

Міліцейський патруль на «побойще» уваги не звернув. Певно, вирішили, що «собака собаці хвоста не відкусить».

Михайло БЕНЬ.

„Молодь України“, 23.07.

ГІРКИЙ ПРИСМАК ЦУКРУ

Кожного дня в тролейбусах щоразу наштавхується на відрі з ягодами — у дачників дозріла черешня, смородина, малина. А в магазинах бачимо таблички «Цукру нема і невідомо коли буде». Не підходьте, мовляв, не питайте.

Хотіли покращити собі життя і працівники ЖЕКів, також застосувавши епістолярний жанр у вигляді об'яв: «Талони на цукор видаватимуться пізніше». Коли ж? Кіровоградці стривожені — ягода відійде, поки видадуть та отоварять талони...

Мабуть так воно і буде. Цукровий дефіцит у Кіровограді ускладнений появою в місті фальшивих талонів. У другий раз у місті мережею було отоварено 30

тисяч зайвих талонів, а перевитрата цукру склала 150 тонн.

Хто ж займався фальшуванням, зараз з'ясовується, проте міськвиконком заборонив реалізацію цукру за талонами, що були надруковані раніше, і видав розпорядження виготовити нові.

Л. ЯРМОЛЕНКО.

Кіровоград.

„Робітнича газета“, 22.07.

Як прожити на зарплату?

Для всіх уже очевидно: підвищення заробітної плати істотно відстає від стрімкого зростання цін. Середня зарплата багатьох працівників не відповідає прожитковому мінімуму. Внаслідок цього в суспільстві відбувається істотне розшарування: в одних 10—15 тисяч карбованців на місяць, у інших — півтори тисячі.

Гроші стрімко знецінюються. Гадаю, що переважна більшість населення України не має прожиткового мінімуму. Особливу турботу викликає матеріальне становище лікарів, учителів, працівників культури.

С. ЩЕРБАК,
лікар.

„Демократична Україна“, 2.07.

Ті — за культуру і красу,
Ці рвуться в бій за ковбасу.
Чи дочекаємось часу —
Культурно їсти ковбасу?

Григорій БЛИШЕВИЧ.

ПЕРЕД ВАМИ ФЕРМЕР. БЕЗ ФЕРМИ

Значиться так, панове... депутати. А коли я когось цим словом вколов, то вибачайте. Товариші депутати, поважна сесіє! Мікрофвона мені не треба, у мене такий голос, що я лиш впівголоса говорю в прийомній голови колгоспу, а він мене вже чує і через вікно драпає, куди очі видять. І от перед вами стоїть рідний український фермер. Без ферми. Я хочу, аби ви мені виділили те, що є наразі безплатне, і в колгоспі непотрібне — землю. Хочу сорок гектарів землі, ну, дайте тридцять. Чим буду обробляти? А лопатою. Штиховою. Не треба ні бензину, ні солярки, ні розуму. Була б земля і сила. Бо гадаєте, як я утримую півсотки свиней на куфайці? А таки на куфайці, бо кавалок городу — не фермерське господарство.

І от в мене півсотні свиней, а в колгоспі одна свиня. Хіба це не свинство тримати одну льоху на кілька тисяч гектарів землі? А в мене на півгектара ще й три бики і дві корови. Аби оте знали, що мої дві «му-му» дають більше молока, ніж десять колгоспних... І чого ту колгоспну стайню називають фермою (американський фермер би зо сміху вмер), коли це справжня казарма, де корів не годують, а муштрують. Якби так голову колгоспу тягали за діжку отим шлангом, то він би давно

ратиці відкинув. Чому я його весь час згадую? Я не лише його, а й маму його не раз згадаю. Аякже, я його конкурент, ми з ним змагаємось, як більшовик і меншовик. В нього багато землі в колгоспі, а в мене мало. Він мене страшить, що землю я возьму через його труп. Та він і є живий труп здихаючого соціалізму. Каже колгоспникам, що, як дати мені землю, то я стану куркулем, а люди будуть на мене

робити. Люди добрі! Вибачайте, депутати добрі, а то ще треба кращого куркуля, як він сам, і ліпших наймитів, як колгоспники? Але щось його не розкуркують і до Сибіру не вивозять, як мого тата за те, що мав двох коней і одну корову. Вибачайте за регламент, але, як не дасте мені землю, то вернусь до колгоспу і буду так робити, аби з голоду не вмерти, а ви в місті будете мати порожні бідони з-під молока і пакунки з-під масла, будете надалі їсти яйце по п'ять рублів за штуку і пити молоко по десятиці за літру, а черги будуть по кілометру.

То думайте, що ліпше: чи дати мені і таким, як я, землю, чи вступати в голодні дев'ятдесяті...

Василь БАБІЙ.

снт. Богородчани

Івано-Франківської області.

(Газета «Фермер — вільний селянин», № 8).

40 ВІДСОТКІВ МОЛОДІ ПОСТІЙНО ВІДЧУВАЮТЬ ГОЛОД

За даними соціологічного опиту, проведеного серед молодих петербуржців віком до 21 року, з'ясувалося, що 40 процентів опитаної молоді постійно почувуються голодними, ще стільки бувають голодними досить часто.

І лише третина з опитаних повідомила, що вони «смачно поїли востаннє на днях», інші не могли пригадати такої поїли.

...БО МИ ВЖЕ ЛЯКАНІ

Згідно постанови Верховної Ради щодо оздоровлення економіки сільського господарства України (згадали таки) Кабінету Міністрів доручено до 1 жовтня цього року розробити комплексну програму розвитку ринкових відносин у народному господарстві України, включаючи перехід агропромислового комплексу до вільного ціноутворення.

Отож, готуймося. Правда, ми вже лякані й нас уже, певне, нічим не здивуєш.

„Молода гвардія“, 24.07.

БУДЕМО З ВІНОМІ

Вчені Українського науково-дослідного інституту фізіології і біохімії сільськогосподарських тварин та ветеринарного інституту Азербайджану розробили безвідходну технологію переробки винограду.

Виробляючи кормові суміші для овець, 30 процентів зерноконцентратів замінюють виноградним жомом, завдяки чому поліпшується м'ясна продуктивність поголів'я і якість вовни. Новину успішно застосовують десятки господарств Закарпаття і півдня України, де розвинуто виноградарство і вівчарство.

Не чекаю"и нового врож"ю

У стабільних чергах за цукром настав застій: товар просто перестав надходити, з чого спостережливі покупці зробили висновок: подорожчає.

Чутка вже підтвердилася, у столичному управлінні цін на наш запит відповіли, що ціни тепер астановаляватимуть підприємства — виробники цукру за домовленістю з торгівлею. Який прогноз! У столиці... у ж... г... і сказати: к... 60 за кілограм...

Є і гетьман, і отаман

20 червня в Києві відбулась Велика Рада України Кіцтва. (Нагадаємо, що Гетьманом України обрано Вячеслава Чорновола). А наступного дня в місті Переяславі-Хмельницькому представники Українського Козацтва прийняли присягу на вірність Україні і ухвалили розірвати договір між Росією і Україною, укладений 1654 року.

На жаль, саме в ці дні в музею Переяслава-Хмельницького було вкрадено національні реліквії — зокрема, шаблю і булаву Богдана Хмельницького. Хочеться сподіватися, що служба безпеки допоможе повернути ці святині музею.

Від Черкащини на Великій Раді були представники Черкаського козацького полку: від Черкаської козацької сотні імені Т. Г. Шевченка, Черкаської козацької сотні імені Богдана Хмельницького і від Корсунського козацького полку.

В. ПАВЛОВА.

„Молоді Черкащини“, № 26

ПЕРША МАРКА УКРАЇНИ

Вийшла з друку і надійшла в продаж перша поштова марка України. Вона присвячена 500-річчю українського козацтва. На фоні герба Запорізької Січі — три побратими-козаки. Один з бунчуком, інший з бандурою. Центральна фігура з луком і стрілою нагадує нам про легендарного Байду. З обох боків від герба — дати «1490—1990». Навколо зображення — текст «500 років українського козацтва». Внизу — напис «Пошта України». Автор марки України № 1 Александр Івахненко. Тираж — 2,5 мільйона екземплярів. Номінал — 13 копійок.

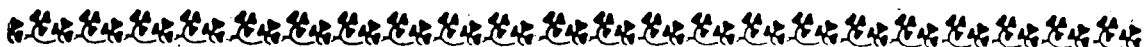
Дождання (Вже сонце сідає, а його немає).

Ця поштова картка в 1942 році всередині в «Кобзареві» поїхала в Німеччину і розвівала сум мені за Україною.

Поглядаючи на неї час від часу, мені ставало легше на душі і я був певний, що я переживу свавілля остовського табору і ту страшну війну. Але на батьківщину дорога була перекрита лютими монстрами-комуністами. І вона поїхала зі мною на кінець світу в Австралію.

Цій картці щонайменше 80 років. Мені жаль, що на ній немає, хто її намалював. А тепер вона

щ у, р .
П.В.

«МОЯ ХАТА СКРАЮ...»

...Я нічого не знаю й знати не бажаю. Та й навіщо мені знати те, за що й по зубах можна одержати. Як раніше було? Прийшли червоні — грабують, прийшли білі — грабують. Жовті й чорні теж грабують. Усі разом — убивають. Тих, хто скраю, не трогали. Вони по погрібах відсиджувалися. Так і жили.

Зараз поки — не так... Але, як гласить народна мудрість, «мовчання — золото...». Краще промовчати сьогодні, щоб завтра шию не скрутили. Тому живу тихо. Телевізор давно не вмикаю. Навіщо його вмикати? Нічого хорошого не покажуть. Рекламу, бізнес, еротика, секс, естрадний напівмат. Комунисти — погані, демократи — хороші. Там стріляють, тут убивають, а в парламентах нескінченно засідають. Такими розумниками стали — жах бере. Промови говорять, поправки в законопроекти вносять, ні словами сказати, ні пером описати. Диву даєшся! Звідки у них розуму прибавилося? Куди

дурість подівалася? От що значить дракнина. Голими руками не візьмеш, що ні депутат — професор, дипломат

Це — не японський парламент. До кулаків не доходить. Але... Пориваються до першого, другого, третього мікрофонів... Орудують плечима, ліктями, буцають одне одного. Кожний хоче своє історичне слово сказати. Поправку внести. Особливу думку висловити. Звідки вона взялася — ця особлива думка? Може, вона — наша? Сумніваюсь... у нас її давно не питають. Тому й не вмикаю телевізора.

Виявляється — даремно. Поки його не вмикав, вони вже панами стали. Пан-міністр, пан-депутат, пан-плутократ. Вони — пани. А хто ж ми?

Пан-селянин, пан-робочий, пані-прибиральниця, пані-посудниця. Здорово! Але якщо ми усі — пани, то де ж холопи? Панів-то годувати треба. Ну, з депутатами все ясно. Забули де, коли і ким працювали. Їх годує язик і пра-

ця співгромадян, котрі спин не розгинають, мізерні гроші одержують, стогнуть під тягарем інфляції. Гарно влаштувалися пани-депутати. Не знаю, як наші, а в сусідній державі, іменованій Росія, 157 народних депутатів усіх рівнів, 65 керівників великих підприємств поєднують основну роботу з діяльністю у комерційних структурах...

Але всьому — свій час. Тож, пани робочі і селяни, спійте спокійно. Пануйте вдома і топайте в приватизацію мовчки. Пам'ятайте, мовчання — золото, а хата — скраю. Телевізор, по можливості, не вмикайте. Я свій знову вимкнув. На душі відразу стало спокійно. Вигода — подвійна. Світло подорожчало — економиться електроенергія, а значить гроші. Не переживаю, а значить і нервові клітини залишаються при мені. Живу за принципом: відпрацював — додому прийшов. Я нині — пан!

Володимир ДВОСКІН,
майстер заводу «Електротракторів».

СВЯТКУЄ БОГОДУХІВ

Це місто народилося в 1662 році, коли сюди на постійне поселення втекли з Правобережжя понад 1200 українців на чолі з отаманом Тимофієм Крисою. Вони спорудили житло, фортецю обнесли земляним валом і ровом. На богодухівців робили спустошливі набіги кримські татари, та козаци давали їм рішучу відсіч...

Днями Богодухів відзначає своє 330-річчя. Відбулося велике театралізоване свято «Так розпочиналася історія нашого міста». Ювілярів вітали сусіди — Валки, Краснокутськ, Золочів, гості з Сумщини.

Свято завершилося феєрверком.

В. АНДРЕЄВА.

— А чого вони так режуть!
— Е-е-е, їх треба розуміти... Імпортої жвачки просять.
Мал. В. ОМЕЛЬЧЕНКА.

Слобідський край №68

ЯК ЖИТИ? ЯК ВИЖИТИ?

Півроку не працює Закон України про пенсійне забезпечення. Чому? Це питання — до представників Президента на місцях, до працівників органів соцзабезу. Чому й досі не можемо одержати пенсії в повному обсязі? Все перераховують. А пенсіонери оминають пороги інстанцій, тиняються по місту в пошуках дешевої їжі. А скільки їх вже померло, так і не дочекавшись повної виплати пенсії.

Кажуть, скоро знімуть додачу на хліб і молоко. А це єдині продукти, які могла ще собі дозволити більшість пенсіонерів. Тож і вони стануть не по кишені. Як жити? Як вижити?

Безкоштовні обіди раз у півроку — це знущання над гідністю людей. Пенсіонерів десятки тисяч, а скільки їх прийшло в їдальні чи кафе в день роздачі? Одиниці.

В. ЦЮКУР.
Пенсіонер.

м. Харків.

Слобідський край №62

ХІБА ЩО ПІЛЬГА ШВИДШЕ ПОМЕРТИ

Трагедія ніколи не буває маленькою. Навіть коли стосується вона одного із 50 мільйонів. Сповідь молодій людині із невеликого села Покровки була страшною і, на жаль, типовою для нашого часу.

«Мав усе: здоров'я, сім'ю, плани на майбутнє. Газоелектропварником працював. Згоді моєї не питали, коли по лінії військкомату запроторили до Чорнобиля. Відтоді — я руїна. Залишається швидше померти. З діагнозом енцелопалополірадіокулонеуропатія з обмеженням функцій верхніх кінцівок, вегетосудинною дистонією та астенічним синдромом не тільки за спеціальністю не працюватимеш, а й будь-яку фізичну роботу не зможеш виконувати. А я ж тими «кінцівками», як пишуть лікарі, дім думав звести. Заростають бур'янами матеріали, для будівництва заготовлені. Спочатку на допомогу місцевого колгоспу розраховував, але в «Здобутку Жовтня» й без моїх проблем вистачає клопоту. Одна з них — бензин для польових робіт шукають. І жодна людина не підрахує, скільки дефіцитного пального спалив голова колгоспу впродовж трьох років службовою машинною. За 20 кілометрів їздить на роботу. Бо в

райцентрі вважає за краще жити. І це при тому, що була хвору людину до лікарні немає на чому відвезти. Сам був свідком, як просив один старий машину. Такого йому начальника закрутив, що бідний колгоспник аж з лица почорнів. Голова сільради маргарин — маргарином. Ні шкоди від нього, ні користі. Треба було для безробітного парторга з того ж «Здобутку Жовтня» роботу знайти. Поставили його головою сільради. Навіть не потурбується, щоб один телефон на всіх селян був. Уночі, скажімо, контора закрита, пошта — теж, а прихопить кого хворого?

Та кому ми, скажіть на милість, прості люди, потрібні? За три роки, що я на пенсії, жодна душа, владою уповноважена, до двору не зайшла. Обіцяли забезпечувати продуктами. Науково-дослідний інститут у Києві працював над переліком продуктів, необхідних потерпілим від радіації! Є там навіть ікра червона та чорна. Не кажу вже про такі «делі-

катеси» для села, як сир, масло. Не смійтеся, на сільських прилавках молочні продукти рідко побачиш. Люди стали менше худоби тримати — не накупішся. А сам я сіна, як розумієте, для корови не накошу. Цукор, борошно теж не пам'ятаю, коли й у вічі бачив. Надходить зрідка з Харкова до райцентру посилка на моє ім'я. Ідь за 20 кілометрів, щоб узяти кілограм вареної ковбаси, кілограм риби, напій кавовий (це замість чаю та кави), банку скумбрії (замість печінки тріски, що в переліку), та банку тушонки (думаю, проходить вона за графом ікра або краби). Ну, ще гречку дають, але за таку ціну, що краще лободу їсти. Зважте, оте пільгове забезпечення давно стало фікцією. Бо тепер найбільший дефіцит — гроші. Для чого, скажіть, мені право придбати пральну машину, коли тих машин за 6 тисяч і вище бері — не хочу? Від такого життя на Місяць завнеш. І я ж не один такий. З кожним роком інвалідів на Україні більше. Кожен може потрапити до контингенту знедолених. Ось тоді й зрозуміє, за що боролися...

Записала
Лілія МАКСИМЕНКО.
Харківська область.

Україна Молода, 14.07.

— Позич, Петровичу, лампочку на годинку — до нас гості прийшли...

Указом Президента Леоніда Кравчука першим віце-прем'єром України призначений Валентин Симоненко, колишній мер Одеси. Володимир Лановий увільнений з посади віце-прем'єра й міністра економіки.

Хлібний бунт відбувся в Новомосковську. Причиною його стали перебої з вчасною доставкою хліба в магазини. На сьогодні порядком тут наведено, а місцеве начальство запевняє, що борошна вистачить до нового врожаю.

„Молодь України,
14.07.

Хто ж поважатиме нас, "панове"?

Скажіть мені, простій пенсіонерці, куди ми йдемо? Невже до XVI-го століття, до панів та холопів? А схоже на це...

З виступу депутата В. Пилипчука на сесії Верховної Ради зрозуміла, що кожному громадянину України буде надано сертифікатів на 17 тисяч карбованців, тобто всім порівну. Виходить, пропрацювавши 40—42 роки, кожен заробив 17 тисяч карбованців. Отож до початку приватизації /оскільки умови праці і життя начебто були рівні/ у нас у всіх повинна бути однакова кількість грошей /я не беру до уваги 5—15 тисяч карбованців, які могли бути чесно заробленими заощадженнями/. Але у тих "ділових людей", в котрих вже зараз є по 200—300 тисяч і навіть мільйони, де вони в них взяли? Вони що ще й в Америці за сумісництвом працювали? Виходить, що привласнили вони державні гроші, тобто народні.

Мабуть, було б справедливо повернути награбоване державі, а потім вже розподіляти усім порівну. Замість же цього ми бачимо, як ці злочинні капітали "відмиваються", вкладаються у "малі підприємства", "кооперативи". І виходить, що нечисті на руку, накривши з народної кишені грошей, стають панамі, а хто чесно працював все своє життя — холопом. Тобто, хто більше вкрав, у того, як то кажуть, більше прав.

А хто ж у нашій країні більше вкрав? Напевно, той, хто мав доступ до цінностей, хто був при владі. Адже відомо, що і критикували, і судили тільки "носіїв", тобто тих, хто на виробництві крав якусь дрібницю і виносив її. А от "возії" ніхто не помічав, ніби їх і не було, хоч кожний розуміє, що "возій" за один раз вивезе машиною або вагоном /чи вагонами/ стільки, скільки "носієві" за все своє життя не винести. Але ж "возія" не чіпають, бо то — усіма шанований керівник, і коли він краде, то дає й другим, як правило, вищестоящим — одним, щоб мовчали, іншим, щоб допомагали і т. п.

Таким чином, вкрав більше той, хто був при владі. А хто був при владі, той і залишився при ній. Але вже так нахапався, що хочеться бути "паном", а не якимось там

справжнє обличчя/. Звідси, на моє переконання, й наполягання деяких "діячів" за всяку ціну запровадити в Україні звертання "пан", посилюючись на те, що це — нібито українська форма ввічливості. Звідки пішло це звертання, знає кожний учень середньої школи і не треба замилювати людям очі. Йх і так нам надто довго замилювали...

Одна з особливостей демократії, гадаю, полягає у тому, що вона

враховує і здійснює бажання й прагнення не одного якогось прошарку населення чи партії, а всіх, і в суперечках та референдумах виявляє, що необхідно для всіх верств населення, а на цій основі вже виробляється спільна програма дій.

То хто запитав в українського народу, чи потрібне йому це "панство"? Звісно, хто любить владу, той дуже рідко любить людей, але як же треба ненавидіти свій народ, щоб без його згоди, навіть без рішення Верховної Ради де тільки можна нав'язувати оте тричі прокляте нашими дідами і прадідами "пан".

Згадаймо, скільки панів змінилося на Україні: польські, російські і свої, українські, але всіх їх народ ненавидів, бо усі вони прагнули жити за рахунок народу. І чи варто було нашим дідам і прадідам проливати стільки крові, визволяючись від ненависного панства, щоб тепер добровільно сунути свою шию знову у те ж панське ярмо?!

А як боляче дивитися, що, з одного боку, у великих світлих палацах культури вшановують пам'ять Великого Кобзаря, його безсмертну творчість, яка є чи не найбільшим звинувачувальним документом панам і панщині, а з другого — насаджують в Україні огидне Шевченкові панство. Чи не глум це над генієм Кобзаря?

Кажуть, те, що не керується логікою, не може бути розумним. То як же витлумачити ситуацію, коли усі високі і нижчі керівники — і політичні, і господарські, — які довели Україну та її економіку до такого злиденного стану, і далі керують державою? Де ж тут логіка? Де ж їхня громадянська совість? Усі вони швидко переорієнтувалися, знищили партквитки, але чому ніхто з них не відмовився під панських привілеїв, від того ж таки крісла, від квартири, дачі, спецавтомобіля, спецполіклініки і т. ін. І куди ж вони нас ведуть ці безпринципні керівники, котрим однаково, яку ідею втілювати в життя — соціалістичну, комуністичну чи капіталістичну, аби тільки залишитися біля корита в командному кріслі? Здається, Арістотель говорив, що Закон керує державою. Ми ж входимо у ринок, нехтуючи усі закони.

У цивілізованих країнах бізнес чесно й порядно заробленого капіталу. У нас же бізнес починається із злочинного капіталу. Хто ж нас буде поважати, "панове"?

В. ПРОЦЕНКО.

м. Сквиря,
Київська область.

„Вісті з України“
№ 32.

НЕ НАЗИВАЮ ЇЇ РАЄМ...

У БІЛИКАХ цю хату знає кожен. Місцеві люди повідують про неї навіть асілякі легенди. Одні, наприклад, стверджують, що в цій хаті майже рік жила сім'я Крупських. І маленька Надійка, майбутня Надія Костянтинівна, дружина геніального Леніна, саме в цьому помешканні навчала місцевого малечу грамоті. Інші, спираючись на цілу низку документів (їхнього походження та місцезнаходження ніхто, правда, не знає), переконують, що тут жив сам піп Гапон... Отож, виходить, хата є історичною пам'яткою. Музейом, можна сказати, під відкритим небом...

Не буду схилати вас до тієї чи іншої версії, але безсумнівно одне: ця хата справді історичний об'єкт. Хоч би тому, що в ній і сьогодні живе людина. Параска Федорівна Малина.

Хто вона? Не доведено, чи була Параска Федорівна старанною або героєм сталінських чи якихось інших п'ятирічок. Була просто селянкою, яка гнула спину на роботі від зорі до зорі. А тепер знала перш за все тим, що дожила

до столітнього віку. А це в наш час не так уже й просто. Та ще за нелюдських, можна сказати, умов, які склалися довкола неї. До минулого року вона не одержувала жодної копійки пенсії. Зараз же її грошей вистачає лише на шматок хліба та ложку олії на день. Коли їла щось смачніше, вже й не пам'ятає. Правда, буває, що богомільні сусіди занесуть миску якогось варива.

Є у Параски Федорівни два сини. Та вони вже самі у такому віці, аби їм хто допоміг. До того ж їхні взаємини з неньою склалися не такими, якими б мали бути. Тож старі сини майже забули про ще старішу матір. А місцева влада? — виникає мимовільне запитання. Слава Богу, у селищній Раді знають про існування Параски Федорівни, співають її вікові, не схвалюють ставлення рідних дітей. Та й усе. Конкретної допомоги ніякісної. У голови Ради Станіслава Семеновича Пури та його заступника — клопотів не один десяток. І всі вони вагомі і, як кажуть, ма-

ють під собою ґрунт... Але бабусі від цього аж ніяк не легше. Стан її душі найкраще характеризує її відповідь на питання, що б вона хотіла цієї миті понад усе. Параска Федорівна не задумується ні на секунду: «Єдине, чого хочу, — це смерті».

Костянтин БОБРИЩЕВ.

Кобеляцький район
Полтавської області.

На фото: Параска Федорівна Малина та її хата.

Фото автора.

„Сільські Вєсті“, 7.08.

3 березня 1992 року

„Маяк“ потрапив до Австралії

О ПОГЛЯД «ЛЮДИНИ ЗІ СТОРОНИ»

ДНЯМИ до редакції нашої газети пошта принесла листа, зворотня адреса автора якого була надрукована англійською мовою: Аделаїда, Австралія. І наш, «богодухівський» іс — Пилип Вауно. 28.01. 1992 р.

«До мене дістався округлою дорогою ваш «Маяк», з якого я дізнався про себе в замітці П. Дубинки «... і тепле слово з рідного краю» («Маяк», № 40, за 2 квітня 1991 р.)

Я був проїздом через Богодухів другого травня. Все місто було в червоних прапорах, від яких мені стало нудно і гидко. Ішов дощ, і я спостерігав, як по розмоклих тротуарах ковзалися люди, і думав собі, чи не краще було б витратити гроші на східці, аніж на масу червоних прапорів.

Але, може, почав не з того. То були мої перші враження, яких я не зміг позбутися. Може тому, що йшов дощ.

Та наступного разу я приїхав, як було сонячно. Пішов пішки навколо моєї «альма матер» і побачив її голою сиротою на розі Пушкінської і ще якоїсь незнаній вулиці (а лист має на увазі старе приміщення СШ № 3, яку закінчив у 1940 р.). Отож, продовження тієї вулиці я й шукав, бо моя однокласниця сорокового року просила відвідати якусь її рідню та сфотографувати її колишню хату. Вулиці Успенської я так і не знайшов, бо про неї ніхто не чув. Сказали мені люди, що, може, її вже давно перейменували прізвиськом якогось героя. Але справа в тім, що то не був місцевий герой, а якийсь заборода.

Взагалі ж, місто зрусифіковане, люд за турканий комуністами, які для місцевого населення або мало, або взагалі нічого не зробили. Зате першого травня було багато червоних прапорів. А та пара магазинів, що продавали хліб і воду, були настільки брудніші, що в них аж боязно зайти.

Як я вже почав однією нотою, так і потягну далі. Третя середня школа, в якій я колись навчався, навіть за «батька народів» була українською. А який яничар придумав її зрусифікувати? Про цей ганебний акт знає цілий світ, і я сподіваюся, що з самостійністю України вона знов стане українською. Тут в тридцятих роках вчили найкращі вчителі Богодухова: Петро Шигимага, Іван оля, Микола Слісаренко та інші. В цій школі колись також учився, якщо я не помиляюся, і Микола Хвильовий.

Все приміщення школи було обсажене великими зеленими кленами, які надавали їй надзвичайної краси і почуття затишку.

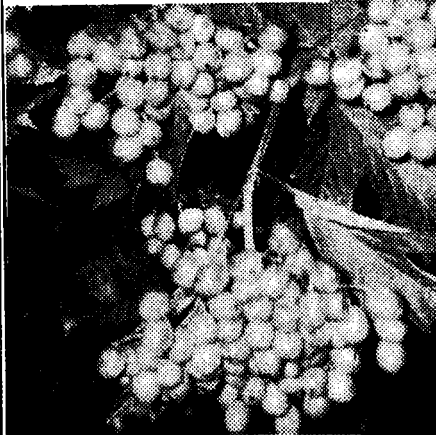
Всі вулиці носять назви або російські, або комуністичних героїв. З усієї похмурості (в центрі міста якесь брудне тирлице) одинокий привітний магазин-книгарня (і тут не обійшлося без комуністичного героя).

Мене здивував добрий вибір книжок, навіть українських.

Почекайте, я ще не скінчив гудити. На горі, при виїзді з міста, стоїть на підвищенні символ терору — танк. Пощо його там? Щоб тримати населення в покорі? Але, слава Богу, як і пам'ятником комуністичним кумирам, так і танкам приїде кінець: світ втомлений від воєн і насильства. Забагато жертв поніс і український народ у боротьбі проти насильства та терору жорстокого комунізму. Нехай буде йому, на решті, кінець. Погляньмо лише на його «господарювання». І економічну кризу, до якої doprowadили Україну комуністи!

Звичайно, мені неприємно писати про такі речі і неприємно все гудити. Але я — оптиміст і впевнений, що Україна вийде колись із цього сумного стану. Приємно все-таки побути в рідному краї, походити дорогами і стежками, якими ходилося хлопцем. І тут побачив багато змін, але не на краще. Зате українська гостинність і далі спрацювала... Я вдячний всім за прихильність до мене. І хочеться зустрітися з своїми земляками та розповісти про незнаний їм світ. І якщо цими моїми роздумами когось образив — вибачаюся.

Ваш земляк —
Пилип ВАКУЛЕНКО.

ВІД РЕДАКЦІЇ. Друкуючи листа нашого земляка, якого доля занула до далекої Австралії, редакція допускає, що читачі газети, як і ми, не повністю поділяють точку зору автора на деякі його висновки — інша політична психологія, інший уклад життя, звичайно, наклали відбиток на його мислення і оцінку побаченого.

Але ж вважаємо, що погляд «людини зі сторони» має для нас і позитивне значення. Адже ми так звикли до цих брудних магазинів, «тирлом» у центрі міста, що просто вважаємо це за норму. Але ж це так страшно — вважати нормальними фактично нелюдськими умови існування.

Якщо у читачів є свої думки стосовно даного листа — напишіть нам про це. Найцікавіші і найцікавіші із них ми неодмінно надрукуємо в газеті.

Обурюємось!

РЕЗОНАНС

МИ уважно прочитали лист нашого колишнього земляка Пилипа Вакуленка до редакції газети «Маяк». Автор його намагається переконати нас у тому, що ми живемо брудно, некультурно. Деякі недоліки нашого буття ми бачимо самі і докладаємо зусиль до їх викоринення. Правда, не все поки що вдається, але сподіваємося на краще.

В листі вражає негативне ставлення автора до того, що для нас є свідченням. Наприклад, він називає «забродами» людей, які, принесши визволення нашому місту в серпні 1943 року. Автор, мабуть, не знає, що під час німецької окупації у Богодухові було розстріляно і повішено 222 чоловіки, серед яких знаходились жінки і діти, а понад дві тисячі були загнані на німецьку каторгу. І вже після звільнення внаслідок дводенного бомбардування загинуло близько 1500 чоловік, зруйновано 739 будинків.

Потому, мабуть, невідомо й те, що 7012 наших земляків, захищаючи рідну землю, загинули. Більшість з них — це ровесники автора листа. Крім того, в боях за Богодухівщину більше п'яти тисяч полягли смертю хороб-

рих. І цих людей, воїнів різних національностей, він називає «забрдами». Ми низько вклоняємося їм, в знак пам'яті про них назвали нашу вулицю.

А тепер — про танк, який стоїть на постаменті при в'їзді в Богодухів. Його поставлено на честь загиблих воїнів-танкістів, що принесли нам визволення. На цьому танку першим у своє рідне місто Богодухів в'їхав наш земляк І. С. Івченко. На честь його названа вулиця, на якій він народився.

Складається враження, що автор листа навмисне не побачив, що в нашому місті і районі сталися великі зміни. В короткий час збудовано нову полі-

клініку, СПТУ з усіма службами і вигодами, аптеку, будинок зв'язку, будинок молоді і ряд торговельно-побутових об'єктів. У місті зведено нових і реконструйовано 3 середніх школи, в одній з яких викладання ведеться українською і російською мовами. В селах району виросли 18 нових шкіл.

До речі, про червоний колір. В українців він був улюблений, бо вишиванки розквічувались червоними і чорними нитками.

Судячи з листа, пан Пилип Вакуленко у

1940 р. був уже дорослою людиною. Як і тисячі його ровесників, мав бути в лавах Радянської Армії, а потім захищати свою Батьківщину. Але ж волею долі цей відрізок часу випав чомусь із біографії Вакуленка, і він навіть не знає, що вулиця Успенська, де нібито мешкала його однокласниця, на початку 30-х років переіменована на вулицю Карла Маркса.

Спростовуємо ще кілька фактів: П. Шигимага, про якого з таким захопленням пише автор листа, під час окупації вірно служив фашистам, а потім утік разом з ними, приховивши з собою і сім'ю. Вчителі Іван Оля, Іван Слюсаренко — хороші фахівці і порядні люди. І, врешті-решт, слово «тирло», яким Вакуленко називає центр міста, ображає всіх наших мешканців.

Шкода, що уродженець Богодухівщини замість туги по ній і любові до неї вилив на голову своїм колишнім землякам шаплик бруду.

О. ЮХНО — голова районної ради ветеранів, **М. КРЕСТЬЯНОВ, Н. ШУБА** — заступники голови районної ради ветеранів, **Г. СИМОНЕНКО** — відповідальний секретар районної ради ветеранів, **А. КАТКОВ** — пенсіонер.

«Дуже гнівалась, читаючи те, що написав Вакуленко» і про танк, який ми вважаємо свяченою, і про назви вулиць, і про прапори. Але онук-школяр мене зупинив, мовляв, все там написано вірно, бо за кордоном, мабуть, не знайдеш такого безладдя.

Т. ГОЛУБИЧІ, ветеран війни та праці.

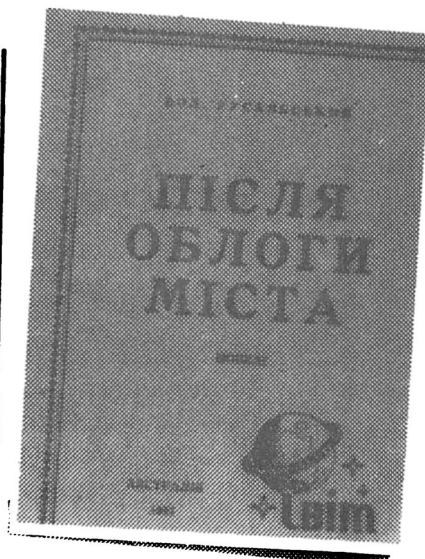
АВСТРАЛІЯНА

Українські автори Південної Австралії та їхні книжки

Коли я почав збирати матеріяли про книжки, надруковані в Аделаїді та авторів, що живуть або жили в Аделаїді, я не сподівався, що я відкрию поклад скарбів цих книжок і їхніх авторів. І чим більше я шукав, тим більше знаходив. Інтродукцію, що вже написав, довелося переписувати. Бо виявилося, що по деяких книжках, що появилися на перших порах, вже не лишилося і сліду. Деякі автори мають лише по одному примірникові їхніх творів і за ними вони дуже дорожать. Але перефотографувати їх вони мені дозволили, бо справа має історичну вагу і пройшло б ще небагато років, і нікому вже були б про них писати.

В пошуках за цими книжками мені допомогли добрі люди, які також вважають, що пам'ять про авторів і по їхніх книжках не мусить пропасти. Це наше культурне і духовне надбання і воно мусить зберегтися для історії нашого поселення в Південній Австралії.

Але перше українське слово уже було надруковане в дорозі до Австралії на кораблі «General Sturgis» в циклоstileтовому журналі «Over the Equator». Виданий він був на семи мовах 10 травня 1948 року десь серед Індійського океану. Якийсь дивак навіть подав і координати: 125°18' довжини та 36°33' широти. Чому на семи мовах? Бо плывло до Австралії з таборів ЮНРРА сім різних національно-

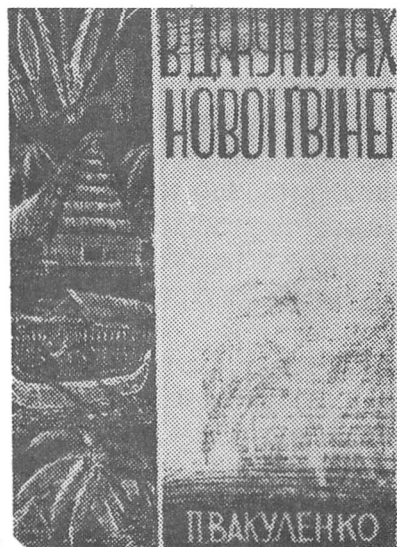
стей: три балтійські групи, українська, польська, сербська і сьома невідома (румунська?). На обкладинці також дати: Венеція 17 квітня, Сідней 14 травня 1948 р. 27 днів на морі! Українці мали дві сторінки. На першій вгорі була намальована писанка з вишивкою і море, і корабель. Моя стаття «Великдень на екваторі» починалася епіграфом Івана Франка з поеми «Перший Великдень волі»:

...Великдень - Боже мій!

Ще як світ світом

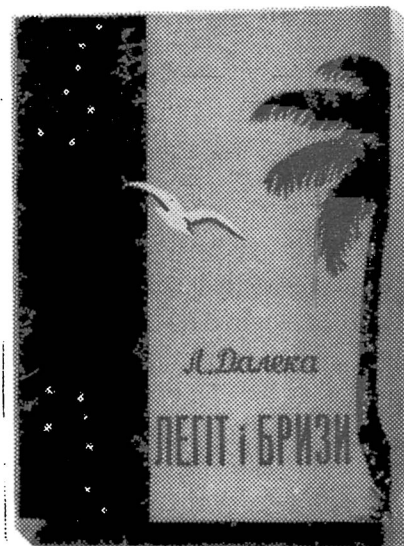
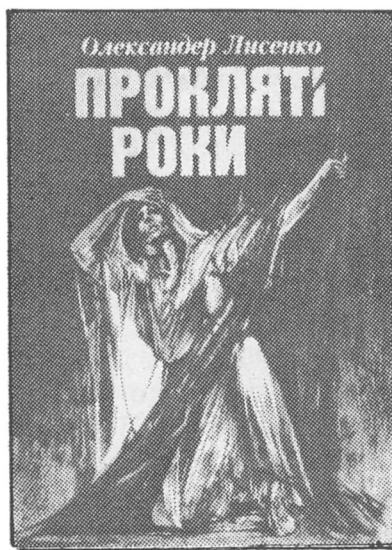
Не було в нас Великодня такого!

І дійсно! Чи хто з нас, що родився і зріс в Україні міг собі подумати, що доведеться раз в житті празнувати Великдень серед Індійського океану?! І навіть я, великий і непоправний мрійник, як пас хлопцем корови, міг годинами лежати горілиць в зеленій траві, дивитися на химерні візерунки хмар, що мінялися і пливли кудись за далекий обрій і мріяти про незнані казкові краї. Але в моїй хлоп'ячій, хвилюючій фантазії я такого собі не міг навіть і припустити!

Прибувши до Південної Австралії в різні роки, дехто незадовго взявся за друк своїх творів або привіз уже видані в Німеччині і продавав тут. До таких належали книжечки І. Малетича, Юрія Одлиги, Андрія Квітко. А потім деякі автори почали видавати свої твори аж в Аргентині, а деякі і в Аделаїді, користуючись чужими лінотипами, але своїми привезеними з собою матрицями.

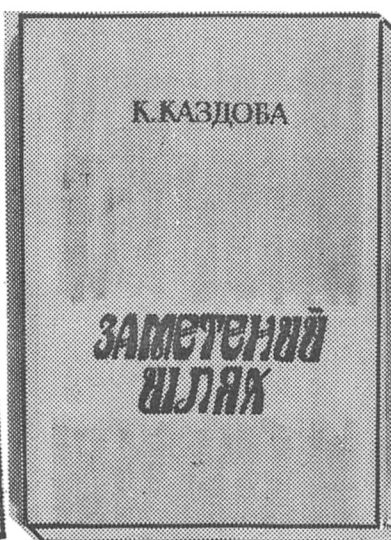

Мабуть першою друкованою книжкою в Аделаїді була книжка новел В. Русальського «Після облоги міста». Вона була друкована в 1951 році австралійською друкарнею в Гавлері за 20 миль від Аделаїди.

Другою книжкою, що була друкована в Аделаїді була книжка П. Вакуленка «В джунглях Нової Гвінеї». А потім послідували його книжки на австралійські теми.

В Аделаїді також в 1954 році вийшов перший номер альманаха «Новий обрій» в друкарні «Єдність». В 1957 році заявила про себе ліричним збірником віршів Галина Чорнобицька — «Легіт і бризи», а пізніше в Канаді збір-

Вельмишановна Редакція «Вільної Думки»!

У «ВД» ч. 26 (2337) в статті «Чорнобиль і українська діаспора» п. Г. Коробко докоряє діаспорі, що вона у своїх клюбах «після декількох келішків пива ведуть за столом... боротьбу за відновлення української мови в Україні» та зачіпляють тему «російського пост-соціал-націонал імперіялізму», а про Чорнобильську трагедію ні словом не згадують.

Під кінець закликає, з тим же докором: «Якщо дійсно любите Україну, то допоможіть їй! Чим можете, — живим словом до жертв, медикаментами, грішми. А не пустим базіканням про українську мову та агресивність російського імперіялізму».

Дорогий пане Г. Коробко, заглянемо правді в очі.

Весь світ на нещастя Чорнобиля відгукнувся зі співчуттям і пропозицією допомоги. Зарозуміла Москва відкинула допомогу Заходу. Захід лишив свою допомогу відкритою. В Москві передумали і акція допомоги Чорнобилю розгорнулася і в Австралії. Українська діаспора віднеслась пасивно і не помилилась, бо коли приїхали «чорнобильські» діти, то всі були росіянами та ще й не з Чорнобиля, а з Москви, чи Одеси.

З відновленням Української Державности допомога акція Чорнобиля розгорнулася і українська діаспора взяла в ній активну участь. Під проводом ВШ. пані З. Ботте, якій український уряд дав ім'я Матері Чорнобиля, було зібрано більше мільйона доларів, не лише від українців, а й від корінних австралійців.

Сьогодні вже минуло 9 років від Чорнобильської аварії і вже час, щоб український уряд опрацював свої плани і рішення по ліквідації жакливих наслідків Чорнобильської аварії. Як буде оголошена відповідна програма ліквідації атомного заневищення і її кошторис та просьба допомогти, то всі держави світу не відмовляться допомогти і діаспора не відстане.

Мою родину те нещастя також не минуло. Двоюрідний племінник Микола Ярошинський гасив четвертий реактор і в 1990 році помер від радіації. Моя сестра Марія повела мене на його могилу в Смілій, поплакали, поспівчував їй та залишив її з невідшкодованим жалем. Микола залишив двох синів і дружину, які потребують допомоги.

Але як? Бездушні злодії обкрадають бідних, хворих сиріток-жертв Чорнобиля. Пачки не доходять до адресатів. Це вже перевірено і доказано, що допомога діаспори «губиться в дорозі».

Сьогодні в українських новинах з Києва я ще не чув про позитивну акцію Чорнобильської катастрофи, зате про «прихвати́зацію» нардепів і міністрів України новин не бракує. Вся система управління державою спаралізована мафією, корупцією, злочинством і ніхто нічого не може зробити. Та виглядає, що ніхто нічого й не хоче робити.

Ледачий, бездушний злодій кровопиєць-комуніст, космополітичний гібрид, якого 75 років виховував СРСР, залишений при владі в Україні, не здатний навести порядок в хаті — загнуждати розгул мафіозів, які керують згори міністрами і нардепами. Порядок в хаті може навести лише її господар — український патріот - націоналіст. Якби отой господар правив сам своєю Україною, то напевно не дозволив би знищення Дніпра-Славути, екологічного і нуклеарного заневищення, а цим самим і запобіг би Чорнобильському нещастю.

Українська діаспора свідомо загрозливого нещастя України і оті її турботи, за склянкою пива в клюбах, при церквах, чи де б вона не збиралась, не є «пустим базіканням», а найзагрозливішою проблемою Української Державности.

Діаспора вже досить нагріла злочинські руки в Україні і сьогодні замазати дійсність «Чорнобильською сльозою» Вам, пане Г. Коробко, мабуть не вдасться.

**Г. Кононенко,
Тувун Бей, ННВ**

Досить дивним маршрутом летів цього разу літак «Люфтганза» з Франкфурту до Австралії. Замість того, як він летів до Франкфурту з Сіднею (з Бангкоку через Бенгальську затоку, Індію, Афганістан, понад Аральським морем, де впадають Сир Дар'я і Аму Дар'я, попід Уральськими горами, через Волгу поміж Москвою і Харковом на Варшаву, Берлін і аж тоді на Франкфурт).

Назад в Австралію, вилетівши о 3 год. пополудні, літак взяв зовсім інший курс: Понад Карпатами, через Румунію, потім перерізав Чорне море посередині, понад Кавказом, понад Баку і Каспійським морем, понад Аральським морем і повернувши перед Гімалайськими горами, взяв курс, як звичайно, через Індію і Бенгальську затоку до Бангкоку.

Що прийшло нам на думку описати, може й не так цікаві маршрути літаків «Люфтганза», це те, що сталося, як Боїнг 767, перелетівши берег Австралії, замість летіти понад Дарвіном по діагоналі на Сідней, він взяв курс правіше, обминувши Дарвін. Ми це все бачимо на мапі, що показують підвішені в літаку телевізори через усю довгу подорож, і ми дивувалися з дивного маршруту.

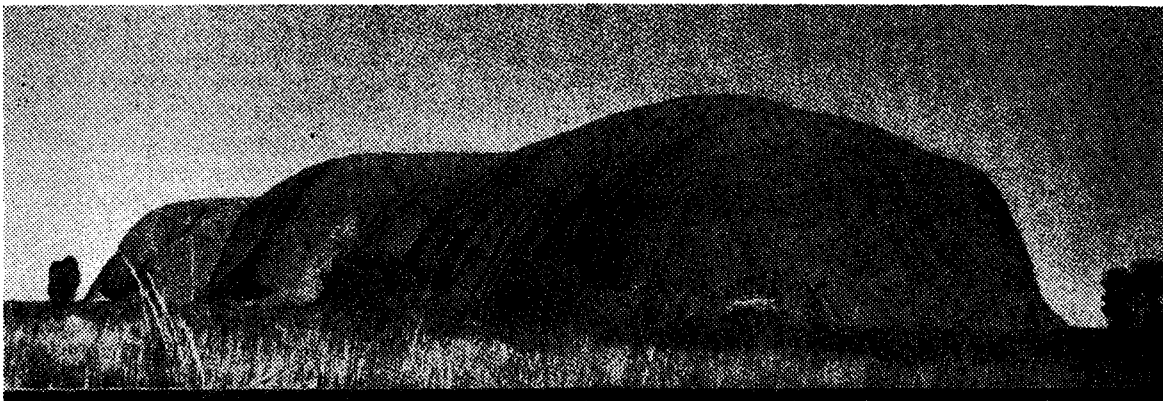
Раптом до пасажирів звертається капітан: «Через годину ми побачим Ерс Рок». Це австралійське диво природи, де серед пустинної рівнини сидить величезна червоного кольору кам'яна гора. Всі туристи, а особливо закордонні, обов'язково хочуть побачити це диво. І полізти догори, тримаючись за вбитий в скелю залізний ланцюг. Деякі туристи, почавши лізти догори, раптом лякаються і повертають назад. Були і випадки, що й падали і убивалися люди. Внизу під горою до каменю прикріплені залізні плити з іменами двох чи трьох тих, що загинули. Деякі приїжджають сюди, щоб зробити унікальні фотографії, коли заходить ввечері сонце, Ерс Рок горить червоним вогнем.

Декілька років тому там було побудовано дуже модерний готель, що серед гарячої пустини має басейни для купання. Австралійський уряд передав Ерс Рок в користування і наглядання за горою законним власникам — аборигенам.

Наближаючись до Рок, літак почав знижатися і капітан звернув увагу пасажирів, що за п'ять хвилин з лівого борта можна буде бачити гору. Все ще втрачаючи висоту, капітан спустив величезний 767 з трьома сотнями людей на борту майже на самий верх гори, і потім повільно облетів її навколо. Ефект був вражаючий! Люди товпилися до вікон, захоплені цим надзвичайним видом! Якби десь звідкись вихопився малий літак, які тут возять з Аліс Спрінгс туристів, могла б статися страшна катастрофа, але це все, мабуть, було узгоджено з Департаментом цивільної авіації. Нам не вірилося, що капітан літака зробив це на власну руку. На борту літака в більшості були німці-туристи, яким капітан хотів догодити і зробити приємність побачити зблизька Ерс Рок.

А потім, повільно набираючи висоту, літак взяв курс на Сідней, прибувши туди, як у місті почали загортися перші вогні...

Пилип ВАКУЛЕНКО

Величезний моноліт Ерс Рок підіймається 350 м. над пустиннею.

Великдень на екваторі

79

Великдень 1948 року для групи українців-емігрантів до Австралії залишиться пропам'ятним на все життя. Його довелося нам святкувати на розбурханих хвилях Індійського океану на борту корабля «General Sturgis», якраз при перепливанні екватора.

В суботу рано першого травня ми покинули Коломбо. Океан зустрів нас вперше за подорож поривистим свіжим вітром і проливним тропічним дощем. Сіро-олов'яні хмари, пошматовані вітром, низько пливли над водою, лили теплим густим дощем і закривали обрій. Пароплав різав темно-сині води, покидаючи з шумом на хвості хвилі, злегка погойдуючись цілим корпусом. Екіпаж корабля готувався до традиційного морського відзначення — хрещення на екваторі, а ми готувалися до нашого Великодня.

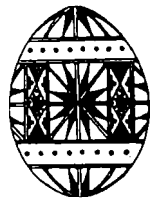
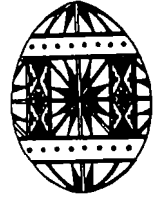
Хор при нестерпній горячі робив в каюті вечорами проби, обливаючись річками поту, а малярі, присівши десь в кутку біля вентиляторів, розмільовували писанки, а пані (а їх було мало з нами) в духоті в пекарні пекли паски, в кухні фарбували крашанки. Білоруси та югославці приєдналися також святкувати різдво і активно допомагали в усьому. Українців на пароплаві було біля 250 осіб, а всіх святкуючих разом було біля 370.

Аж ось прийшла і неділя — це урочисте свято Великодня. О 9 годині ранку святочно одягнені українці, білоруси, югослов'яни сходяться до їдальні. Якийсь урочистий спокій на душі, а в серці затаєна туга. Кожний стає при столі, а на ньому на підносі лежать крашанки, скибками нарізана паска, кусочки ковбаси. Хоч і не пишна була страва, може бракувало чого, але все-таки головне було. Півколом поставали хористи біля передніх столів, що були приготівлені для гостей і жінок. Аж ось прийшли і гості з корабля, привітно усміхаючись, поздоровляючи нас з празником, бажаючи нам щасливого майбутнього.

Потім вони оглядали картину на стіні: це пароплав на морі, а збоку обрамована гарною вишивкою велика писанка, а над усім цим стрічка з написом: Христос Воскрес! Вони також подивляють гарно вишиті сорочки хористів і потім займають свої місця при столах. Перед ними стоять гарненькі пасочки та яскраво розмальовані писанки, якими вони широко захоплювалися.

Аж ось пролунало торжественно-зворушливе хорова «Христос Воскрес», понеслось по каюті і відбилося глибоким відгомонам в наболілих серцях. Присутні, втупивши свій зір кудись в одну точку, витають думками десь далеко коло своїх рідних, які десь так далеко на батьківщині, ще й тепер несуть свій тяжкий хрест. Дехто втирає непомітно неслухняну сльозу... Хор відспівує «Отче, наш» і починається скромне снідання. З коротким словом виступає Петро Ягеча: — «І це довелося чати і цього року почути радісний гомон воскресних дзвонів, обтерти сльози і розвеселити серце любій матусі, образ якої стоїть нам перед очима... Наприкінці промовець висловив непохитну віру в те, що як воскрес Христос, так і воскресне самостійна Україна! Пам'яткою для екіпажу корабля про наш Великдень на екваторі лишились подаровані писанки.

Пилип ВАКУЛЕНКО

ПОДОРОЖ ДО ТАСМАНІЇ

Була весна. В міському парку в Нью Норфок, мимо якого ми їхали, цвіли багатьма кольорами тюльпани: червоні, рожеві, жовті, малинові, білі, і навіть чорні. Досі небачена їхня краса аж перехоплювала дух!

Ми оце півгодини, як прибули з Аделаїди, і довголітній голова гобартської української громади пан Григорій Комишан з дружиною, підібрали нас з аеропорту і ми їдемо до їхньої хати аж 37 км. на північ від Гобарту.

Дорога в'ється понад широкою річкою Дервент і за кожним поворотом її, відкриваються нові мальовничі краєвиди. Сині гори, що обступають річку з трьох боків, творять разом з нею незабутні картини, і я вже думаю, скільки можна було б зняти чудових знімків або намалювати гарних картин. Отут, думаю, рай для художників — сиди лише в тіні під деревами й малюй!

Де-не-де біля річки під деревами стоять авто і видно рибалок. Ми з Борисом проводимо їх заздрісними поглядами і думаємо, мабуть, ту саму думку: отут би було гарно також і нам поспробувати щастя...

Мій добрий друг Борис Захарів мусив їхати в Гобарт, щоб взяти участь у «Heartbeat» конференції аж три дні, а я пристав за компанію, щоб відновити знайомства та поїхати ще в неznані місця цього красивого острова.

□

Авель Тасман, відкриваючи його в 1642 році, не міг собі навіть і припустити, що через 350 років пізніше, сюди прибудуть з далекої України українські емігранти — втікачі з комуністичного «раю». Згідно даних, приготованих мені паном Комишаном, сюди наприкінці сорокових років, з таборів у Німеччині прибуло 422 особи. До 1994 року вибуло та померло 252 особи, а якщо додати сюди тих, що народилися в Тасманії, то маємо 517 осіб на сьогоднішній день. Про «українство» багатьох народжених в Тасманії, не доводиться й говорити. Багато з них женилися або повиходили заміж за чужинців, і вони вже навіть і не признаються до українського роду. Але знайшлося ще досить кількох молодих людей, що тепер керують тут невеликою українською громадою.

Але ті українці, що прибули сюди в сорокових роках, не були першими поселенцями Тасманії. Як пише мені пан Григорій, його син, працюючи як геолог в містечку «Зіген», натрапив на цвинтарі на могилу з написом «Нехай тобі земля буде пухом». З випадкових розмов показалося, що тут уже було декілька українських емігрантів, що попали сюди з Франції, а деякі через Сибір після Першої світової війни.

□

Перше казино Австралії в Гобарті на тлі гори Веллінгтон.

На другий день вранці пан Комишан завів нас до місцевої автобусної зупинки і ми поїхали поволі автобусом до міста — три чверті години. По дорозі ми рішили їхати до самого депо, щоб знати, де сідати на автобус назад до Нью Норфок. Ми, звичайно, не сподівалися, що там буде і туристичне бюро, і нам не треба було шукати його.

Тут ми довідалися про всі подорожі по Тасманії, а Борис Григорович тут же потелефонував до місцевого бюро «Heartbeat» і запитав, чи не могли б вони знайти нам нічліг в місті, щоб не їздити нам аж з Нью Норфок і не вставати так рано, щоб потрапити до міста на дев'яту годину. Як сказав Борис: «Краще поспати пару годин, аніж вставати о 6 годині ранку». Окрім того, йому треба буде повертатися пізно назад, а останній автобус до Нью Норфок відходить о 6 годині вечора.

Нам незадовго, заки ми чекали, потелефонували з «Heartbeat» і сказали, що замовили для нас готель у самому центрі міста! Ну, думаємо, це нам коштуватиме «пакет»! Але, ні! Всього 45 дол. за кімнату з сніданням та з двома ліжками. Хоч готель і був престарий, збудований в 1927 році, але ми в ньому вдень не сидітимемо. Ї є всі вигоди, включно з баром внизу...

Ми ж там на місці замовляємо собі подорож на другий день догори на гору Веллінгтон. Хоч мене пан Комишан і возив 15 років тому на ту гору, що домінує все місто і навколишні околиці, і звідки б ти не дивився, гори Веллінгтон не обминеш... Але манив сніг, що ще лежав на горі і заки він розтане, мені хотілося зробити знімки з снігом, яко-го я дуже давно не бачив... І головне, що мій друг Борис ще не був там.

На другий день о 12 годині ми відїжджаємо в маленькому автобусі у нашу подорож на гору Веллінгтон. Але спершу нас везуть через стару дільницю міста — Баттері Поінт — звідки гарні краєвиди на море — і шофер розповідає, що тут на Баттері Поінт колись родився і ходив тут же до школи відомий австралійський артист, що став славним у Голівуді — Еррол Флінн.

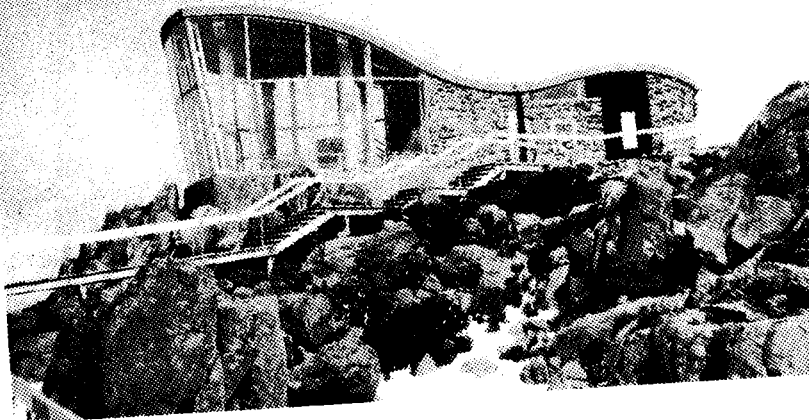
Поволі підіймаємося дорогою, що весь час в'ється догори через густий евкалиптовий ліс. Подекуди недалеко дороги стоять гарні особняки серед зелені дерев. Тут тихо і спокійно і, здавалося б, безтурботно. Але взимку, як розповідає наш шофер, сніги замітають дорогу до міста і мешканцям цих красивих домів, доводиться довго чекати, аж заки місцеві транспортні робітники не прочистять дорогу.

Майже перед самою вершиною гори, раптом запищав автобус. Мотор перегрівся і протестує! Ми зупиняємося в гарному місці, звідки видно краєвиди на місто, і заки мотор охолоджується, ми розходимося, щоб зробити звідси знімки. А повернувшись назад, п'ємо снігову воду, що падає по камінню шумним струмком на дорогу. Десь на самому верху гори тане сніг і пливе невидимими струмками вниз на долину... А сонце гріє і топить сніг...

Автобус весь час і даліше пищить, але шофер не звертає на те уваги і ми таки щасливо добираємося на самий верх, де вже стояв один більший автобус і люди блукали повсюди серед снігу і каміння. Ми покидаємо автобус і незабаром ідемо мимо обсерваторії по східцях вниз, над саме провалля і нас приголомшує надзвичайний краєвид: неначе на долоні лежав десь далеко внизу Гобарт, а за ним річка, море, гори та острови. Білою цяткою у гирлі річки видніється катамаран «Конкорд 11», який його власник під час випробовувань 8 жовтня зі швидкістю 70 км. на годину нагнав на кам'яний риф, на якому катамаран і застряг. Де сидить і досі, помимо всіх старань стягнути його з того каміння декількома буксирними суднами. (Його нарешті стягнули з каміння 20.11.94)

Роздивившись на ту Божу красу та набравши чудових знімків, повертаємося назад до міста. На околиці зупиняємося глянути на відому пивоварню «Каскади», яка виробляє пиво, яке можна пити і пити, неначе мед. Одно з найкращих пив Австралії.

*Обсерваторія на горі Веллінгтон.
Направо: Автор в снігу на горі.*

Внизу: Вид зі схилу засніженої гори.

Дві риби-яголи в акваріумі в Бішено.

Тасманський диявол у зоопарку Боноронг.

Тому, що пан Борис почав свої «Heartbeat» наради, я їду сам у Бішено (наголос на перший склад), хоч і пишеться «Bicheno». Мене цікавило східне узбережжя Тасманії, як рівно ж і те, що в Бішено є якийсь морський акваріум. Це рибальське і туристичне містечко лежить на Тихому океані і має через те найтепліший клімат з усієї Тасманії.

Їхали ми туди три години. Часом дорога підходила близько до моря і тоді відкривалися гарні краєвиди островів, що тяглися кудись на південь високими горами у синяві моря. Острів Марія показався і зник за густим лісом. Так його назвав Тасман на честь дружини губернатора в Батавії. А в більшості — до болю знайомий австралійський буш, сумний, нецікавий, з бідними фермами, що колись були багаті своєю вівцею. Хоч попадалися й ферми з великими отарами овець та зеленими пасовиськами.

Зате містечко Бішено було красивим. По лівій стороні дороги високі гори, покриті лісом, а внизу понад морем дорога далше до Сант Геленс. З правої сторони тихе містечко над синьою затокою з білим піском та декількома рибальськими шкунами.

Мене випускає шофер з автобуса і каже, що точно о третій годині, повертаючись з Сант Геленс підбере мене тут на дорозі. Їди, мовляв, до комплексу «Sea Life Centre», там оглянеш акваріум, а потім дадуть тобі обід».

Акваріум заповнений місцевою морською рибою різних видів. Тут я вперше побачив велекий смугнастий трампетер, що в наших аделаїдських водах є лише «пест», якого не їдять. Тут я також побачив і риби-янголи, але вони відмінні своїм забарвленням від тропічних родичів. Віконця в акваріумі малі і тяжко знімати риб, що постійно пропливають довкола. Тому, що всередині темно, треба вважати, щоб блискавка камери була під кутом до скла і не відбивалася на ньому.

Вистрілявши одну плівку, їду обідати у просторому ресторані, з вікон якого видно море. Всередині досить тепло і я замовляю свій обід. Захотілося до смачної риби пива, і я замовляю «стаббі» (330 гр.) марки «Premium Lager» з двома тасманськими тиграми на етикетці. Пиво — надзвичайне! Але й ціна також: \$4.50 за стабі! Думаю, повернуся в готель і запитаю скільки воно коштує там. \$1.90! Яка велика різниця. Але як я зайшов у бар і попросив того самого пива, з мене хотіли... \$3.00. Е, ні, думаю, нема дурнів, беру дві пляшки і йду до себе в кімнату.

Панство Комишани обоє завзяті рибалки. Хотіли паловити риби, щоб вудженою потім нас почастувати. Однак піднявся вітер і вони нічого не зловили.

14.10.1994 р. Сьогодні ми пливемо туристичним кораблем до шоколадної фабрики «Cadbury», що знаходиться на півострові «Clemtont», який впирається в річку вище Гобарту. Корабель, замість повернути догори, пливе вниз понад берегом і відкриває з моря чудові краєвиди на казіно, затоку та на засніжену гору Веллінгтон.

Раптом я здогадуюсь, чому ми пливемо до казіно. Підібрати більше туристів. І що за туристи! Старі бабусі, які ледве переставляють ноги, заходять всередину закритої палуби, де немає вітру і можна дивитися з вікон на краєвиди. І аж тоді корабель повертається на північ і пропливає попід містком Тасмана. В 1975 році тут сталася трагедія, як баржа «Ілава», навантажена рудою, врізалася в пілони і завалила два прогони моста, завдяки чому, десять авт впало з великої висоти в річку і потонули в неї, разом з 11 особами, що потопилися. Був суд і капітана баржі засудили на десять років в'язниці. Бо був п'яний також. Як розповів нам шофер, після того, як я попросив його зупинитися, щоб я міг зробити знімку містка, що капітан баржі евентуально покінчив самогубством — так на нього вплинула ця трагедія.

Прибувши в затоку біля фабрики, пришвартовуємося, і капітан оголошує, щоб на першу годину всі були назад. І пустився стежкою у фабрику, а ми за ним. Нас усіх заводять у великий зал (а нас 80 осіб!) і показують відео — історію фабрики та процес виробу шоколаду. А потім ділять нас на малі групи і кожну групу веде окрема провідничка, оголосивши спершу, що всі мають здати фотокамери. Це нас всіх здивувало, як рівно ж і те, що треба зняти годинники з рук і сховати по кишнях! Борис каже, що деякі годинники також можуть робити знімки.

Потім нам видали білі новенькі очіпки і наказали їх зодягнути на голови. щоб, часом, наше волосся не попало в шоколад. А на вуха дали навушники і ми виглядали на створіння з міжпланетного простору! Тут, на фабриці, всі носять ці білі очіпки на голові і не тільки ті працівники, що сортують і пакують продукцію, але й ті, що й продають його тут же в крамниці по знижених цінах, часом до 50%. Але, правда, обводили нас по всіх цехах і в кожному цеху частували нас шоколадними цукерками і ми бачили всі процеси виготовлення шоколаду.

Фабрика щоденно виробляє 100 тон шоколаду і частина його іде на експорт, головним чином до Китаю.

Шоколадна фабрика Cadbury, znana всім тим, що люблять солодкий шоколад. Вона стоїть над річкою на північ від Гобарту і працює на три зміни.

А потім були ще подорожі до Річмонду — нагода самим сфотографувати відомий місток, збудований арештантами ще в 1823 році. Тут же в Річмонді «перший» в Тасманії готель, «перша» церква, «перша» школа і багато чого іншого. Спекулюючи своєю давньою історією, тут все для туриста: картинні галереї, сувенірні крамниці, крамниця солодошів, готель — все це сидить при головній вулиці і робить на туристах бізнес. А ціни також для туристів. Звичайно — все високоякісне, хоч і дороге.

Перед Річмондом ми ще заїхали в маленький зоопарк Боноронг в погоні за знімками тваринки з поганим характером — тасманським дияволом. Диявол, як і більшість австралійських тварин, належить до роду сумчатих. Коли самиця народжує малят, вона ніби вбиває і їсть свого коханого, щоб він не поїв малят. Диявол росте до 90 см. і має дуже міцні щелепи. Будь-які кістки він трощить своїми сильними зубами. Але попри їхній поганий характер, (вони завжди б'ються під час їди) його можна ласкою з малого приручити.

В австралійських аборигенів є міф про диявола. Спершу він був увесь чорний і аборигени не могли його бачити вночі, коли той шастав по їхніх убогих харчових запасах. Тоді вони рішили звернутися до Бога, щоб той позначив його якимось. Тоді Бог, уволивши їхнє прохання, почепив дияволу по білій смужці: одну спереду, а другу ззаду, і тепер диявола можна бачити вночі...

Ми майже щодня ходили в порт, який лише 300 метрів від центру міста. Стояли на якорі різні кораблі далекого плавання: французька «Астролябія», «Аврора Австраліс», що застрягла була в льоду у Антарктиці, різні екскурсійні та рибальські кораблі, переважно греки, що виловлюють рибне багатство навколо Тасманії. Проходячи одного дня біля причалу, ми з Борисом побачили три контейнери з мушлями. Я беру в руки одну «каурі» і питаю капітана, скільки він хоче за неї? Каже, можеш мати її. Бери, скільки хочеш! Ми з Борисом вибрали собі, що хотіли, а потім подякувавши, пішли в парк біля Саламанки і під єдиним краном потім видовбували і вимивали з середини смердючу личину мушлі.

Гобарт невелике місто: компактне, чисте, приємне. Половина вулиць має автомобільний рух лише в одному напрямку і переходячи таку вулицю, вважаєш на рух лише з однієї сторони. Розташоване воно по обидві сторони широкого гирла річки Дервент, що впадає недалеко звідси в море і через яку стоїть довгий і високий міст Тасмана. Куди не повернешся, куди не глянеш — над тобою височіє гора Веллінгтон, і творить разом з містом чудові панорами, варті сувенірних поштових карток...

Пилип ВАКУЛЕНКО

Фотографії автора

Кам'яний міст в Річмонді, що має понад 170 років.

Південний Хрест

В самому кінці Спенсерової затоки, вершок якої заходить в солончаки пустині, ми з Гарольдом Гагою чвалаємо по багnistій піщаній мілині і електричним ліхтарем присвічуємо по заглибинах і ямах, де ще є трохи води, і шукаємо за камбалою.

Ми ще завидна припливли сюди Гарольдовим човном, знайшли місцину, де закинемо сітку, і заки стемніло, повечеряли, а потім закинули сітку, прив'язавши її до кущів. Тепер лише треба чекати на відлив води, щоб спіймалася риба в закинену сітку, як пливтимо назад з відливом.

Це вперше тут я знайомлюся з австралійським рибальством і Гарольд пояснює мені все, що й до чого. Як і в тропіках, ніч запала швидко і незадовго стало темно, як в цигана в вусі. На темно-бархатному небі висипалися незнайомі мені південні зорі, замигали, заворушилися, відбиваючись срібними цятками на гладкій поверхні води.

Повертаємося до човна, побачивши декілька камбал, що, перелякавшись яскравого світла, зривалися з піщаного дна, лишаючи по собі хмарку зворушеного піску. Це вперше я побачив цю плескату рибу, що має двоє очей зверху і захопився нею.

— Не звертай уваги на цю рибу, ми зловимо в сітку кращу! - каже мені Гарольд.

Залазимо в човен, вмощуємося, повертаючись спинами до легенького бризу, що тягне з води. Здалека з-за горба блимають вогні Порт Аґасти, містечка, з якого ми припливли. Тихо навколо, за милі ніде ані живої душі.

— А може б ти налив по склянці вина? - питається Гарольд, - мені щось холодно!

Шукаю в човні пляшку солодкого портвейну і наливаю при світлі ліхтарика кожному по склянці. Це вже не перша. Як вечеряли, випили по одній, як закинули сітку, випили, щоб риба ловилася, і оце знов.

Запалюю цигарку і всідаюся позручніше на сидінні. По хвилині другій Гарольд стає говіркішим, і помітивши, що я роздивляюся на зорі, які, здавалося, за цей час стали ще більшими, ще яскравішими, питає мене, чи я бачу Південний Хрест?

— Он де він, висить низько над обрієм! - і він тицькає пальцем у небо. — Там завжди південь, де висить сузір'я Південного Хреста. Звідси, мабуть, і назва!

З-поміж усіх зірок, він вказує мені чотири зірки, що творять ромб, а п'ята з правої сторони, яку ледве-ледве видно. А внизу по прямій лінії ще дві яскраві зірки, довкола яких крутяться сузір'я.

Від портвейну стає тепліше і незабаром Гарольд сидячи засинає, а я простягаюся на дні човна, під голову кладу скручену лину і засинаю й сам.

Прокидаюся, як Гарольд сіпає мене за плече, каже, підемо вибирати рибу, яку було чути, як вона плеще і хлюпається біля сітки, недалеко від човна. Вода з ковбані, яку ми пересікали сіткою, не вийшла зовсім і з десяток риб плавало по цій стороні сітки у мілкій воді.

— Це снапер, - каже Гарольд, - одна з найкращих риб!

Я в захваті схоплюю обома руками одну рибу, а вона коле мене гострими, як голки, плавцями і я охкаю від болю.

Не будь дурним, - кричить Гарольд, - принеси підхватку!

А потім, як малі діти, ганяємося з підхваткою по калабані, виловлюючи рибу. Зав'язуємо мішок з рибою і причіпаємо його до човна, залишаючи його у воді. А самі вмощуємося, щоб знов поспати. Хоч уже й не було коли.

Слухаю, як десь хлюпає вода та чую чайок у солончаках, та дивлюся на обрій, що світлішає з кожною хвилиною, дивлюся на Південний Хрест, що поволі блідне. І думаю, Боже, де я? І що я тут роблю?

У на кінець — подорож в історію...

Наша батьківщина - Україна — дуже мальовничий край. Особливо щедро природа наділила її чудовим кліматом і родючими землями, доки не з'явилися комуністи і не затруїли її нуклідами, нітратами та іншим отруйним брудом. Та дурними штучними морями, що гниють зеленими водоростями, і вода в них виглядає як зелена манна каша. І в такому коктейлі примушені купатися люди.

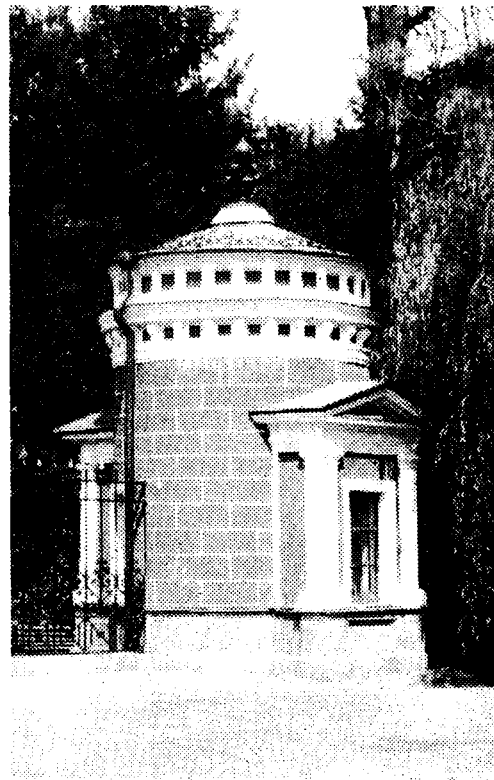
Зате, коли їдеш дорогами навіть тепер, душа милується як дивишся на безмежні простори ланів, як хвилюється, неначе море під вітром пшениця, яким яскравим золотом нагинають свої голівки соняшники або поля високої кукурудзи та зеленого гороху.

Де-не-де забілюють в селах високі мури недоруйнованих комуністами соборів чи церков — свідки давньої слави православного християнства. Але найбільш милують око і душу річки, ліси та села при дорогах, хоч і згубили вони свій давній вигляд: «Садок вишневий біля хати»... І хати вже не білі, а з сірих бетонних блоків і рідко з цегли. Пам'ятаю, як мені хотілося зазняти стару українську хату з солом'яною стріхою. Кажу до шофера пана Олексі: «Завези мене в якесь село, де ще є хати під солом'яною стріхою, дам тобі долар за кожну хату». А він і каже мені: - «У вас не вистачить доларів!». Але лише одну хату ми знайшли, знімок якої є в іншому місці цієї книжки. Це було в колишньому Богдановому селі Суботіві.

Ми їдемо в Умань, в історичне місто Коліївщини. Минаємо Смілу, а потім села, що потопали в зелені садків. Аж ось і місто Звенигородка. Прошу шофера зупинитися на декілька хвилин, як ми з паном Шапошником пускаємося по крамницях у розшук чорно-білих плівок, бо часом у таких далеких крамницях трапляються речі, яких уже не знайдеш по великих містах.

*Пам'ятник Тарасові Шевченку
у Звенигородці.*

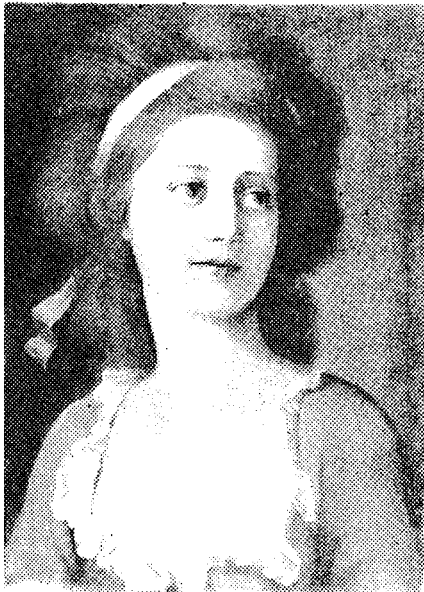
*Права вежа класичного стилю
при вході до парку.*

Роздивляюся на Звенигородку, про яку в «Гайдамаках» писав Т.Шевченко. Я рад, що мені довелося побути в цьому містечку і задоволити мою цікавість про неї. Хоч довго ми тут і не були, я потрапив зробити лише два знімки: один з газону квітів та двоповерхових будинків через дорогу та гарний пам'ятник молодому Тарасові. Заскочив на пошту і купив пару конвертів з лелеками.

Дорога в Умань вся в деревах і кущах. Як то українці люблять красу! Їдеш безконечним шляхом, він увесь в осокорах і лапатах кленах. Ніколи не замучить тебе одноманітність, а Умані не видно ще й здалека... Але на обідню пору ми таки добралися до нього. І шофер запаркував близько будинку адміністрації, а двоє наших подорожніх пішли туди в якихось справах. Будинок стоїть на самій горі і з вікон якого добре видно все місто. Це, мабуть, побудували комуністи для місткому партії, а може й КГБ, щоб спостерігати «ворогів народу»... Ми ж з паном Миколою, знов пустилися на даремний розшук неіснуючих півок. Місто мені чомусь так дуже не сподобалося - старе, нецікаве. Ті самі торговці на тротуарах, продають ті самі «снікери» і ту саму горілку.

В короткому часі ми всі сходимося біля авта і їдемо в пошуки гарного зеленого і прохолодного місця, щоб пообідати. Але спершу я шукаю церкву, що стояла десь тут на горі і де «неправовірних» перехрещували попи на православних, щоб уникнути гніву коліїв. — Ось вона! - каже Микола Данилович, і показує на якесь велике з колонами приміщення, що напроти міського парку. Мене це здивувало, бо це приміщення, як було написано — картинна галерея чи музей і зовсім не було подібне на церкву. Якийсь розчарований, я роблю знімок зблизька, бо не можу відійти далше назад, а коли станеш збоку, спереду висять драти і псують вид. Я розчарований іду за паном Миколою, і вже не задаю дурних запитань.

Звивистою крутою дорогою спускаємося вниз до дендропарку, але скрізь сонце і гарячий асфальт. Шофер, бувалий чоловік, загадково говорить, що він поспробує інше місце. Ми підіймаємося вулицями догори і потрапляємо до гарного парку, а потім повертаємо направо попри якийсь будинок, що, як виявилось потім, належав сільсько-господарчому інституту.

*Фото Софії, за яке автор
заплатив 200 тис. карб.*

Тіниста алея, що веде вглиб дендропарку.

Проїхавши вглиб лісу чи парку, знаходимо зелене в тіні дерев місце, де й розкладаємо привезені з собою харчі та напитки. Щойно ми випили по чарці, як з'являються два міліціонери. Добре, що ми приїхали з обласним начальником транспортного руху, який показав їм свої папери і вони швидко ретировалися «во свояси».

Після гарного обіду серед природи та гарних розмов після чарки-другої, їдемо назад до дендропарку Софіївка. Людей мало і ми відчуваємося, що парк належить нам. Помалу тіни-

Проїхавши вглиб лісу чи парку, знаходимо зелене в тіні дерев місце, де й розкладаємо привезені з собою харчі та напитки. Щойно ми випили по чарці, як з'являються два міліціонери. Добре, що ми приїхали з обласним начальником транспортного руху, який показав їм свої папери і вони швидко ретирувалися «во свояси».

Після гарного обіду серед природи та гарних розмов після чарки-другої, їдемо назад до дендропарку Софіївка. Людей мало і ми почуваємося, що парк належить нам. Помалу тінистою алеєю підходимо до колонад з видом на озеро, посередині якого струмить вгору великий фонтан. Тут ми робимо знімки і поволі йдемо понад озером. Раптом я забачив білих лебедів, при самому березі озера і захотів їх зазняти. Бо в нас в Австралії багато чорних, але немає білих. Підступаю до води з камерою в руках, і на крутому березі сковзаюся по траві, майже падаючи на лебедя. Але якось я стримався і не впав на лебедя, і тепер маю пару гарних з нього знімків. Серед чудової природи парку ходимо тінистими стежками, п'ємо з насолодою холодну джерельну воду, що тече з кранів (а надворі було таки досить тепло і нам дошкуляла спрага.)

Як пишуть історики і розповідають гіді, граф Потоцький зробив цей парк для своєї красивої молододі дружини, яку він чи то виграв у карти, чи купив з других чи третіх рук у російських панів, що називалася Софією, звідси і назва цього чудового закутка — Софіївка.

Потоцький найняв військових інженерів та зігнав з околиць сіл, що належали йому, селян - кріпаків, які робили титанічну роботу довгими роками, багато яких тут і загинуло. Сподивуючись на величезні кам'яні брили, які тягли і ставили на місце кріпаки, дивуючись, чи це було можливим? Навіть сьогоднішні крани і бульдозери, мабуть, не могли двинути страшні кам'яні брили тисячотонної ваги. Але якими жертвами і панськими грошима не коштував би цей парк, як примха Софії він став чудовою дійсністю і слава про нього рознеслася по всьому світі.

Після польського повстання проти царя дендропарк був skonфіскований і переданий під Військове управління російських військ, яке також щось робили там, і утримувало парк в добром стані.

Тепер тут дослідна станція АН України, тут вирощують біля 160 видів троянд та які розсилаються по всьому світі. Дендропарк нараховує 670 видів і форм дерев і кущів.

Софіївку відвідало багато визначних осіб, серед яких був і Тарас Шевченко також. Коли через призму століть дивисься на цей шедевр паркового мистецтва, не можна надивуватися задумові його і з якою майстерністю було все виконано.

Як ми ходили стежками парку, натрапили на бульдозери і крани, що прокладали нові містки та доріжки, готуючись до ювілею в наступному році. А міська Рада Умані вже починає шукати по цілому світі потомків Станіслава Потоцького, але поки що безуспішно.

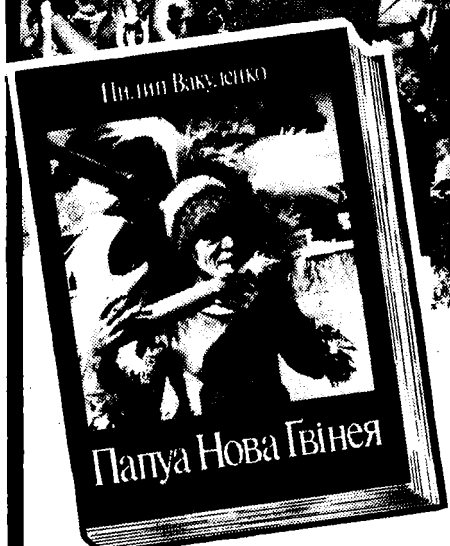
Білий лебідь на озері дендропарку.

Фотографії автора.

Наша група з дівчиною-гідом, що розповідала нам усе цікаве і яка продала авторові фото Софії.

Країна райського птаха

Ціна книжки \$10 з пересилкою, як рівно ж і «У царстві коралів» та «Романтика і дикі квіти».

Звертайтеся до видавництва:

Ukrainian Australiana Publishers
P.O. Box 309
MAGILL, 5072
STN. AUSTRALIA

Дика, загадкова, екзотична Нова Гвінея... Країна райського птаха, країна сотень племен і мов, дивних традицій і звичаїв. Країна високих гір, великих швидких річок та непролазних зелених джунглів. Країна казкової краси та мальовничості, край синіх лагун та замріяних обривів... І, рррррр, рррррр, в Маклаєві... посвятив свої найкращі роки, живучи серед дикунів невідомого узбережжя, що тепер носить його ім'я.

Про цей дивовижний острів та про Маклаєва Узбережжя розповідає Пилип Вакуленко у своїй, люксово виданій книжці «ПАПУА НОВА ГВІНЕЯ»

Розкішно ілюстрована кольоровими фотографіями, зробленими автором по Новій Гвінеї та Маклаєвому Узбережжі, вона буде джерелом знання та насолоди для шанувальників гарної рідної книжки.

**НАЙКРАЩИЙ ПОДАРУНОК –
УКРАЇНСЬКА КНИЖКА!**

